

OTDK-dolgozat

**Sápiné Duduk Ildikó
MA**

2013

**A NEMZETKÖZI SZÁMVITELI STANDARDOK ALKALMAZÁSÁNAK
HATÁSA AVÁLLALKOZÁSOK VERSENYKÉPESSÉGÉRE**

**THE IMPACT OF THE INTERNATIONAL ACCOUNTING
STANDARDS ON THE COMPETITIVENESS OF BUSINESS
ASSOCIATIONS**

Kézirat lezárása: 2011. október 31.

Tartalom

1. BEVEZETÉS	6
1.1. A VÁLASZTOTT VIZSGÁLATI TÉMA AKTUALITÁSÁNAK INDOKLÁSA.....	6
1.2. KUTATÁSI CÉLOK	7
1.3. KUTATÁSI HIPOTÉZISEK.....	8
1.4. KUTATÁS MÓDSZERTANA	9
1.5. KUTATÁSI TERV	10
2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS.....	11
2.1. SZÁMVITEL FOGALMI MEGHATÁROZÁSA	11
2.1.1. <i>A számvitel szerepe .....</i>	<i>11</i>
2.1.2. <i>A számvitel kialakulása és fejlődése .....</i>	<i>17</i>
2.1.3. <i>A számvitel nemzetközi harmonizációs folyamata.....</i>	<i>20</i>
2.2. VERSENYKÉPESSÉG FOGALMA ÉS MÉRÉSE	24
3. HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA ÉRDEKÉBEN VÉGZETT KUTATÁSOK EREDMÉNYE.....	27
3.1. NEMZETKÖZI ÉS A HAZAI SZÁMVITELI STANDARDOK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE	27
3.1.1. <i>Nemzetközi számviteli standardok alkalmazásában érintett vállalkozások</i> <i>27</i>	
3.1.2. <i>Nemzetközi és nemzeti pénzügyi beszámolók közötti eltérés szemléltetése</i> <i>32</i>	
3.2. VERSENYKÉPESSÉG MÉRÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI A PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓK ADATAI ALAPJÁN	40
3.3. IFRS SME SZABVÁNY BEVEZETÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI SZAKÉRTŐI INTERJÚK EREDMÉNYEI ALAPJÁN.....	57
4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	69

TÁBLÁZAT JEGYZÉK

1. táblázat: Kutatási terv
2. táblázat: IFRS SMEbevezetési tervek világszerte
3. táblázat: Működő vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint
4. táblázat: Kis és középvállalkozások meghatározása
5. táblázat: Működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint
6. táblázat: Működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint
7. táblázat: Elemzésbe bevont tőzsdén jegyzett magyarországi ipari tevékenységet folytató vállalkozások
8. táblázat: Wilcoxon próba eredménye
9. táblázat: Nemzetközi és a hazai számviteli standardok szerint pénzügyi beszámolók összesített adatai
10. táblázat: IFRS és a magyar számviteli törvény néhány kiemelt eltérésnek összefoglalása
11. táblázat: Versenyképességet mérő mutatószámok
12. táblázat: Vállalkozások versenyképességi mutatói IFRS szerint
13. táblázat: Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása IFRS szerint
14. táblázat: Vállalkozások versenyképességi mutatói a magyar számvitel szerint
15. táblázat: Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása a magyar számvitel szerint
16. táblázat: Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása IFRS-HU szerint
17. táblázat: Szakértői interjú kiértékelésének eredménye (db)
18. táblázat: Szakértői interjú kiértékelésének eredménye (%)

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A számviteli rendszer szabályozási mechanizmusa
2. ábra: IFRS alkalmazásában érintett vállalkozások
3. ábra: Legalább 10 % külföldi tulajdonosi részesedéssel rendelkező vállalkozások számának változása
4. ábra: Pénzügyi beszámoló készítésének folyamata
5. ábra: Nemzetközi és a hazai számviteli standardok szerinti pénzügyi beszámolók adatai
6. ábra: Vállalkozások versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
7. ábra: Vállalkozások ROE versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
8. ábra: Vállalkozások ROA versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
9. ábra: Vállalkozások ROI versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
10. ábra: Vállalkozások ROS versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
11. ábra: Vállalkozások versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolások alapján)
12. Vállalkozások ROE versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
13. ábra: Vállalkozások ROA versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
14. Vállalkozások ROI versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
15. ábra: Vállalkozások ROS versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)
16. ábra: Vállalkozások ROE mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint
17. ábra: Vállalkozások ROA mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint
18. ábra: Vállalkozások ROI mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint
19. ábra: Vállalkozások ROS mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint
20. ábra: Ár/értékarány a számviteli információk előállításában
21. ábra: A hazai számviteli rendszerek által biztosított információk összehasonlíthatósága a nemzetközi számvitel rendszerében a megkérdezettek szerint
22. ábra: A hazai számviteli rendszer kielégítően gondoskodik a nemzetközi számviteli standardok oktatásáról.
23. ábra: A vállalati vezetők és a számviteli vezetők támogatják az IFRS SME bevezetését
24. ábra: IFRS SME bevezetését befolyásoló tényezők
25. ábra: IFRS SME áttérés modellje

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások adatai
2. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai - Eszközök összesen
3. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – Saját tőke összesen
4. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – Árbevétel összesen
5. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – Adózás előtti eredmény
6. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – Adózott eredmény
7. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – ROE és ROA mutatók
8. melléklet: A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai – ROI és ROS mutatók
9. melléklet: Szakértői interjú
10. melléklet: Mélyinterjú vázlata

1. BEVEZETÉS

1.1. A választott vizsgálati téma aktualitásának indoklása

A téma időszerűségét igazolja, hogy napjaink globális gazdasági életében még értékesebbé válik az a hiteles és megbízható, valós ismeretek megszerzése, mely képessé teszi birtokosát befektetési és üzleti döntéseinek minél jobb megalapozására. Az elmúlt években számos banki és nagyvállalati csőd lepte meg a világot. Majd a pénzügyi és gazdasági válság is rámutatott a modern pénzügyi piacokon végzett spekuláció erejére és veszélyeire. Ezért mindenki számára világossá vált, hogy, a vállalatok beszámolási kötelezettségével kapcsolatos feltételeket világszerte szigorítani és egységesíteni kell a jobb számon kérhetőség, áttekinthetőség és az üzleti információk feletti átfogóbb ellenőrzési lehetőséget érdekében.

A nemzeti szintű szabályozás eredményeként az egyes gazdasági társaságok számviteli elszámolása országhatárokon belül egységesnek tekinthető. Ezzel ellentétben az országhatárok átlépésével, még az azonos régióba tartozó országok esetében sem mondható el, hogy a gazdasági vállalkozások vagy a költségvetési intézmények egységes elvek és szabályok alapján készítik kimutatásaikat. Magyarországon vannak olyan cégek, akik már évek óta a nemzetközi számviteli standardoknak megfelelően készítik el éves beszámolójukat, mert tőzsdén jegyzett vállalkozások, vagy valamelyik multinacionális vállalat magyarországi leányvállalata jogszabály vagy belső szabályzat kötelezően írja elő a nemzetközi szabványok alkalmazását. Több olyan vállalkozás van, amely felismerte a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardoknak (IFRS) megfelelően készített beszámoló jelentőségét. Ezek olyan vállalkozások, melyek multinacionális vállalkozásokkal állnak kapcsolatban, vagy külföldi befektetőket kívánnak bevonni vállalkozásukba.

A témához való személyes kötődésemet az indokolja, hogy hosszú évek óta dolgozom főkönyvelőként, pénzügyi és számviteli vezetőként. Különböző vállalkozásoknál, különböző módon találkoztam számviteli kérdésekkel. Figyelemmel kísérhettem, hogy a magyar számviteli szabályok milyen folyamatokon mentek keresztül, a nemzetközi számvitel standardokhoz való harmonizáció során. Személyesen is érint a nemzetközi számvitel alkalmazásának problémái, munkám során sok olyan kérdéssel találkoztam az elmúlt évek során, amelyek tisztázása kutatásra inspirált.

1.2. Kutatási célok

A kutatói munka egy probléma megtalálását, felvetését és annak megoldását jelenti. Az általam készített dolgozat legfőbb kérdése, hogy a vállalkozás versenyképességét hogyan befolyásolja a számviteli standardok és a pénzügyi beszámolás rendszere.

Dolgozatomban rámutatok arra, hogy a számvitel nem csak szükséges, de különösen hasznos, a közgazdaságtanhoz szorosan kapcsolódó tudomány. Arra kívánom felhívni a figyelmet, hogy a megbízható és valós információk csak a pénzügyi beszámolókból nyerhetők, ezért a versenyképesség mérésének is egyik fő bázisát kell, hogy képezze.

A dolgozat egyik fő célja, hogy bemutassa a számvitel jelentőségét, kialakulását, történetét, alkalmazását, helyét és szerepét a globális gazdaságban. Rámutasson azokra a tényezőkre, melyek előmozdították a számvitel harmonizációját, amelynek során kialakultak a nemzetközi számviteli standardok (IAS) és a nemzetközi számviteli beszámolási standardok (IFRS). Alapvető kérdés annak tisztázása, hogy a hazai számviteli, vagy a nemzetközi számviteli standardok előírásai szerint készült éves beszámoló adatai között van-e lényeges különbség, szükséges és indokolt mindkét kétféle könyvvizetés és beszámoló elkészítése az érintett vállalatok esetében.

A másik fő célom, hogy bemutassam a versenyképesség jelentését és mérésének lehetőségeit a számvitel rendszerén keresztül. Olyan mutatószámokat kívánok bemutatni és alkalmazni, melyek nemzetközileg elfogadottak és alkalmazásuk széles körben elterjedt és jól jellemzik a vállalkozások eredményes működését. A versenyképesség mérése során rá kívánok mutatni arra, hogy a nemzetközi és nemzeti standardok alkalmazása során elkészített pénzügyi beszámolók mutatószámai eltérő eredményeket adhatnak és hogy a nemzetközi versenyképességi összehasonlításokhoz csak az IFRS rendszerében elkészített beszámolók adatai alkalmasak.

Végső célom pedig a kutatómunka eredményének megfelelően bemutatni a vállalkozások vezetőinek és a számviteli szakma érintettjeinek, hogy érdemes a törvényi szabályozást abba az irányba elmozdítani, hogy a nemzetközi számviteli standardoknak megfelelő beszámolót is elfogadottnak tekintsék hazánkban. Fel kívánom hívni a figyelmet arra, hogy ez mennyiben növeli a hazai vállalkozások versenyképességét, milyen előnyökkel jár az áttérés.

1.3. Kutatási hipotézisek

A megfogalmazott kutatási célokkal olyan szubjektív és tudományos elméleteket keresek, melyek a probléma kezelésében segítségemre lesznek, kérdéseimre a válaszokat megadják. A kutatási célokban megfogalmazottakkal kapcsolatosan az ismeretek hiányosak, nem áll rendelkezésre elegendő információ, ezért kerül sor a kutatásra. A hipotézis vizsgálat során a kutatási témával kapcsolatosan olyan feltételes állításokat fogalmazok meg, aminek az igazságáról nem vagyok meggyőződve, de munkám során úgy tapasztaltam, hogy ezek a feltételezések általános érvényűek lehetnek, és én igaznak vélek. Ezen a bázison az elmélettel összeegyeztethető elvárásokat, hipotéziseket fogalmazok meg, amelyeket megfigyelés, esettanulmány, vagy kísérlet alapján megerősítek. H0 hipotézis a megfogalmazott feltevés, míg a H1 hipotézis a megfogalmazott feltételezés ellentettje. A vizsgálat során azt fogadom el, amelyik a mintára épülő vizsgálat eredményeként az igazsága bizonyított valamilyen valószínűségi szinten.

1. Számú Hipotézis:

Feltételezésem szerint a nemzeti és a nemzetközi szabványok szerint készített beszámolók adata eltérést mutatnak, így az abból nyerhető információk is, ezek az eltérések azonban nem tekinthetők jelentősnek.

2. Számú Hipotézis:

A versenyképesség méréséhez elengedhetetlenül szükségesek a számvitel által biztosított pénzügyi beszámolók adatai, információi. Ezekből képzett mutatószámokkal lehetőség nyílik a versenyképesség mérésére. A magyar és a nemzetközi számvitel szabályai alapján készített mutatószámokkal különböző eredményekre juthatunk. Az IFRS SME bevezetése a versenyképesség mérése terén előnnyel jár a KKV-k részére.

3. Számú Hipotézis:

A KKV szektor számviteli szakemberei nem rendelkeznek kellő ismeretekkel sem az IFRS alkalmazásában rejlő lehetőségeket illetően, sem az áttérés és bevezetés tekintetében. Nem ismerik az áttérésből származó előnyöket és hátrányokat.

1.4. Kutatás módszertana

A vizsgálatot szekunder és primer kutatásokra alapozom. A szekunder kutatás mindig egy korábbi primer kutatás adatainak felhasználása egy későbbi vizsgálat során. A primer kutatás elsődleges, eredeti és új, még nem ismert és nem publikált adatok megszerzése a kutatás során. (Tamusné [2009])

A szekunder kutatás során, a kutatás első lépéseként áttekintem és rendszerezem a nemzeti és nemzetközi számvittel kapcsolatos hazai és külföldi szakirodalmat. Bemutatom a standardok közötti főbb különbségeket, a könyvvezetési sajátosságok megjelenésének lehetőségeit, módszereit, technikáit. Először az elméleti összefüggések tisztázása történik meg, majd ezt követően kerül sor az empirikus kutatásokra.

Szekunder adatgyűjtés keretében a vizsgált vállalkozások éves beszámolóit internetes letöltésből származnak, a Budapesti Értéktőzsde és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium portáljáról. Ezek az adatok a statisztikai elemzések kiinduló adatai, lehetőséget teremtenek az adatok rendszerezése után az elemzés lefolytatására. Az adatok feldolgozásához és elemzéséhez az MINITAB 14 számítógépes adatfeldolgozó programot és Excel táblázatkezelő programot használtam. A szekunder kutatás eredményei alapján a Hipotézis1 és Hipotézis2 kerül igazolásra, vagy elvetésre.

A primer kutatás történhet megkérdezés, megfigyelés, kísérlet útján. Megkérdezésen belül is van lehetőség standard és mélyinterjú készítésére. A standard interjú keretén belül sor kerülhet írásbeli, szóbeli, vagy telefonos megkérdezésre. A kérdőív szerkesztésének fontos szempontok a logikai sorrend, lélektani sorrend, érthetőség a semlegesség betartása. A kérdéseknél a válaszadás zárt, tehát a helyes választ kell kiválasztani. A fontos, hogy minden megkérdezettnek ugyanazokat a kérdéseket tegyük fel. Kutatás során elsősorban a számviteli vezetők részére készítettem kérdőívet. Vizsgálatomat írásos kérdőívvel hajtom végre, mert a feldolgozása és az adatok értékelése többféle elemzésre ad lehetőséget. A mélyinterjú során egy nagyvállalat pénzügyi vezetőjével folytatott beszélgetés során győződtem meg az átállás feladatairól. Kutatásom célja az volt, hogy kérdőíves felméréssel és mélyinterjúval elemzésre alkalmas mennyiségű információt gyűjtsek össze, amely lehetővé teszi azt, hogy a Hipotézis 3 igazolásra kerüljön.

1.5. Kutatási terv

Dolgozatom készítése során ügyeltem a tervszerűsége. A célok, a hipotézisek és a módszertan meghatározása során elkészítettem a kutatási tervemet is, amely a kutatási feladatokat és tevékenységeket veszi számba, ezek sorrendjét és időigényét határozza meg.

1. táblázat

MEGNEVEZÉS	HÓNAPOK					
Kutatás lépései	05	06	07	08	09	10
kutatási cél cél és a hipotézis meghatározása						
primer kutatás, adatgyűjtés, szakirodalmi feldolgozás						
tanulmányhoz szükséges számítások, elemzések elvégzése						
szekunder kutatás, kérdőíves megkérdezések						
szekunder kutatás, mélyinterjú készítése						
a kutatáshoz kapcsolódó kérdőívek kiértékelése						
összegző tanulmány						
megállapítások, következtetések						
konzulensek bírálata						
dolgozat véglegesítése, nyomtatás és kötetés						

Forrás: saját szerkesztés

2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. Számvitel fogalmi meghatározása

2.1.1. A számvitel szerepe

A vállalkozás tevékenységéről a piaci környezet információkat igényel. A tulajdonos tudni szeretné, hogy érdemes volt-e befektetnie, van-e esély a jövedelmező vállalkozás életben tartására. A menedzsmentet, vagyis a vállalatvezetést az érdekli, hogyan lehetne még jövedelmezőbb a cég. Igyekszik az elmúlt időszak adataiból, tapasztalataiból levonni a következtetéseket, melyek azok a területek, amelyek változtatásával a gazdálkodás hatékonyabbá tehető. A hitelezők arra kíváncsiak, hogy tartozásainknak időben eleget tudunk-e tenni, a létrehozott eredmény fedezetet teremt-e a kölcsönadott eszköz visszafizetésére, ki tudjuk-e gazdálkodni a kamatot? A munkavállalók jövőjük biztosítékát, a megélhetésüket látják cégünkben, szeretnék tudni, mennyire biztos alapokon áll annak tevékenysége. (Helgertné [2008])

Sokan vannak úgy, hogy amikor meghallják azt a kifejezést, hogy számvitel, megijednek, mert úgy gondolják, hogy az egy bonyolult dolog, amihez csak a könyvelők értenek, bízzuk ezt a témát rájuk. A mai modern piacgazdaságban, ahol nagyon nagy a verseny minden tekintetben, az érintetteknek tisztában kell lenniük a legfontosabb ismeretekkel. A megbízható és valós információt pedig a számvitel biztosítja. Ezért mindenki számára fontos, hogy tudja, hogy hol és hogyan tudja megszerezni a legfontosabb számviteli ismereteket. A számvitel, a beszámoltatási rendszerén keresztül bemutatja egy vállalkozás vagyont, eredményét, tevékenységét. Tehát a számvitel az informálás, tájékoztatás egyféle eszköze. A vállalkozás működőképességét, életképességét mutatja be.

Mivel a beszámolók formája és részletezettsége többféle lehet, a továbbiakban pénzügyi beszámolóként említem. Ahhoz, hogy valóban egységes elvek szerint készüljenek el ezek a pénzügyi beszámolók, és az adatok összehasonlíthatóak legyenek, elkészítésükre vonatkozó szabályokat a Számviteli törvény fogalmazza meg. Ezért a legfontosabb fogalmi meghatározásokat ez a jogszabály közvetíti felénk.

A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzá férhetően, döntéseik megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre. E törvény olyan számviteli szabályokat rögzít, amelyek összhangban állnak az Európai Közösségnek e jogterületre vonatkozó irányelveivel, figyelemmel vannak a nemzetközi számviteli elvekre, és amelyek alapján megbízható, és valós összképet biztosító tájékoztató nyújtható e törvény hatálya alá tartozók jövedelemtermelő képességéről, vagyonáról, vagyonának alakulásáról, pénzügyi helyzetéről és jövőbeli terveiről. (2000. évi C. törvény a számvitelről)

Ez a törvény meghatározza a hatálya alá tartozók beszámolási és könyvvezetési kötelezettségét, a beszámoló összeállítását, a könyvek vezetése során érvényesítendő elveket, az azokra épített szabályokat, valamint a nyilvánosság hozatalra, a közzétételre és a könyvvizsgálatra vonatkozó követelményeket. (2000. évi C. törvény a számvitelről 1. §) A beszámoló formája az éves nettó árbevétel nagyságától, a mérleg főösszegétől, a foglalkoztatottak létszámától, mindezek határértékeitől függ. A beszámoló lehet: éves beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, összevont (konszolidált) éves beszámoló, egyszerűsített beszámoló. (2000. évi C. törvény a számvitelről 8. §)

Az éves beszámolónak a vállalkozó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok változásáról megbízható és valós képet kell mutatnia. Tartalmaznia kell minden eszközt, a saját tőkét, a céltartalékot és minden kötelezettséget (figyelembe véve az időbeli elhatárolások tételeit is), továbbá az időszak bevételeit és ráfordításait, az adózott és a mérleg szerinti eredményt, valamint azokat az adatokat, szöveges indoklásokat, amelyek a vállalkozó valós vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének bemutatásához szükségesek. (2000. évi C. törvény a számvitelről 18. §)

Az éves beszámoló mérlegből, eredmény kimutatásból és kiegészítő mellékletből áll. Az éves beszámolóval egyidejűleg üzleti jelentést is kell készíteni. A mérlegben és az eredmény kimutatásban minden tételnél fel kell tüntetni az előző üzleti év megfelelő adatát. Ha az adatok nem hasonlíthatók össze, akkor ezt a kiegészítő mellékletben kell be mutatni és indokolni kell. (2000. évi C. törvény a számvitelről 19. §)

A számvitel tehát olyan szabályok, módszerek, eljárások rendszerbe foglalt összessége, ami tartalmazza a könyvvézetést, bizonylatolást, leltározási kötelezettséget, az értékelést, a beszámolást, a nyilvánosságra hozatalt és a közzétételt, a könyvvizsgálati kötelezettséget, valamint a számviteli szolgáltatások nyújtásának feltételeit. A cégvezetők, tulajdonosok, üzleti partnerek, befektetők valós képet kaphatnak az érdekeltségükbe tartozó vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, a gazdálkodás eredményéről, vagy eredménytelenségéről. E mellett a számvitel dokumentál, belső és külső ellenőrzés tárgya is. A számvitel az egymást követő időszakok adatainak, eseményeinek összehasonlítását is lehetővé teszi, elősegítve ezzel a trendek felismerését. A „trend” fogalom ebben az értelmezésben haladási irányt jelöl. A vállalkozás vagy növekszik, vagy stagnál, vagy hanyatlásnak indul.

A beszámolóknak tehát több irányú felhasználásnak is meg kell felelniük, amely magával hozta a modern számvitel két ágának a kialakulását, mégpedig a pénzügyi számvitel és a vezetői számvitel képében. A pénzügyi számvitel a hagyományos értelemben vett számvitel, amely magába foglalja mind a könyveléstechnikát, mind pedig az időszakonként elkészített beszámolójelentéseket. A pénzügyi számvitel tehát a múlt és a jelen eseményeire koncentrálnak és azok teljes körű rögzítését célozza. A vezetői számvitel a vállalatvezetők igényei szerint kerül kialakításra, kizárólag belső felhasználók érhetik el és a múlt, a jelen és a jövő eseményeire egyaránt figyel. A vezetői számvitel hatóköre így a múltbeli események elemzésére, a jelenlegi tevékenység ellenőrzésére és a jövőre vonatkozó döntések meghozatalára terjed ki. (Losonczi-Magyar [1994])

Az első számviteli információk először a pénzügyi számvitelben, a pénzügyi beszámolóknak jelennek meg. A felhasználói körnek azonban különböző igényei vannak, melyeket az előre meghatározott szabályok alapján elkészített beszámolók nem képesek szállítani. A pénzügyi számvitel alapadatait használja fel a vezetői számvitel, melyekkel részletesebb elemzésre kerülhet sor. Sajnos a kis- és közepes vállalkozások hazánkban csak a pénzügyi számvitelre áldoznak, mert azt törvény írja elő. A vezetői számvitel sok helyen nem kerül bevezetésre, mert működtetéséhez költséges számítógépes háttér szükséges. A számvitel és a statisztika tudományok együttes használatával nemzetgazdasági szintű összesítések, elemzések, ellenőrzések végezhetők.

A számvitel tehát fontos szerepet játszik a vállalkozási és a nemzetgazdasági döntéshozatali munkában is. Azért fontos egy-egy gazdasági esemény azonos elvek és szabályok szerinti összeállítása, hogy a belőlük származó adatok cégen belül és a cégek között is összehasonlíthatóak, elemezhetőek, ellenőrizhetőek legyenek.

A számvitel a közgazdaságtudományokon belül olyan, mint az orvostudományokon belül a labordiagnosztika. Önálló szaktudomány, amely adataira a többi közgazdasági szaktudomány támaszkodik. Ismerete, felhasználása nélkül nem lehet helyes vállalkozói, gazdaságirányítói döntéseket hozni. A számvitel – a statisztika mellett – talán a leggyakorlatiasabb ága a közgazdaságtudományoknak. Az elméleti közgazdaságtan művelői is sűrített, összesített, és megfelelő szempontok szerint csoportosított, számviteli adatokat használnak fel a hipotéziseik és téziseik felállítására és bizonyítására. (Kardos Péter-Szakács Imre-Tóth Mihály [2010])

A szakirodalmi áttekintést a beszámolók, a pénzügyi kimutatások elemzésének általános szempontjaival folytattam, annak érdekében, hogy megismerjem azon véleményeket és tudományos vizsgálódásokat, melynek tükrében el tudom végezni kutatásomat.

Azt az eljárást, amely során a pénzügyi adatokkal kapcsolatosan különböző elemző eszközöket és technikát használunk annak érdekében, hogy mérőeszközökhöz jussunk, amelyek hasznosnak bizonyulnak az előrejelzések megtételére, és a döntéshozatal folyamatában, a pénzügyi kimutatások elemzésének nevezzük. A pénzügyi kimutatások elemzése során hasznosított legfontosabb információk általában a közzétett pénzügyi kimutatásokból származnak. A pénzügyi kimutatások elemzéséből nyert információk csak olyan mértékben tekinthetők jónak, mint az adat, amelyből az származik. Következésképpen, a számviteli adat a pénzügyi elemzés során értelmesen nem használható fel anélkül, hogy meg nem értenénk azokat a korlátokat, amelyeknek minden ilyen adat ki van téve. A számviteli adatok sem nem tökéletesek, sem nem pontosak. A pénzügyi kimutatások az eltérő értékelési módszereken, becsléseken, ítéletalkotáson alapszanak, és elkészítésükre pedig viszonylag rövid és önkényes időperióduson belül kerül sor. Az összeállítás során számos becslésre kerül sor, és a bizonytalansági tényezők is valamilyen szerepet játszanak a kimutatások elkészítésénél. A pénzügyi kimutatás információinak további korlátai abból származnak, hogy az általánosan elfogadott számviteli értékelési alternatív technikák jelentős flexibilitást engednek meg a számviteli adatok meghatározásánál.

A főbb területek, ahol az alternatív módszerek közötti választásra lehetőség kínálkozik: készletek értékelése, értékcsökkenési leírási módszerek, bizonyos immateriális tételek aktiválása, vállalkozások egyesítésének számviteli elszámolása, a lízing számviteli elszámolása, árbevétel elszámolásának időzítése (például hosszú átfutású szerződések). Az alternatív számviteli módszerek használata nagyon lényeges hatást gyakorolhat a beszámolóban szereplő pénzügyi adatokra. A pénzügyi kimutatások adatainak megbízhatóságát és relevanciáját minden egyes döntési helyzetben meg kell vizsgálni, és kiegészítő információkat, nem számviteli adatokat és minőségi tényezőket is tekintetbe kell venni a döntési folyamatban. (Nagy Imre [2002])

A Vállalkozások megítélésének, értékelésének egyik fontos módszere a gazdasági elemzés, amely a gazdálkodáshoz nélkülözhetetlen tájékozottság megszerzését segíti elő. Az elemzés tulajdonképpen összefüggések, gazdasági jelenségek és az ezekre ható tényezők feltárását jelenti, tehát a megismerés módjaként határozható meg, amely elősegíti, részben biztosítja a szükséges információk megszerzését. A vállalkozás gazdálkodásának megismerhetősége jelentősen függ attól, hogy ki, hogyan és főleg milyen mértékben jut megfelelő információhoz. A beszámoló elemzéséhez a pénzügyi-gazdasági elemzés keretein belül azon elemzési módszerek tartoznak, amelyek elsősorban a mérleg és eredmény kimutatás adataira támaszkodva segítenek egy-egy vállalkozás gazdálkodásának megismerésében, jellemző összefüggéseinek feltárásában. A beszámoló – adott időszakra vonatkozó – összefoglaló jellegéből következően az alkalmazott elemzési módszerek eredményei is átfogóan értékelnek egy-egy vizsgált gazdálkodó szervezetet.

Az elemzési célú feldolgozások során a vizsgált jelenségeket többnyire mutatószámok segítségével jelenítjük meg. A klasszikus mérlegelemzés alapvető eljárása a különböző mutatószámok összevetése, vagyis vizsgálati módszerként a mérlegelemzés túlnyomórészt mutatószámok képzésével és összehasonlításával foglalkozik. Ebből adódik, hogy – elsősorban a gyakorlatban – a mérlegelemzést gyakran mutatószám képzésként értelmezik sőt, előfordul, hogy a pénzügyi elemzés keretében a mutatószámképzést tradicionálisan mérlegelemzésként fogják fel. A mutatószámok olyan jelentősen összevont, tömörített numerikus kifejezések, amelyek koncentrált formában adnak ismereteket számszerűsíthető, illetve mennyiségi úton bemutatható jelenségekről.

Segítségükkel a beszámoló adat- tömege kevés, de értékelhető, jól kifejező jellemzőkké sűrítendő össze annak érdekében, hogy viszonylag egyszerű módon leképezhetők legyenek és ezzel lehetőség szerint gyors és értelmezhető áttekintést adjanak bonyolult gazdasági összefüggésekről, folyamatokról, a vállalkozás – az elemzés céljaihoz tartozóan vizsgált – helyzetéről. (Kresalek Péter [2005])

Az éves beszámoló elemzése helyett gyakran mérlegelemzésről szoktak beszélni, bár a két fogalom nem fedi le egymást teljes mértékben. Az éves beszámoló elemzésébe beleértjük ugyanis a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés elemzését is, ugyanakkor a mérlegelemzés adatbázisa a mérlegre, illetve az eredmény kimutatásra korlátozódik. A mérlegelemzés keretében a vállalkozás pénzügyi és vagyoni helyzetének, hatékonyságának és jövedelmezőségének az értékelésére kerül sor.

Az újabb módszerek közé sorolható az ún. RSW (Rendite-Sicherheit-Wachstum) modell, amely a tőzsdén bejegyzett részvénytársaságok értékelésére alkalmazható. Ez az eljárás hat mutatószám alapján értékeli a vállalkozást, az eredményesség (hozam), a biztonság és a növekedés (fejlődés) tekintetében.

A modell kizárólag a beszámoló alapján számított mutatószámokon alapul:

- az eredményességet a saját tőke jövedelmezősége és az üzemi (üzleti) tevékenységhez lekötött tőke hozama jelzi,
  - a biztonságot a saját tőke aránya és a likviditási mutató adja meg,
  - a növekedést pedig a mérlegfőösszeg és az árbevétel növekedési rátája fejezi ki.
- (Kresalek Péter [2005])

Dolgozatom fő vizsgálati területe a versenyképesség elemzése, amely elsősorban a jövedelmezőséggel kapcsolható össze, mint mérésre alkalmas kategória. A jövedelmezőség egy vállalat teljesítőképessége, mely megmutatja, hogy az adott vállalat milyen eredményesen használja fel a rendelkezésére álló erőforrásokat. Alapvetően tehát egy adott időszakban elért eredmény és a befektetett tőke arányát vizsgálja. Az így nyert információk segítségével a cég rugalmasabban alkalmazkodhat a gazdasági környezethez.

2.1.2. A számvitel kialakulása és fejlődése

A mai számviteli rendszer megértéséhez és a jövőbeni elvárásoknak való megfelelés érdekében szükséges a számvitel történetének megismerése. Már az ókori világból származó leletek, régészeti felfedezések is rámutatnak a számvitel szerepére, és arra hogy ennek milyen befolyása van a vállalkozások fejlesztésére. Ma már nyilvánvaló, hogy az írás kialakulásával - ami legalább 5000 éves- a könyvelés is kialakult. Lenyűgöző végigkísérni azt a változást, ahogyan a számvitel az ókori agyagtáblás rögzítéstől eljutott a mai globális számviteli rendszerig. A számvitel a civilizáció kezdete óta jelen van az emberiség életében, a gazdaság, a társadalom és a kultúra fejlődésével egy időben kialakuló szakterület. Olyan szakmává vált, amely nyomán a komplex üzleti gyakorlat hitelessége biztosítottá vált.

Az ókori nagy társadalmak nagy folyók mentén alakultak ki, amely gazdag terület volt a mezőgazdaság számára. Mezopotámiából, Egyiptomból, Kínából és Indiából már az időszámításunk előtti 4500-as évekből maradtak fenn agyagtáblák, melyekre rávésték rajzokkal, szimbólumokkal a mezőgazdasági termékek leltári számbavételét, ezek elsősorban mennyiségi számbavételt jelentettek. Ebből az időből maradtak fenn „papirusz” tekercseken lévő nyilvántartások, számítások is. A mezőgazdasági mennyiségi nyilvántartás mellett az adókivetésekről és azok beszédéséről, feljegyzéseket. Az ókori görög és római társadalomban már állami könyvelők jegyezték fel az állami bevételeket és kiadásokat.

Jelentősebb változást a középkor számvitele hozta. A hűbéri rend és a kereskedelem fellendülése miatt már nem volt elég a termények mennyiségi nyilvántartása. A hűbéri birtokok tulajdonosai számba vették a birtokuk bevételeit, kiadását, nyereségét. A kereskedelemben pedig a piaci szereplők (vevő, szállító, hitelező) volt szükséges pontos nyilvántartás annak érdekében, hogy megbízható információk kerüljenek a piaci szereplőkhöz. Nem volt szabályozás a gazdasági események rögzítésére vonatkozóan. Történelmi változás következett be, amikor a XV. században az észak-itáliai városállamokban elkezdték használni a kettős könyvvitelt. Ennek az akkor lefektetett alapjai a mai napig érvényesek. A kettős könyvvitel születése az olasz kereskedő tevékenység kialakulásával egyidejűleg fejlődött ki, párhuzamosan az itáliai reneszánszsal. A könyvvitel írott történelme a 15. század második felében kezdődött, Benedetto Cotrugli kereskedő első alkalommal írta le *Libro Dell'arte di mercatura* című könyvében a kettős könyvvitel folyamatát.

Mégis csak 1494-ben Luca Pacioli velencei szerzetes könyvét tekinthetjük az első egységesen leíró, összefoglaló, a kettős könyvvitelt bemutató műnek. Összegezte és írásba foglalta az akkori itáliai kereskedők által használt könyvviteli rendszereket. Itt már a vagyoni, jövedelmi helyzet is rögzítésre került, eredmény-számbavétel. Pacioli elsőként tudatosította, hogy a sikeres vállalkozásoknak elsősorban készpénzre vagy hitelre van szüksége és arra, hogy az ebben való változást kimutassa, tehát egy jó könyvelőre és egy jó számviteli rendszerre van szüksége. Művét lefordították több nyelvre (olasz, német, angol, holland), így terjedtek el az itáliai kereskedők által használt számviteli technikák, így a kettős könyvvitel is, Európában.

Újabb változás a számvitel életében az Újkorban, az ipari forradalom kezdetével következett be. A feltalálóknak és az új vállalkozóknak ötleteik megvalósításához nagymennyiségű tőkére volt szüksége. A beruházások, a tőkemozgások, a nagy volumenű üzletek, országhatárokon átnyúló vállalkozások, az ipari termelés megnövekedése fellendítette a kereskedelmet és banki tevékenységet. Szükséges volt pontos és hasznos információkra a vagyonról, a költségek alakulásáról. Ezeket az információkat a számvitel közvetítette és hozzájárult a szakma kiterjesztéséhez, kibővüléséhez.

A megnövekedett forgalom miatt a XVII. században bevezették az időszaki elszámolást, az egyes éveket lezárták, hogy az elszámolásaikat évente össze tudják mérni. A XVIII. században megjelentek az első számlaelméletek, melyek során a könyvelési számlák csoportosításra kerültek. A XIX. században az ipar fejlődésével egyre nagyobb figyelmet fordítottak a termelési költségek mérésére, rögzítésére, tervezésére. Ennek eredményeként a vezetői számvitel és a pénzügyi számvitel elkülönül egymástól. A vezetői számvitel úgy jelent meg az ipari üzemek termelési döntéseinek kapcsán, mint a gazdaságosság mérés, a teljesítménymérés, és egyúttal, mint a motiválás egyik eszköze.

A részvénytársaságok létrejöttével a vállalkozásokban a tulajdonosi és vezetői szerep szétvált. Ez azt jelentette, hogy a mérleg összeállítására egységes szabályok megalkotása vált szükségessé, ahol a vállalkozások azonos értékelési elveket és formát használnak. 1927-ben Scmalenbach a számlákat négy nagy csoportba sorolta be: eszköz, forrás, költség és eredmény számlákat. Ezt a besorolást használjuk napjainkban is a könyvvezetés és a mérleg és eredmény kimutatás készítése során. Ennek segítségével a vállalkozások egy időben be tudják mutatni az vagyonukban és az eredményükben bekövetkezett változásokat.

Az 1929-es és az azt követő gazdasági világválság rámutatott a tőkepiaci, üzleti és a termelési gyakorlat hibáira. A gazdaságban egy többlettermelés mutatkozott, tehát nem valós piaci igény szerint kerültek az áruk termelésre, és azokat a piacokon nem tudták eladni. Mindez rámutatott a számviteli gyakorlatot hiányosságaira is. Szükséges a külső érintettek részére a számviteli beszámolók rendszeres közzététele, a részvényesen informálása, a belső érintettek miatt az önköltségszámításra, a döntéshozók támogatására.

Forradalmi változás, amikor a papíros alapú könyvvezetést felváltja a számítógépes könyvelési rendszerek. A legkorábbi elektronikus számítógépek is támogatták, hogy segítse a második világháború erőfeszítéseket. 1950-hatalmas erőfeszítéseket kezdett, hogy automatizálja számviteli gyakorlat, a folyamaton. Korábban ugyanis a könyveket aprólékos pontossággal, kézi kitöltéssel vezették. Az átírási eljárásoknak köszönhetően sok időt és munkát lehetett megspórolni, mivel a számlabevitel a naplóból átmásolható volt. Ehhez a könyveket fel kellett osztani lapokra, ami persze a hagyományörző könyvelőnek egyfajta forradalmat jelentett. További fejlődést jelentett, hogy az átírási eljárásokat automatizálták. Először az írógépek használata, majd a könyvelőautomata megjelenése – ami manuális-mechanikus volt – később pedig az elektromechanikai áttétel adott egy-egy lökést a könyvelésnek.

Ma a technikai fejlődés következő lépcsőjén állunk, ahol a könyvelést az elektronikai adatfeldolgozással lehet kombinálni. Ma már sok többé-kevésbé felhasználóbarát könyvelőprogram is létezik. Mégis, a nagy technikai fejlődés ellenére – ami a toll és papír használatától a számítógép-hálózatokhoz vezetett – az egyes cégek könyvelésének lényeges meghatározója.

A számvitel fejlődését végigkísérve megállapítható, hogy a számvitel bármely időpontban és helyen képviseli az adott kor civilizációját. A történeti áttekintést John R Alexander angol közgazdász professzor tanulmánya alapján készítettem, mert ilyen irányú magyar nyelvű szakirodalom nem lelhető fel.

2.1.3. A számvitel nemzetközi harmonizációs folyamata

A második világháború utáni gazdasági integráció és a határokon átnyúló tőkeáramlás az 1950-es évektől a számvitelben a nemzetközi számvitel harmonizálásának igényét vetette fel annak érdekében, hogy a pénzügyi beszámolók adatai összehasonlíthatóvá váljanak. A kezdeti erőfeszítések középpontjában a harmonizáció volt, ami az eltérő számviteli standardok különbségeinek csökkentését célozta meg szerte a világon.

A Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság 1973-ban alakult meg, ez volt az első nemzetközi szabványügyi szervezet. Az első szakaszban 1973-1989 között próbáltak választ keresni jelentős kérdésekre, elkészültek az első standardok. 1990-1995 közötti években az elfogadott standardok egyszerűsítették, alternatív eljárások és a választható lehetőségek számát csökkentették. A következő öt évben nemzetközi tőkepiacon szereplő társaságok pénzügyi beszámolóihoz szükséges standardok kidolgozása jellemezte.

2000-től jelentős változás következett be, a harmonizáció fogalmát felváltotta a konvergencia, ami egy egységes, magas színvonalú, nemzetközi számviteli standardok használatát jelenti az összes főbb tőkepiacokon. Cél, hogy, a beszámoló készítési szabályok nemzetközileg elismertek és valóban globális standardok legyenek, megszűnjenek a pénzügyi jelentések tartalmának az egyes országokban meglévő különbségei, s megerősödjön a befektetők és egyéb érdekeltek bizalma a pénzpiacokon.

Három fő nemzetközi számviteli rendszer van jelen napjaink számvitelében. Így az Európai Unió irányelvei, Nemzetközi Számviteli Standardok IFRS és US GAAP. A kérdés sokáig az volt, hogy melyik számviteli standard legyen az irányadó. Az FASB és az IASB már együtt dolgozik 2002 óta, hogy javítsák és közelítsék az USA általánosan elfogadott számviteli alapelveit (US GAAP) és a Nemzetközi Számviteli Standardokat (IFRS), amely 2016-ra be fog fejeződni a jelenlegi tervek szerint. A magyar számviteli törvény minden évben módosításra kerül hosszú évek óta. A hazai jogalkotóknak is az egységesítés és a közelítés a fő céljuk, így az IAS és IFRS ajánlásait is figyelembe véve került kialakításra a jelenlegi magyar számviteli rendszer. Az európai unióhoz való csatlakozás során, a 2000. évi átdolgozással a számviteli törvény teljes összhangba került az EU számviteli irányelveivel.

A magyar szabályozás jónak mondható, összhangban van az EU irányelvekkel, számos esetben részletesebb normákat határoz meg. A számvitel hazai szabályozása az előzőekben leírt követelményeihez igazodóan többszintű.

Az első szint az Európai Közösségnek a számvitel területére vonatkozó rendeletei, irányelvei. A számvitelt érintően két közösségi rendelet van, amelyek a nemzetközi számviteli standardok alkalmazási kötelezettségéről rendelkeznek. A kettő közül az egyik rendelet azt rögzíti, hogy az Európai Unió tagállamaiban tőzsdén jegyzett társas vállalkozások 2007-től a nemzetközi számviteli standardok (IAS, illetve IFRS) szerint kötelesek elkészíteni az összevont (konszolidált) éves beszámolóikat. Az Európai Unió tagállamaiban tőzsdén nem jegyzett társas vállalkozások, akik nem kötelesek alkalmazni az összevont (konszolidált) éves beszámoló összeállításánál a nemzetközi számviteli standardokat, saját elhatározásuk alapján alkalmazhatják azokat.

Az éves, illetve az egyszerűsített éves beszámolók összeállításánál a vállalkozók jelenleg nem alkalmazhatják, még saját elhatározás esetén sem a nemzetközi számvitelek előírásait. Ezeket a beszámolókat kizárólag a számviteli törvény, illetve a felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletek szabályai szerint lehet összeállítani. Az Európai Közösség irányelvei önmagukban nem kötelező érvényű jogszabályok, hanem az elérendő célokat illetően nemzeti jogszabály kibocsátására, illetve a nemzeti jogszabályba való beépítésére. A számviteli törvény összhangban áll az Európai Közösségnek a számvitel jogterületére vonatkozó irányelveivel oly módon, hogy az irányelveknek megfelelő szabályok beépülnek a törvénybe. Második szint a magyar számviteli törvény. Harmadik szint a magyar számviteli törvény felhatalmazása alapján számviteli kérdéseket szabályozó kormányrendeletek. Negyedik szint: a magyar nemzeti számviteli standardok kiadását szabályozó kormányrendelet. Ötödik szint: a magyar nemzeti számviteli standardokat közzétevő miniszteri rendeletek. Hatodik szint: a magyar nemzeti számviteli standardokat értelmező, illetve a korábban közzétett értelmezéseket módosító miniszteri szakmai állásfoglalások. A hat szabályozó szint közül az utolsó kettő jelenleg csak elméleti, hiszen nincsenek kihirdetett nemzeti számviteli standardok, így értelemszerűen nincs azokat értelmező, illetve módosító állásfoglalás sem.

A nemzeti számviteli standardok egyébként részletes számviteli szabályokat, módszereket, eljárásokat tartalmaznak, majd az általuk érintet számviteli témakörökben, kiegészítve a számviteli törvény alapvetően keretjellegű szabályait. (Umenhoffer Ferenc [2011])

1. ábra. A számviteli rendszer szabályozási mechanizmusa

Forrás: Umenhoffer Ferenc [2011] munkája alapján saját szerkesztés

Bár a könyvelők szerte a világon egyre inkább az azonos gyakorlat felé haladnak, még mindig jelentős különbségek vannak az egyes országok között. Az angolszász országokban (például az Egyesült Államokban vagy az Egyesült Királyságban), ahol nagy és aktív részvénytőkepiac működik, a szabályokat úgy alkották meg, hogy a részvényesek érdekeit tartották szem előtt. Ezzel ellentétben, Németországban a könyvelői előírások a hitelezők érdekeit biztosítják. Ray Ball kimutatta, hogy a német és amerikai gyakorlat közötti különbségek abból is származhatnak, hogy a „német törvények és intézményi berendezkedés szoros kapcsolatot teremtenek a nyilvánosságra hozott jövedelem, valamint a kifizetett osztalék és a vezetésnek vagy az alkalmazottnak fizetett prémium között. További különbség az adók kimutatásának módja a pénzügyi beszámolóban. Németországban például az adókat a nyilvánosságra hozott jövedelem után fizetik, és az értékcsökkenési eljárást az adóhatóságnak el kell fogadnia.

Ez nem így van az angolszász országokban, ahol az adó alapját általában nem a nyilvánosságra hozott számok képezik. Például a nyilvánosságra hozott profitnál alkalmazott értékcsökkenési eljárás más lehet, mint amilyen eljárást az adóhatsággal szemben alkalmaznak. A számviteli különbségek néha jelentős eltéréseket is okozhatnak. Az egyes országokban nagy különbségek vannak az információ mennyiségében és minőségében, amelyeket a vállalat pénzügyi kimutatásainak tartalmaznia kell. Általánosságban elmondható, hogy a vállalati kimutatások több információt tartalmaznak azokban az országokban, ahol skandináv vagy angol törvényi hagyományok élnek, és kevesebbet a francia vagy a német tradíciók esetén. (Brealey-Myers [2005])

Az IASB 2009 júliusában tette közzé a kkv-knak szóló standardját (IFRS for SMEs), amelynek fő célja a pénzügyi beszámolás minőségének javítása és egységesítése volt a nem nyilvános társaságok körében (ami nagy átfedést mutat a kkv-k jogszabályi fogalmával). Ez nem a megszokott, eddig alkalmazott IFRS szabvány, hanem egy új, egyszerűbb szabvány. A teljes IFRS alkalmazásától ez a rendszer egy könnyített változatot jelent, kevesebb bemutatási követelménnyel, egyszerűsített értékelési elvekkel és módszerekkel.

IFRS SME bevezetési tervek világszerte

2. táblázat

Az IFRS SME használatot	Országok száma (db)
Tervezi, hogy kötelezően előírja	19
Tervezi, hogy engedélyezi	10
Lehetséges, hogy előírja vagy engedélyezi	13
Nem tervezi előírni vagy engedélyezni	9

Forrás: Az IASB „SME World Standard Setters Meeting”-en (2010. szept.) tartott prezentációja alapján saját szerkesztés

Az egységes számviteli rend bevezetése különböző országban, különböző fogadtatásra talált. Vannak támogatói, vannak olyanok, akik még bizonytalanok vannak, akik a saját standardokhoz ragaszkodnak. Az 51 megkérdezett országból 37% tervezi, hogy bevezeti, 20 % engedélyezi, 25 % még gondolkodik, és 18 % pedig nem vezeti be a könnyített IFRS alkalmazását.

2.2. Versenyképesség fogalma és mérése

A gazdasági verseny: két vagy több szereplő egymással szembeni előnyszerzésre irányuló, adott szabályok közt zajló tevékenysége. A versengés az üzleti vállalkozások természetes létformájának része: a fogyasztói igények minél nyereségesebb kielégítésére való törekvés során a vállalatok versenyeznek azért, hogy minél több fogyasztó forduljon feléjük igényeivel. A piacgazdaságokban a verseny elkerülhetetlen a vállalatok számára, az abban való részvétel kötelező, még a legnagyobb monopóliumokat is naponta érik kihívások. A vállalat létének feltétele a versenyben való helytállás. A verseny bármely vállalat számára igen sokrétű és sok szinterű kihívást jelent, ahol hosszú távon a vállalati képességek a döntőek. Tartós versenyelőnyt csak akkor szerezhet a vállalat, ha képes a külső és belső környezeti kihívások valódi tartalmának és jövőbeni alakulásának felismerésére és előrejelzésére, valamint a lehetőségek megragadására, illetve megteremtésére. (Chikán [2010])

A gazdaság szférájában a versenyképesség más-más tartalmat nyer, hogy az elemzés, illetve a cselekvés milyen szintjére vonatkoztatott. Éspedig: elkülöníthető vagy megkülönböztethető az ún. részpiaci szintre, vagyis azonos termékek, szolgáltatás, illetve termelési tényező piacának szintjére, vállalati mikro szintre, az ágazatok, szektorok szintjére, az országon belüli egyes területi egységek, régiók, városok és települések szintjére, a nemzetgazdaságok makroszintjére, a világgazdaság makro régiói, regionális integrációi szintjére, vagy a világgazdaság, illetve világpiac szintjére. (Szentcs [2010])

A versenyképesség fogalmának meghatározására az USA Versenyképességi Tanácsa és az OECD dokumentumai (1997), valamint az EU hatodik regionális jelentése (EC, 1999) tekinthetők irányadónak. Versenyképességen vállalatoknak, iparágaknak, régióknak, nemzeteknek és nemzetek feletti régióknak azt a képességét kell érteni, hogy miközben részesei és továbbra is ki vannak téve a nemzetközi versenynek, viszonylag magas tényezőjövédelmi és tényező kihasználási szintet érjenek el fenntartható alapon.

A versenyképességnek nagyon sok definíciója létezik, különböző elemzők, gazdasági szakemberek különbözőképpen fogalmazzák meg jelentését, mindenki mást és mást tart fontosnak.

Úgy gondolom, hogy ez nem meglepő, mert a gazdaság fejlődésével különböző tartalommal lehet felruházni ezt a kifejezést, így a fogalmi meghatározást sem tekinthetjük véglegesnek. Azt, hogy kinek mit jelent, azt meghatározza az, hogy milyen megközelítésből nézi a versenyképesség jelentését. A versenyképesség a globalizációval együtt kialakult fogalom, és napjainkra igen divatossá vált kifejezés. Úgy gondolom, hogy nem csak divatos, de különösen aktuális kérdés. Megállapítható, hogy beszélhetünk vállalati, iparági, helyi, regionális, nemzeti vagy globális versenyképességről. Dolgozatomban elsősorban a vállalkozások versenyképességével foglalkozom és a versenyképesség és számvitel kapcsolatával.

Vállalatoknál a versenyképesség a piaci versenyre való hajlamot, készséget, a piaci részesedés és jövedelmezőség növelését, az üzleti sikerességet, a tartós versenyelőnyt jelenti. Természetesen a versenyfeltételek és követelmények változásának figyelembevételével. Minthogy a vállalatok közötti verseny több vonatkozásban és több piacon is folyik, ezért a vállalati versenyképesség is az egyszerre több szempontból való piaci helytállást és a versenyben maradás képességét jelenti. Valamely vállalat versenyképessége mindenekelőtt azt takarja, hogy a szóban forgó vállalat képes a fentiekben meghatározott értelemben versenyképes termékek, szolgáltatások folyamatos előállítására úgy, hogy egyfelől aggregát profitrátája hosszabb időn át sem marad el az adott piacon versenyző más vállalatok átlagos profitrátájától, és másfelől piaci részesedése sem csökken, hanem nő vagy legalábbis változatlan marad. (Szentés [2005])

A vállalkozások legfőbb célja versenyelőnyre szert tenni és a versenyképességet megőrizni, illetve növelni. A vállalat kiváló teljesítményének a feltétele, hogy vezető pozícióját megteremtse és megtartsa a versenyben, amit nem lehet elérni és megtartani a piacon anélkül, hogy riválisai fölé ne kerüljön. Az egyik ilyen versenyelőnyt jelentheti egy olyan termék birtoklása, amely iránt nagy kereslet mutatkozik, és az előállításának költsége kedvezőbb, mint a versenytársaké. Ezen túlmenően még szükséges az is, hogy kedvezőbb minőségű, megkülönböztetett tulajdonságú szolgáltatásról vagy termékről legyen szó, ehhez azonban folyamatosan keresnie kell az innovációs lehetőségeket. Csak ez garantálja versenyképességét.

Emellett folyamatos működőképességet tart fenn és folyamatosan fenntartja változóképességét, a környezeti változásokra és kihívásokra rugalmasan reagál. Ha ez megvalósul, akkor tartósan fenn tud maradni és növekedni képes, versenyképes vállalkozásnak vallhatja magát.

Egy szervezet sikere a szereplők közötti versenyben való hosszú távú helytállást, más szóval a szervezet versenyképességének hosszú távú biztosítását jelenti. Miután a környezet kihívásai (ennek megfelelően a verseny szereplői, feltételei, szabályai, és a szervezet versenypozíciója is) változók, a sikerrel és a válsággal kapcsolatban néhány fontos dolgot kell leszögezni:

- Az eredményesség csak szükséges, de nem elégséges feltétele a szervezeti sikernek: eredményes szervezetek is elbukhatnak a versenyben rajtuk kívül álló okok következtében.
- Minden versenyben vannak győztesek és vesztesek. A piaci versenyben hosszú távon győztes, sikeres csak az a szervezet lehet, amelyik képes állandó piaci jelenlétre, képes a piaci információk birtokában helyes következtetéseket levonni, képes a szükséges időpontban és formában alkalmazkodni, képes a versenytársaitól magát előnyösen megkülönböztetni. (Dinya [2008])

A vállalatok versenyképességének elemzésére igen sokféle megközelítés létezik. A vállalkozások versenyképességét jelentősen befolyásolja az általa előállított termékek és szolgáltatások versenyképessége, a stratégia alkotása, a környezethez való alkalmazkodási képessége, projektmenedzsmentje, változásmenedzsmentje, kreativitása, kutatás-fejlesztő tevékenysége. A vállalkozások versenyképességét teljesítményeik határozzák meg, erőforrások minél jobb kihasználása, felhasználása. Ezt lehet jellemezni a gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség mérésével. Ezek adják a vállalkozás teljesítményét.

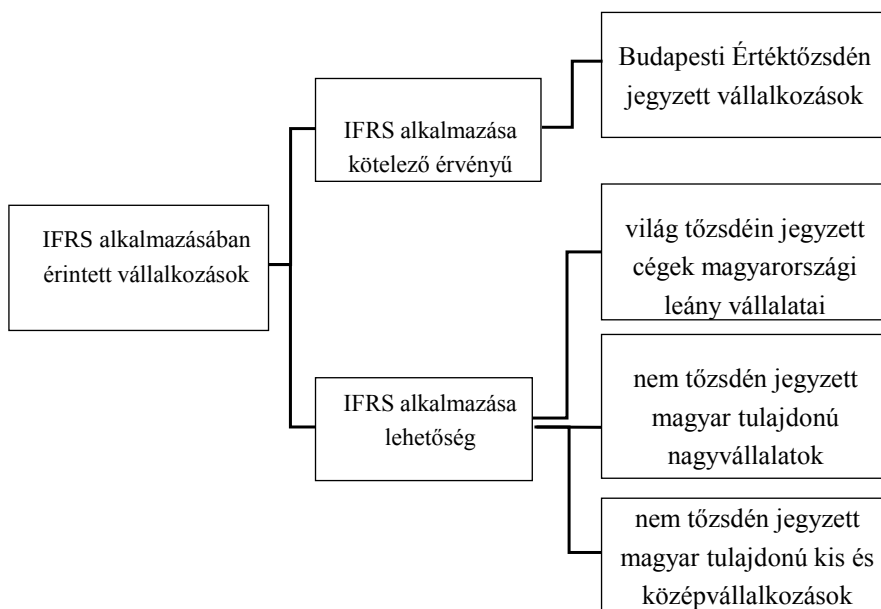
A versenyképesség változását jövedelmezőséget jellemző mutatószámok alakulásával lehet mérni, amelyhez a számvitel szolgáltat adatot. Két szempontot érdemes figyelembe venni az elemzéskor. Az árbevétel növelésének képességét, dinamikáját, amely egyben utalhat a piaci részesedés növelésének képességére. A hatékonyságot, hogy erőforrásait hogyan tudja kihasználni, a nyereség javítására való képességet, hiszen ez teremti majd lehetőséget az innovációra.

3. HIPOTÉZISEK IGAZOLÁSA ÉRDEKÉBEN VÉGZETT KUTATÁSOK EREDMÉNYE

3.1. Nemzetközi és a hazai számviteli standardok összehasonlító elemzése

3.1.1. Nemzetközi számviteli standardok alkalmazásában érintett vállalkozások

Magyarországon a vállalkozásokat, melyeket az IFRS alkalmazása érint, két fő kategóriába lehet sorolni. Az egyik fő kategória, amelyben csak azok a vállalkozások tartoznak, melyeknek egy lehetőség a nemzetközi számviteli standardok alkalmazása, de kötelezően nem kell elkészíteniük és nyilvánosságra hozniuk. Ezeket a vállalkozásokat három fő csoportba lehet besorolni. A nem tőzsdén jegyzett magyar tulajdonú kis és középvállalkozások, a magyar tulajdonú nagyvállalatok és a világ tőzsdéin jegyzett cégek magyarországi leány vállalatai. A másik nagy kategória a Budapesti Értéktőzsdén jegyzett vállalkozások, akiknek a pénzügyi beszámolóit a nemzetközi számviteli standardok szerint is el kell készíteniük és az abban foglaltakat nyilvánosságra kell hozniuk.

2. ábra. IFRS alkalmazásában érintett vállalkozások

A magyarországi működő vállalkozások elemzésénél megállapítható, hogy 2004-től, az Európai Unióhoz való csatlakozástól, a 2009-ig terjedő időszakot az egyéni vállalkozások lassú csökkenése és a társas vállalkozások számának növekedése jellemezte. Ez azt jelenti, hogy ellentétes folyamatok alakították a működő vállalkozások létrehozását. Az egyéni vállalkozói tevékenység egyre népszerűtlenebbé vált, míg előtérbe kerültek a kft-k létesítése. Az egyéni vállalkozó saját vagyonával felel a vállalkozás kötelezettségeiért, így a vállalkozói kedv inkább a kft-k létrehozásának kedvezett. Segítette ezt az a jogszabályi környezetváltozás is, amely a jegyzett tőke mértékét csökkentette. A nagyobb vállalatok is szívesebben dolgoznak jogi személyiséggel rendelkező vállalkozásokkal.

Működő vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint

3. táblázat

Gazdálkodási forma	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Társas vállalkozás (db)	331 844	334 783	346 401	351 853	368 472	375 109
Egyéni vállalkozás (db)	376 463	372 973	351 745	336 205	332 918	313 887
Vállalkozás összesen (db)	708 307	707 756	698 146	688 058	701 390	688 996

Forrás: www.ksh.hu honlapja alapján saját számítás (2011. 09. 10. letöltés)

A működő társas vállalkozásokon belül a kis- és középvállalkozások (továbbiakban: kkv-k) 99 %-os arányt képviselnek, míg a nagyvállalatok száma mindössze 1%.

Kis- és középvállalkozások meghatározása

4. táblázat

Ismérv/vállalkozás	Mikro vállalkozás	Kisvállalkozás	Közepes vállalkozás
Foglalkoztatottak száma	<10 fő	10-49 fő	50-249 fő
Nettó árbevétel	<2 millió euró	<10 millió euró	<50 millió euró
vagy			
Mérlegfőösszeg	<2 millió euró	<10 millió euró	<43 millió euró

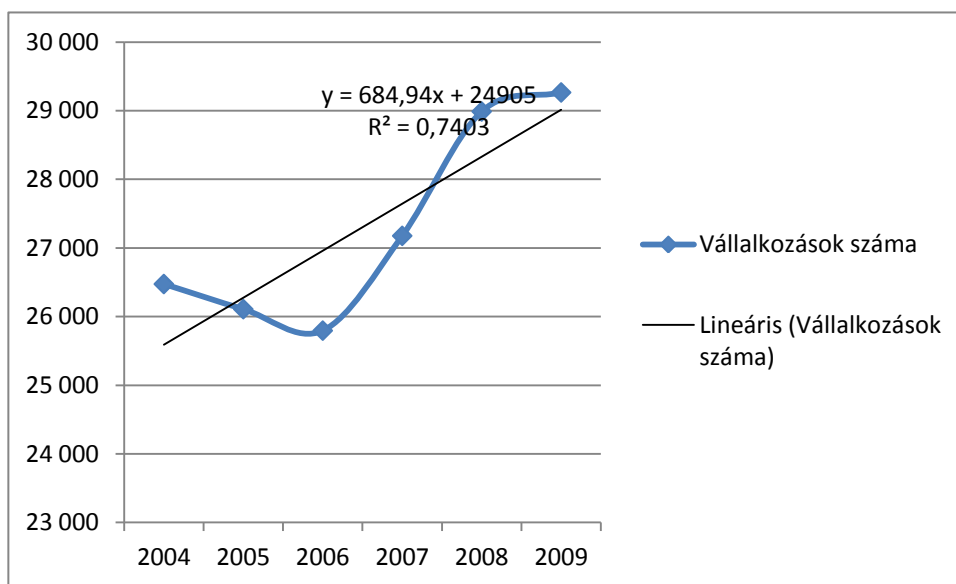
Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény alapján saját szerkesztés

A kkv szektor kulcsfontosságú szerepet tölt be a gazdaságban. Működési helyzete és versenyképessége kihat a magyar gazdaság teljesítményére és döntő szerepet játszik a foglalkoztatásban. A GDP 45 %-át állítják elő, 2 millió főt foglalkoztatnak. A 2004. évi XXXIV. törvény rendelkezik a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról.

A törvény célja, hogy biztosítsák a verseny- és foglalkoztatási képesség növekedését, valamint az Európai Unió követelményeihez való felzárkózást. A KKV-k Európai Unió kritériumai a 2033/361 EK bizottsági ajánlás alapján kialakításra kerültek a vállalalkozási ismérvek, melyet az alábbi táblázatban foglaltam össze.

A kkv-k gazdaságban betöltött kiemelkedő szerepe miatt (a foglalkoztatás és a hozzáadott érték-teremtés több mint felét adják) a pénzügyi beszámolás minőségének javítása, illetve a számviteli szabályozás fejlesztése kiemelkedő fontosságú. Azok a vállalkozások, ahol az állam vagy az önkormányzat tulajdonrészesedése meghaladja a 25 %-ot, nem minősülnek kkv-knak. Ugyanígy nem minősülnek kkv-knak a nagyvállalatok, ők a 250 főnél többet foglalkoztatók, a nettó árbevételük meghaladja az 50 millió eurót, vagy a mérlegfőösszegük meghaladja a 43 millió eurót.

A világ tőzsdéin jegyzett cégek magyarországi leány vállalatainak számát nehéz meghatározni. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján 2009-ben több mint 29 ezer vállalkozás volt Magyarországon, amelyben legalább 10% külföldi tulajdonrészesedés került bejegyzésre.

3. ábra. Legalább 10% külföldi tulajdonosi részesedéssel rendelkező vállalkozások számának változása

Forrás: www.ksh.hu honlapja alapján saját szerkesztés (2011. 09. 10. letöltés)

Az ábrán jól látható, hogy 2004-ben, az EU-hoz valócsatlakozást követően a legalább 10 % külföldi tulajdonrészesséssel rendelkező vállalkozások száma csökkent egészen 2006-ig. 2007-ben azonban már folyamatos és erőteljes növekedés látható a külföldiek befektetési kedvét illetően. 2009-ben 29266 vállalkozás volt, melynek legalább 10 %-ban külföldi tulajdonosa volt. Vizsgálatom tekintetében ezek a vállalatok is érintettek, hiszen ők azok, akik a külföldi tulajdonos számára pénzügyi beszámolót készítenek az anyavállalat elvárásainak megfelelően. Ezek a vállalkozások, akik a magyar számvitel szerint kötelesek elkészíteni beszámolóikat, de a nemzetközi számviteli standardok, vagy US GAAP alapján is készítenek pénzügyi beszámolót.

A Budapesti Értéktőzsdén jegyzett vállalkozások részvénytársasági formában működnek. Fő jellemzőik, hogy önálló jogi személyek, a tulajdonosi és vezetői csoport elkülönül egymástól, a részvénytársaság tulajdonosainak felelőssége korlátozott, ami azt jelenti, hogy a tulajdonosok nem felelnek személyes vagyonukkal a társaság kötelezettségeiért. A részvénytársaságok egy része zárt, míg más része nyílt formában működik. A nyílt társaságok működése sok személyt érint: a részvénytulajdonosokat, a kötvény tulajdonosokat, a bankokat, a szállítókat, az alkalmazottakat és a vezetést. Ezek a kibocsájtók különféle értékpapír-fajtákat vezethetnek be a tőzsdére, egyszerre akár több fajtát is, vagy egy fajtából többet. A kibocsátott értékpapírok lehetnek részvények, befektetési jegyek, vállalati kötvények, jelzáloglevelek, államkötvények, kincstárjegyek. Minden érintett szeretné ellenőrizni a vállalatot, hogy biztosítsa a vállalat érdekeiknek megfelelő működését. Ők a vállalat pénzügyi kimutatásaira hagyatkoznak, amikor beszerzik a szükséges információkat. Amikor átnézik a vállalat pénzügyi kimutatásait, szem előtt kell tartaniuk, hogy a könyvelőknek bizonyos fokú szabadságuk van a jövedelmek és a könyv szerinti érték meghatározásakor. Ez a szabadság például megmutatkozhat a tárgyi eszközök értékelése során alkalmazott amortizációs politikában..

A Budapesti Értéktőzsde honlapján 77 vállalkozás szerepel, mint kibocsájtó. Itt megtalálhatóak a vállalkozásra jellemző legfontosabb adatok, így az IFRS alapján elkészített pénzügyi beszámolók adatai is. Ők azok a vállalkozások Magyarországon, akiknek el kell készíteniük és nyilvánosságra kell hozniuk a magyar nemzeti és a nemzetközi számviteli standardok szerinti beszámolóikat is.

Működő vállalkozások száma gazdasági ág szerint

5. táblázat

Gazdasági ág	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (db)	24 784	24 274	23 519	22 921	23 081	22 744
Ipar (db)	66 269	63 822	60 864	58 486	57 817	54 632
Egyéb (db)(kereskedelem+szolgáztatás)	617 254	619 660	613 763	606 651	620 492	611 620
Nemzetgazdaság összesen (db)	708 307	707 756	698 146	688 058	701 390	688 996

Forrás: www.ksh.hu honlapja alapján saját számítás (2011. 09. 10. letöltés)

A dolgozatom 1. sz. melléklete tartalmazza a kibocsátó vállalkozások nevét és az általuk végzett tevékenységet. A 77 vállalkozásból 17 az ipar gazdasági ágban tevékenykedik. A többi vállalkozás döntően az egyéb kategóriába sorolható, mert kereskedelemmel, szolgáltatással vagy pénzügyi tevékenységet folytatnak. Magyarországon az elmúlt évek működő vállalkozások gazdasági ágazonkénti megoszlását az alábbi ábra mutatja be.

Működő vállalkozások megoszlása gazdasági ág szerint

6. táblázat

Nemzetgazdasági ág	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Ipar	9%	9%	9%	9%	8%	8%
Egyéb kereskedelem+szolgáltatás)	87%	88%	88%	88%	88%	89%
Nemzetgazdaság összesen	100%	100%	100%	100%	100%	100%

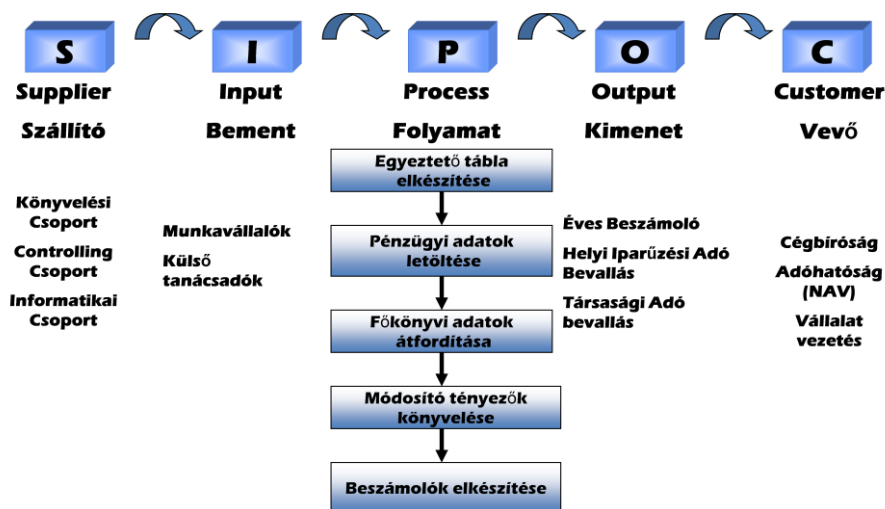
Forrás: www.ksh.hu honlapja alapján saját számítás (2011. 09. 10. letöltés)

A gazdasági ágazati adatok alapján az ipari tevékenység a 2004-2007. közötti időszakban 9 % volt, míg 2008-2009. közötti időszakban 8 %-ot tett ki a nemzetgazdaság összesen viszonylatában. Az iparban tevékenykedő vállalkozások nem reprezentálják az egész nemzetgazdaságot, de jó alanyai annak a vizsgálatnak, amely arra irányul, hogy a kétféle beszámolási környezetből adódó eltéréseket bemutathassam.

3.1.2. Nemzetközi és nemzeti pénzügyi beszámolók közötti eltérés szemléltetése

Az első számú hipotézisben megfogalmazottak szerint a nemzeti és a nemzeti szabványok szerint készített pénzügyi beszámolók adatai eltérést mutatnak, így az abból nyerhető információk is, ezek az eltérések azonban nem tekinthetők jelentősnek. Az alábbi vizsgálatban igazolom a megállapítást.

A pénzügyi információ szállítói a vállalat azon csoportjai, akik gondoskodnak az adatok inputjáról, bemenetéről a számviteli rendszerbe. A folyamat a szükséges lépéseket jelenti, amelyet el kell végezni annak érdekében, hogy a kimenetét képező beszámolók készüljenek. A folyamat végén pedig az un. vevő, végső felhasználó áll. Az éves beszámolót és adó bevallásokat határidőre, az előírt szabályoknak megfelelően kell elkészíteni a végső felhasználók részére. A végső felhasználók azok az intézmények, vállalkozók, munkavállalók, befektetni szándékosok. Mindenki más és más információra tart igényt.

4. ábra. Pénzügyi beszámoló készítésének folyamata

A vállalatvezetők arra használják a pénzügyi kimutatásokat, hogy ellenőrizzék saját vállalatuk teljesítményét, segítsenek a versenytárs terveinek megértésében, vagy ellenőrizzék vevőik megbízhatóságát. A pénzügyi beszámolók adataira támaszkodhatnak megbízható módon. Ezekben azonban rengeteg adat van és vigyázni kell, hogy ne vesszünk el közöttük. Az érintettek döntő többsége nem rendelkezik széleskörű számviteli ismeretekkel.

A számviteli szakemberek számára fontos, hogy rá tudjanak mutatni olyan főbb beszámoló sorokra, melyek jól reprezentálják a vállalkozás működését. Célszerű ezekből olyan mutatószámokat képezni, amelyek összefoglalják a vállalat eladósodottságát, likviditását, hatékonyságát, jövedelmezőségét és piaci értékét.

A külső érintettek számára egy vállalkozás megismerhetősége jelentősen függ attól, hogy ki, hogyan és főleg milyen mértékben jut megfelelő információhoz. A nemzeti számviteli standardok szerint készített pénzügyi beszámoló mindenki számára elérhető, mert a törvény előírja a közzététel és nyilvánosságra hozatal szabályait. A nemzetközi számviteli standardok vonatkozásában azonban csak a tőzsdén jegyzett vállalkozásoknak kötelező az IFRS szerint elkészített pénzügyi beszámolóikat nyilvánosságra hozniuk. Így a megismerés és az összehasonlítás terén az adatok csak korlátozottan állnak rendelkezésre.

A tőzsdén jegyzett 77 vállalkozásból az elemzés során az ipari vállalkozásokra esett a választásom. Igaz, hogy számuk a működő vállalkozásokon belül 10 % alatt van, nem reprezentálja az egész nemzetgazdaságot, azonban biztosítja a szükséges információk megszerzését, hogy megfelelő mennyiségű adat álljon rendelkezésre a két számvitel használatából származó eltérések szemléltetésére. A minta elegendően nagy ahhoz, hogy a minta alapján levont következtetések kellően valószínűek legyenek. A 17 részvénytársaságból 11 vállalkozásnak sikerült a pénzügyi beszámolóit letölteni a www.bet.hu és az www.e-beszamolo.hu honlapokról letölteni 4 évre vonatkozóan. Az első honlapon az IFRS szerinti információk találhatóak, míg a második honlapon a magyar számviteli standardok szerinti adatok.

A teljes sokaság azok a részvénytársaságok, akik részvényeiket a tőzsdén jegyzik. Azért esett a választásom rájuk, mert az IFRS szerint készült beszámolóikat könyvvizsgálóval kell hitelesíttetniük és nyilvánosságra hozniuk. Így az abból szerzett információk megbízható képet mutatnak gazdálkodásukról. Ezek közül kiemeltem az ipari vállalatokat, mert beszámolóikat nem jellemmeznék olyan sajátosságok, mint a pénzügyi tevékenységet folytató vállalkozásokéi. Így ebben a tekintetben a részsokaságot az ipari vállalkozások fogják adni.

Elemzésbe bevont tőzsdén jegyzett magyarországi ipari tevékenységet folytató vállalkozások

7. táblázat

Cég	Tevékenység	Instrumentum típus
EGIS Nyrt.	gyógyszeripar	Részvény A
KARTONPACK Nyrt.	csomagolóeszköz-gyártás	Részvény B
KEG Nyrt.	gázipar	Részvény B
Linamar Hungary Nyrt.	gépipar	Részvény A
MOL Nyrt.	kőolaj- és földgázipar	Részvény A
PannErgy Nyrt.	energiaszektor	Részvény A
PANNON-FLAX NyRt.	textilipar	Részvény B
Pannunion Nyrt.	műanyagipar	Részvény B
Richter Gedeon Nyrt.	gyógyszeripar	Részvény A
TVK Nyrt.	vegyipar	Részvény A
Zwack Unicum Nyrt.	italgyártás	Részvény A

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját szerkesztés (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

A gazdasági elemzés tárgya a magyar számviteli előírások és az IFRS szerinti pénzügyi beszámolók szerinti eltéréseinek bemutatása. A pénzügyi beszámolók mérlegből, eredmény kimutatásból, Cash Flow-ból és szöveges mellékletekből állnak (kiegészítő melléklet, üzleti jelentés).

A vállalkozások tevékenységeik folytatásához eszközökkel, vagyonnal kell rendelkezniük, mérlegben a vállalkozás eszközei és azok forrásai kerülnek bemutatásra. Ez azt jelenti, hogy az eszközök tárgyi megjelenésük alapján vannak csoportosítva, míg ezek származását, finanszírozását hivatott a forrásoldal bemutatni. Ezért az egyik mérleg kategória, melynek különbségét bemutatom, az eszközök összesen, mert a vállalkozó vagyont, piaci értékkel rendelkező vagyont, erőforrását az eszközei jelentik. A mérlegben az eszközök értéke megegyezik a források értékével. A források közül a saját tőke alakulását vizsgálom. Azért esett a választásom a saját tőkére, mert ez az összeg, melyet a tulajdonosok a vállalkozás részére átadtak, a vállalkozás rendelkezésére bocsátottak. Az eredmény kimutatásból az értékesítés nettó árbevétele, az adózás előtti eredmény és az adózott eredmény kategóriákkal foglalkozom.

A vállalkozások egyik legfontosabb célja, hogy nyereségesen működjenek. A nyereség úgy keletkezik, hogy a bevételből kivonjuk a ráfordításokat. A vállalkozás úgy tud bevétel realizálni, hogy terméket állít elő és értékesítés, vagy szolgáltatást értékesítés vevője számára. Az eredmény kimutatásban az értékesítés nettó árbevétele a főtevékenységből származó bevételek értéke. Az adózás előtti eredmény, a nevében is benne van, az adózás alapjául szolgáló eredménykategória. Ezt még módosítják az adótörvényben meghatározott adóalap növelő és csökkentő tételek. Adózott eredmény mutatja meg, hogy mennyi forrás marad a vállalkozásnál az eredményből.

A dolgozatomban 2-6. számú mellékletek tartalmazzák a letöltött pénzügyi adatokat. A vállalkozások neveit, IFRS és magyar standardok szerinti fent említett 5 fő beszámoló kategóriát. A különböző standard szerinti értékek különbségét és egy viszonyszámot, amelyet értelmezhetünk tervteljesítési viszonyzámmak, annak tekintetében, ha azt mondjuk, hogy a terv adat az IFRS beszámoló adata, míg a tény adat a jelenlegi magyar számvitel szerint készült beszámoló adata. A letöltést és a számításokat Microsoft Office Excel 2007 segítségével végeztem el. A számításokból egyértelműen megállapítható, hogy a két számvitel által készített pénzügyi beszámoló adatai között vannak különbségek, eltérések és hogy azok az egyes vállalkozások tekintetében ez számszerűen milyen mértékű. A tervteljesítési viszonyszám százalékos értékben mutatja meg az eltérés nagyságát.

A 2-6. sz. mellékletekben lévő adatok 11 különböző nagyságrendű vállalkozás adatai, ezért a pénzügyi beszámolókból nyert adatok eltérő nagyságrendet képviselnek. Az első feladat annak tisztázása, hogy az adatok mely kategóriába sorolhatóak. Diszkrét, az elemek elkülöníthetőek és megszámlálhatóak, vagy folytonosak, elemei nem elkülöníthetőek és nagyságát csak méréssel lehet megállapítani.

Az éves beszámolókból nyerhető adatok és az azokból képezhető mutatószámok %-os értékei folytonosnak tekinthetőek. A folytonos sokaság esetén normalitás vizsgálatot kell végezni annak megállapítására, hogy eloszlásuk normálisnak vagy nem normálisnak tekinthető. Ehhez a MINITAB lehetőség biztosít az Anderson-Darling féle módszerrel. A MINITAB matematikai, statisztikai számítógépes szoftver, mely gyors, egyszerű és megbízható analízist szolgáltat a gazdaságban, az üzleti életben, a kutatásban és az oktatás területén dolgozók részére egyaránt.

Az egyszerű legördülő menük és párbeszédablakok - interaktív módon - segítik a nagymennyiségű adatok feldolgozását. A megfelelő választ a program pillanatok alatt szolgáltatja, az eredmények tisztán és szemléletesen jelennek meg. Ezek értelmezéséhez, elemzéséhez, értékeléséhez azonban statisztikai ismeretekre és empirikus tapasztalatokra.

Az Anderson-Darling teszt során külön vizsgáltam az összes eszköz, saját tőke, értékesítés árbevétele, adózás előtti eredmény és adózott eredmény tekintetében a normalitást. Megállapítottam, hogy a P érték=0,005 kevesebb, mint a határérték, a 0,05. Így az adatok nem tekinthetők normál eloszlásúaknak.

Wilcoxon próba eredménye

8. táblázat

Megnevezés	P-value (valószínűségi érték)
Eszközök összesen	0,0005
Saját tőke	0,017
Árbevétel	0,001
Adózás előtti eredmény	0,093
Adózott eredmény	0,747
Összesen	0,03

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

Mivel az adatokat nem normál eloszlásúak, a MINITAB segítségével Wilcoxon-próbával vizsgáltam a két számviteli standardból származó különbségeket abban a tekintetben, hogy az eltérések jelentősek-e. Az egymintás Wilcoxon-próba egy legalább ordinális változó mediánját hasonlítja össze egy általunk előre meghatározott értékkel egy csoportnál. Ez gyakorlatilag az egymintás t-próba nem parametrikus változata. Az egymintás Wilcoxon-próbának nincs előfeltétele, ezért az ordinális mellett olyan magasabb mérési szintű változóknál is használható, ahol az eloszlás nem normális, szemben az egymintás t-próbával.

Megállapítottam, hogy az első öt kategóriában az eltérések nem tekinthetők jelentősnek 95 %-os megbízhatósági szint mellett, mert a P-value, a valószínűségi érték 0,05-nél kevesebb. Az adózás előtti és az adózott eredmény kategóriában a valószínűségi érték 0,05-nél magasabb értéket mutatnak, az összes adat esetében, összességében a valószínűségi érték 0,03. A hipotézisem igazolásra került, miszerint a két számvitel között van különbség, de a különbség nem jelentős.

Az eltéréseket az eltérő pénznemben való könyvvezetés és az eltérő számviteli elvek alkalmazása eredményezte. Magyarországon a könyvvezetés történhet különböző devizanemben, a pénzügyi beszámoló pedig magyar forintban, vagy a létesítő okiratban szereplő devizában. A vizsgálatba bevont vállalkozások magyar forintban készítik pénzügyi beszámolóikat. Az export és import tranzakcióiban azonban különböző devizanemeket használnak, melyek a teljesítés időpontjában érvényes devizaárfolyamon mutatnak ki beszámolóikban. Ezért, ha a magyar számvitel szerint vezetik könyveiket, és csak a zárlatkor készítik el a nemzetközi standardok szerinti pénzügyi beszámolót, ez jelentős eltérést eredményezhet.

Fordulónapi és bekerülési árfolyamon történő értékelés tovább növeli az eltéréseket az eszközök, források és eredménytételek területén. Saját tőke elemeit bekerülési árfolyamon kell értékelni, kivéve a mérleg szerinti eredményt, melyet a hó végi devizaárfolyamok átlagával számítanak át. A saját tőke eleme a céltartalék, amelynek megképzésére különböző szabályok vannak a nemzetközi és a nemzeti számvitelben. Egyéb eszközöket és forrásokat fordulónapi árfolyamon értékelnek. A devizaátváltás hatása az egyik fő ok az eltérésekre, amely jelentkezik a mérleg sorokban, exportárbevételben, adózás előtti és adózás utáni eredményben. Az eltérések nagyságát tovább növeli az eszközök értékelése során alkalmazott érték megállapítás, alkalmazott amortizáció. A nemzetközi számvitelben valós értéken értékelik az eszközöket, míg a magyar számvitelben a bekerülési költségen. Az amortizáció elszámolásánál a hazai számvitelben sokszor még a társasági adótörvény által előírtakat alkalmazzuk, míg az IFRS a hasznos élettartamra összpontosít. A készleteknél a FIFO és átlagáras nyilvántartás eltérő záró készletértéket eredményez. Mindezek pedig hatással vannak az eredmény kimutatásban az adózás előtti eredmény megállapítására.

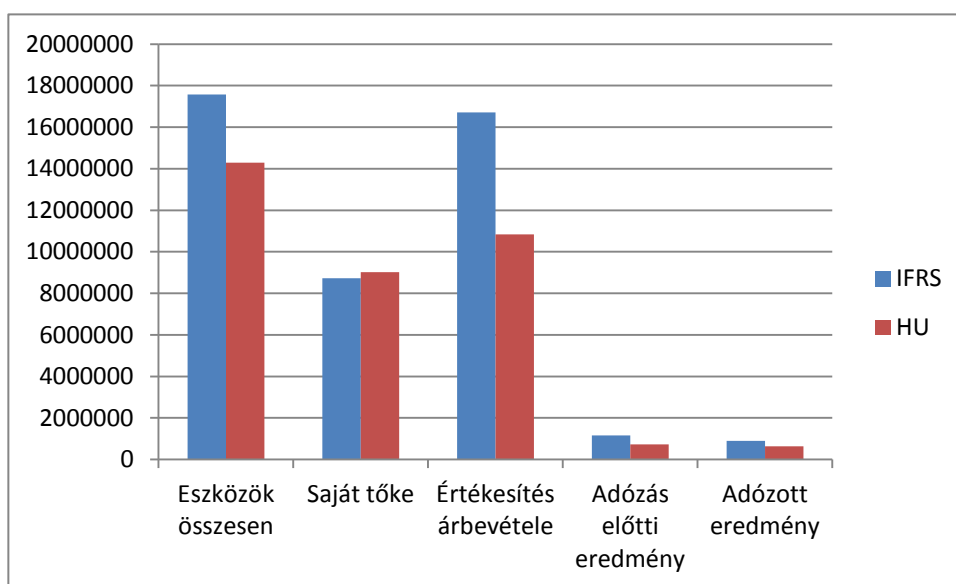
Nemzetközi és a hazai számviteli standardok szerinti pénzügyi beszámolók összesített adatai (adatok mFt-ban)

9. táblázat

Megnevezés	Eszközök Összesen	Saját tőke	Értékesítés Árbevétele	Adózás Előtti Eredmény	Adózott Eredmény
IFRS	17 566 015	8 728 191	16 714 206	1 157 992	889 150
HU	14 290 361	9 017 497	10 830 130	722 664	631 077

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

Az eszközök összesen értéke 19 %-kal magasabb értéket mutat a nemzetközi számvitel szerint, mint a magyar számviteli elvek szerinti érték. Az értékesítés árbevétele 35 %-kal, az adózás előtti eredmény 38 %-kal, az adózott eredmény 29 %-kal magasabb az IFRS szerinti beszámolókbán, mint a hazai számvitel szerinti beszámolókbán. Ez mindenképpen kedvező, mert ha Magyarországon is alkalmazásra kerülne a nemzetközi számvitel, akkor a hazai vállalkozások versenyképessége is kedvezőbb képet mutatna. Egyedül a saját tőke értéke ahol az összesített adatok alapján 3 %-kal alacsonyabb az IFRS szerinti érték. Ennek oka a jegyzett tőke árfolyam devizaértékeléséből, az értékelési tartalékból, vagy a céltartalékok eltérő értékelési elveiből adódhatnak.

5. ábra. Nemzetközi és a hazai számviteli standardok szerinti pénzügyi beszámolók adatai
Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

IFRS és a magyar számviteli törvény néhány kiemelt eltérésének összefoglalása 2007-ben

10.táblázat

Megnevezés	IFRS	Magyar Számviteli Törvény
Keretelvek: Tőkeértékelés	Rögzíti a tőkeértékelés koncepcióit és a koncepciókhoz tartozó profit számítási módokat.	Nem tartalmaz ilyen jellegű előírást.
Immateriális javak IAS 38	Immateriális jószágként nem aktiválható: kutatási költség, alapítási, átszervezési költség, oktatási költség, hirdetési és reklám költség. A fejlesztési költségek bizonyos feltételek esetén aktiválhatóak.	Sikeres kutatási költség (kivéve alapkutatás), fejlesztési költség és az alapítás-átszervezés költsége aktiválható az immateriális javak között.
Befektetési célú ingatlanok IAS 40	Elkülönített kimutatás szükséges.	Nem különbözteti meg ezt a fogalmat.
Értécsökkenési leírás alapja	Az eszközök kimutathatók piaci (valós) értéken, ez lesz értécsökkenés alapja is.	Valós érték lehetséges, de az értécsökkenés alapja a bekerülési érték.
Árbevétel IAS 18	Nem tesz különbséget belföldi és export árbevétel között.	Külön szabályozzák a belföldi és export értékesítés árbevételének elszámolását.
Céltartalék képzés IAS 37	Részletesen felsorolja, amikor nem lehet megképezni. Pld.: átszervezésre, jövőbeli működési veszteségre.	Azt ismerteti, hogy milyen jogcímen lehet képezni céltartalékot. Pld.: átszervezés
Átváltási árfolyamok IAS 21	Elkülöníti a monetáris és nem monetáris tételek értékelését. A monetáris tételeket kell értékelni, fordulónapi záróárfolyamon. A realizált és nem realizált árfolyamkülönbséget bevételként és ráfordításként kell kimutatni	Fordulónapi értékelés a jellemző. A realizált és nem realizált árfolyamkülönbséget
Jövedelemadók IAS 12	Ki kell mutatni a halasztott adókövetelést és halasztott adótartozást.	A halasztott adók kimutatását csak konszolidált beszámoló készítéskor szabályozzák
Osztalék	Osztalék csak akkor mutatható ki kötelezettséggként, ha a fordulónapot megelőzően jóváhagyásra került	A mérlegkészítés időszakában jóváhagyott osztalékot kötelezettséggként ki kell mutatni.

Forrás: Madarasiné Szirmai A. et.al [2005] IAS vs USA GAAP alapján

3.2. Versenyképesség mérésének lehetőségei a pénzügyi beszámolók adatai alapján

A vállalkozás versenyképességét a számvitelből nyerhető információkkal, adatokkal mérhetjük. Így a legfontosabb a gazdaságosságra, hatékonyságra, eredményességre irányuló vizsgálatok. A vállalkozások gazdasági erőforrásainak és kötelezettségeinek összegének és természetének kimutatása támogatást nyújt a beszámolót használók számára abban, hogy beazonosítsák a gazdasági vállalkozás pénzügyi erősségeit és gyengeségeit. A befektetők, vagy egyéb érdekeltek azonban nem számviteli szakemberek, amikor kinyitnak egy pénzügyi beszámolót a számok rengetegében elvesznek. Ezért számos értékelési eljárás, elemzési rendszer kialakult. Így a mutatószám rendszerek kialakításával értékelhetővé válnak a vállalkozások úgy, hogy nem kell ismerni az összes mérleg és eredmény kimutatási kategóriát az érintetteknek. Ha rendelkeznek annak a néhány mutatószámnak az ismeretével és tartalmával, amely jól jellemez egy vállalkozást, akkor fel tudják mérni a vállalkozás helyzetét és össze tudják mérni több időszak adatát, vagy több vállalkozás mutatóit.

Dolgozatomban négy olyan mutatószámot választottam ki és mutattam be, amelyek véleményem szerint olyan leszűkített információtartalommal rendelkeznek, melyekkel gyors tesztek, egyszerűsített értékeléseket lehet elvégezni. Nem kell elveszni a pénzügyi beszámoló sorai között, gyorsan és könnyen a legfontosabb információk birtokába kerülhet minden érintett.

Versenyképességet mérő mutatószámok

11. táblázat

Sorszám	Mutató rövidítése	Mutató megnevezése	Mutató számítása
1	ROE	Tőkearányos adózott eredmény	<u>adózott eredmény</u> saját tőke
2	ROA	Eszköz arányos adózás előtti eredmény	<u>adózás előtti eredmény</u> eszközök összesen
3	ROI	Eszköz arányos adózott eredmény	<u>adózott eredmény</u> eszközök összesen
4	ROS	Árbevétel arányos adózott eredmény	<u>adózott eredmény</u> árbevétel

Forrás: Brealey és Myers [2005] alapján saját szerkesztés

A nemzetközi gyakorlatban - így a tőzsdék által is - alkalmazott mutatókban egyfajta nagyságrend, fontossági sorrend is érvényesül. Ha ez a nagyságrend, ez a sorrend nem mutatható ki a vállalkozásnál, akkor ott komoly gazdálkodási problémák vannak.

A legmagasabbnak a Tőkearányos adózott eredménynek (ROE) kell lennie. Ennek az oka, hogy ez a mutató informál a vállalkozás osztalékfizetési képességéről, vagy a tőkegyarapodásáról. A következő az Eszköz arányos adózás előtti eredmény (ROA), amelynek kisebbnek kell lennie, hiszen a nevezőben az eszközök összesen szerepel, ami egyben a források összesen is. Ez a mutató a vállalkozás eredményességét méri, hogy az eszközöket (erőforrásokat) milyen eredményesen működtették. Az Eszköz arányos adózott eredmény (ROI) a befektetések megtérülésének mutatója, a befektetések hatékonyságát mutatja, ez alacsonyabb, mint a ROA, mert a megfizetett adó csökkenti a nagyságát. Az Árbevétel arányos adózott eredmény (ROS) a vállalkozás működésének eredményességét méri. Megmutatja, hogy a vállalat árbevételének hány százalékát teszi ki a nyereség.

Az elemzések során a mutatókat alkalmazhatjuk összehasonlításra, hogy adott vállalkozáson belül az eltérő időszakokban ezek hogyan alakultak, a változás mutat függvényszerű kapcsolatot, a múltbeli adatra esetleg milyen trend vázolható fel. Ez lehet egy kedvező jövőképre utaló jelzés, de lehet kedvezőtlen tendenciák kialakulásának korai jelzése is. Azonos ágazatban tevékenykedő vállalkozások esetében, ágazaton belüli elemzéssel is lehet a szektorra vonatkozóan általános érvényű megállapításokat levonni. Az ágazaton belül pedig több versenytárs összehasonlító elemzését is el lehet végezni.

A mutatók összehasonlíthatóságánál azonban tekintetbe kell venni, hogy amennyiben a mérleg és eredmény kimutatás tételei során különböző standardok alapján kerülnek az alapadatok meghatározásra, úgy a belőlük képzett mutatószámok is különbözőek. Tehát ügyelni kell arra, hogy azonos elvek alapján elkészített beszámolók adatait hasonlítsuk össze.

Mutatószámok ismertetében képesek lehetünk arra, hogy egy pillantással átlássuk egy vállalat gazdálkodásának fontosabb területeit. Fontos, hogy az adatok, melyeket felhasználunk megbízhatóak legyenek.

Ha a vállalkozásokat csoportosítjuk méretük alapján mikro, kis, közepes és nagyvállalatokra, akkor gazdasági teljesítményeik alapján, vagy az azokból képzett mutatószámaik alapján vizsgálatokat lehet végezni versenyképességükre vonatkozóan. Ezeket a vizsgálatokat el lehet végezni nemzetgazdasági ágazaton belül, egy régió vagy országon belül, de lehet az Európai Unión belül. Azt azonban figyelembe kell venni, hogyha nemzetközi viszonylatban végezzük a versenyképességi vizsgálatot, akkor az összehasonlíthatóság nem lesz megbízható. Az egyes nemzetek eltérő standardok szerint készítik éves beszámolóikat, így eltérően állapítják meg a pénzügyi beszámolók főbb sorait.

Vizsgálatomban kiszámítottam a tőzsdén jegyzett, ipari ágazatban működő vállalkozások versenyképességét mérő mutatószámait és ezek alapján rangsoroltam őket. A mutatószámokat 2007-2010 közötti 4 üzleti évre képeztem meg és ezeknek az átlagát használtam a vizsgálat során. Úgy gondolom, hogy az elmúlt 4 év átlaga megbízhatóbb képet ad a befektetők számára egy vállalkozás versenyképességéről, mintha csak egy évet vizsgáltam volna. Egy év vizsgálata a jelen teljesítményt jellemzi, amely véleményem szerint egy nagyobb befektetés esetén nem ad átfogó képet a vállalkozás helyzetéről.

**Vállalkozások versenyképességi mutatói IFRS szerint
(2007-2008) pénzügyi beszámolók alapján**

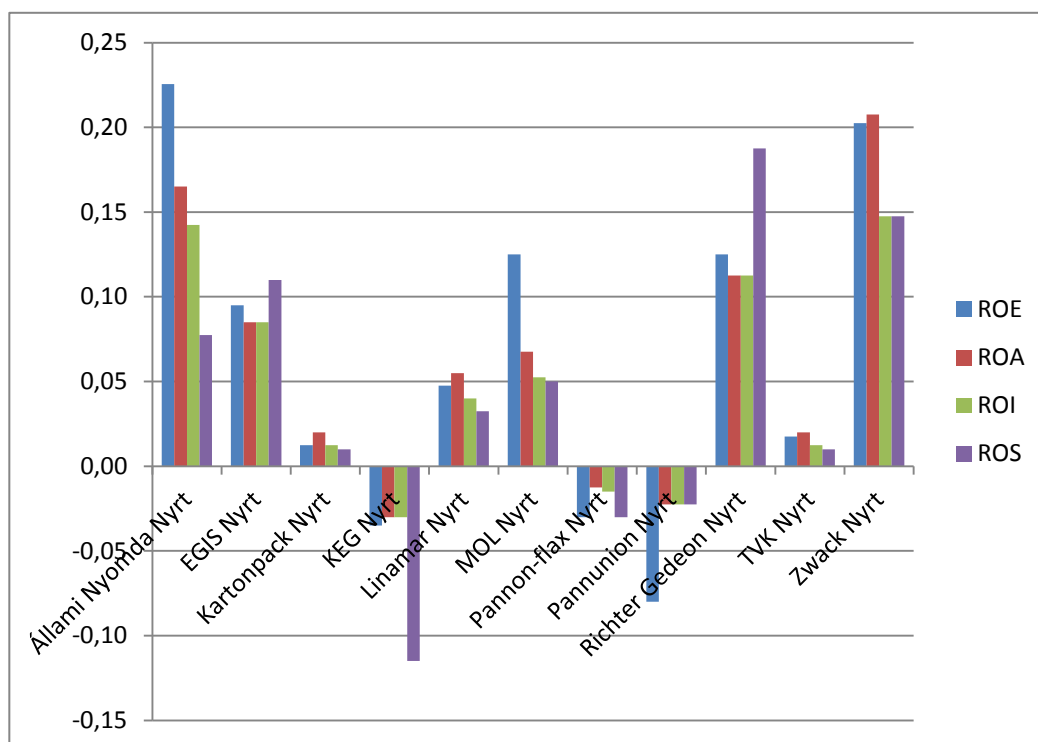
12. táblázat

Vállalkozás neve	ROE	ROA	ROI	ROS
Állami Nyomda Nyrt	23%	17%	14%	8%
EGIS Nyrt	10%	9%	9%	11%
Kartonpack Nyrt	1%	2%	1%	1%
KEG Nyrt	-4%	-3%	-3%	-12%
Linamar Nyrt	5%	6%	4%	3%
MOL Nyrt	13%	7%	5%	5%
Pannon-flax Nyrt	-3%	-1%	-2%	-3%
Pannunion Nyrt	-8%	-2%	-2%	-2%
Richter Gedeon Nyrt	13%	11%	11%	19%
TVK Nyrt	2%	2%	1%	1%
Zwack Nyrt	20%	21%	15%	15%

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

A vizsgálatot elvégeztem a nemzetközi számviteli standardok és a magyar számviteli szabályok alapján készített pénzügyi beszámolók adataiból képzett mutatószámokkal. Az így kapott adatokon keresztül mutattam rá arra, hogy a kétféle számviteli standard szerint készített mutatószámok eltérő versenyképességet mutatnak a vizsgálatba bevont vállalkozásoknál. Álláspontom szerint, ha Magyarországon is bevezetésre kerülne az IFRS SME, akkor az éves beszámolóiból nyerhető információk a nemzetközi szintén is nagyobb megbízhatóság mellett válnának összehasonlíthatóbbakká.

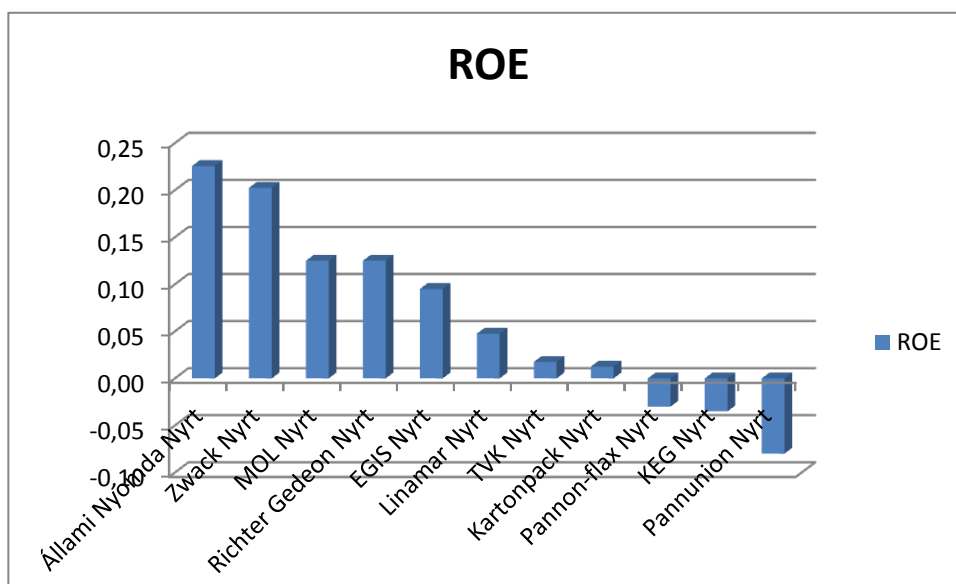
A mutatószámokat, ha sorba rendezem, akkor az Állami Nyomda és a MOL esetében igaz a sorrendiség. A legmagasabb a ROE, ezt követi a ROA, majd a ROI és a ROS mutató. Hasonlóan kedvező eredményt kaptam a Richter Gedeon Nyrt és az EGIS Nyrt esetében is. A fenti táblázat és az alábbi ábra alapján jól megállapítható, hogy a Zwack Nyrt, az Állami Nyomda Nyrt és a Richter Gedeon Nyrt 4 éves átlagos mutatói alapján a legversenyképesebb vállalkozások a vizsgálatba bevont vállalkozások között az IFRS rendszerében elkészített pénzügyi beszámolóik alapján képzett mutatószámok alapján.

6. ábra. Vállalkozások versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

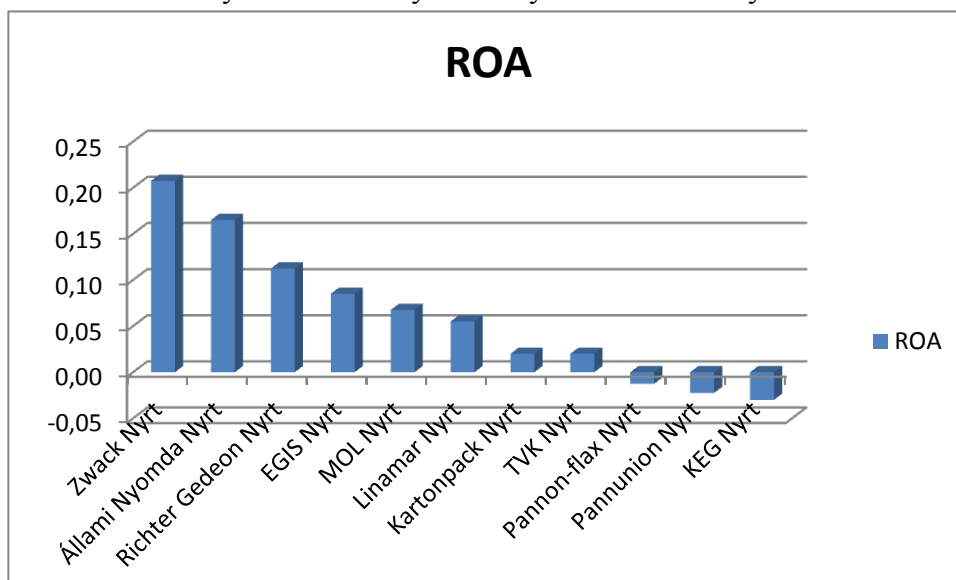
A vizsgálatot tovább folytattam a mutatószámok egyedi elemzésével úgy, hogy a kapott eredmények alapján a vizsgálatba bevont vállalkozások teljesítményeit rangsoroltam.

7. ábra. Vállalkozások ROE versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

A saját tőkearányos adózott eredmény (Return on Equity=ROE) mutató számlálójában az adózott eredmény van, míg a nevezőben a saját tőke. Ez a mutató kiemelt jelentőséggel bír a tulajdonosok, részvényesek számára, ugyanis az osztalék fizetési képességéről, vagy a tőkegyarapodásáról ad képet. Megmutatja, hogy mekkora a tőke eredmény hozama. A legkiemelkedőbb eredményt az Állami Nyomda Nyrt és a Zwack Nyrt érte el.

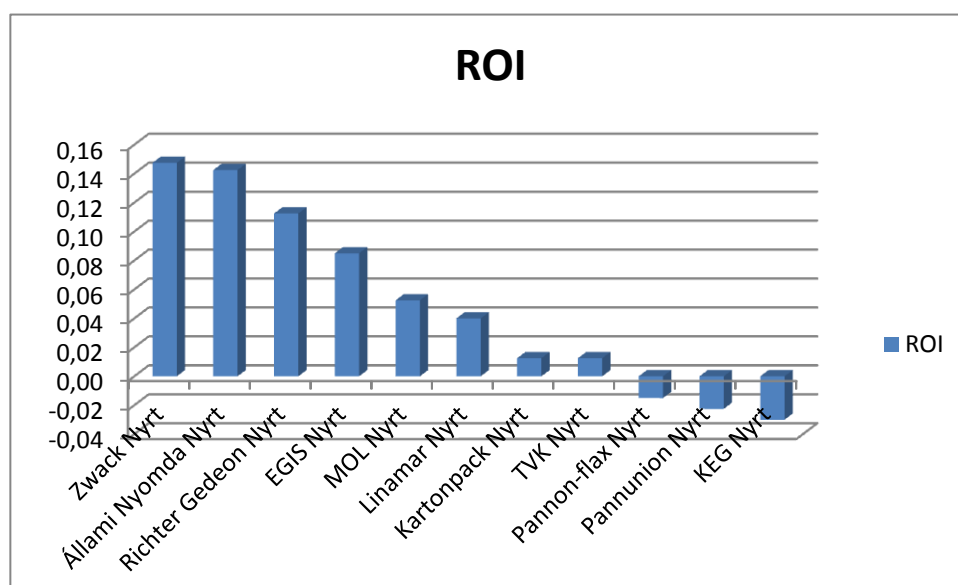

8. ábra. Vállalkozások ROA versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

Az eszköz arányos adózás előtti(ROA) mutató számlálójában az adózás előtti eredmény van, míg a nevezőjében az eszközök összesen. Azt mutatja meg, hogy a vállalat eszközállományát milyen megtérülési ráta mellett működtették a vállalat vezetői.

A mutató egyaránt fontos lehet a tulajdonosok és a hitelezők számára, akárcsak a vállalat vezetése számára. Minél magasabb a mutató értéke, annál nagyobb hozamot ért el a társaság az eszközeinek működtetésével. Zwack Nyrt, Állami Nyomda Nyrt, Richter Gedeon Nyrt működtette leghatékonyabban eszközeit az elmúlt négy év átlagában.

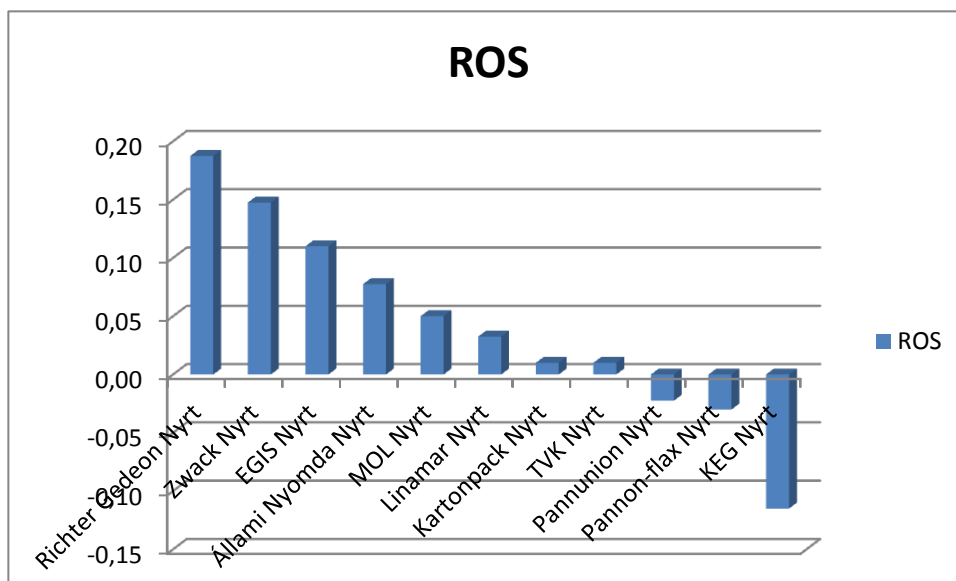

9. ábra. Vállalkozások ROI versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

Eszköz arányos adózott eredmény (ROI= Return on Investment) szintén az eszközök hatékonyságát mutatja. A számlálóban az adózott eredmény van, a nevezőben pedig az eszközök összesen. Míg a ROA mutatónál a számlálóban az adózás előtti eredmény volt, a ROI mutatónál már az adózott eredmény kategóriáját használjuk. Ez az érték pontosabb, mert az adózott eredmény marad a vállalkozásnál.

A ROI megmutatja, hogy a vállalkozásnak mekkora a jövedelemtermelő képessége, milyen hatékony használja ki eszközeit. A rangsor élén a Richter Gedeon Nyrt, a Zwack Nyrt és az EGIS Nyrt áll, de egyik vállalkozás értéke sem tekinthető optimálisnak, mert nem érik el ezt a szintet.

10. ábra. Vállalkozások ROS versenyképességi mutatói IFRS szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

Árbevétel arányos adózott eredmény (ROS=Return on sales). A számlálóban az adózott eredmény van, míg a nevezőben az árbevétel. Megmutatja, hogy az árbevétel hány százalékát teszi ki a nyereség, azaz a cég tevékenységének egészét figyelembe véve mekkora forgalomarányos haszonnal dolgozik. A rangsorban az élen állók a Richter Gedeon Nyrt, Zwack Nyrt és EGIS Nyrt.

Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása IFRS szerint

13. táblázat

Vállalkozás neve	ROE	ROA	ROI	ROS	Rangsor/IFRS
Zwack Nyrt	2	1	1	2	1
Állami Nyomda Nyrt	1	2	2	4	2
Richter Gedeon Nyrt	4	3	3	1	3
EGIS Nyrt	5	4	4	3	4
MOL Nyrt	3	5	5	5	5
Linamar Nyrt	6	6	6	6	6
Kartonpack Nyrt	8	7	7	7	7
TVK Nyrt	7	8	8	8	8
Pannon-flax Nyrt	9	9	9	10	9
Pannunion Nyrt	11	10	10	9	10
KEG Nyrt	10	11	11	11	11

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

A négy mutatószám elemzése során megállapítottam, hogy az elemzésbe bevont 11 vállalkozásból az IFRS alapján készített beszámolóik alapján a legversenyképesebbnek a Zwack Nyrt, az Állami Nyomda Nyrt és a Richter Gedeon Nyrt tekinthető. Vizsgálatomat elvégeztem ugyanez vállalkozások magyar számvitel alapján készített pénzügyi beszámolóik szerint megképzett mutatószámokra is. A számítások során eltérő eredményeket kaptam.

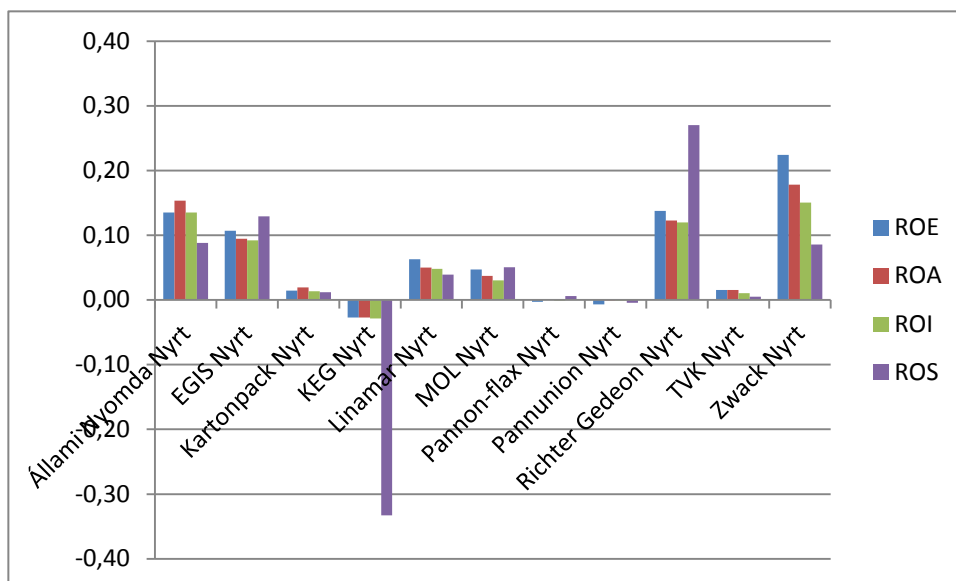
**Vállalkozások versenyképességi mutatói a magyar számvitel szerint
(2007-2008) pénzügyi beszámolók alapján**

14. táblázat

Vállalkozás neve	ROE	ROA	ROI	ROS
Állami Nyomda Nyrt	13%	15%	13%	9%
EGIS Nyrt	11%	9%	9%	13%
Kartonpack Nyrt	1%	2%	1%	1%
KEG Nyrt	-3%	-3%	-3%	-33%
Linamar Nyrt	6%	5%	5%	4%
MOL Nyrt	5%	4%	3%	5%
Pannon-flax Nyrt	0%	0%	0%	1%
Pannunion Nyrt	-1%	0%	0%	0%
Richter Gedeon Nyrt	14%	12%	12%	27%
TVK Nyrt	2%	2%	1%	1%
Zwack Nyrt	22%	18%	15%	9%

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

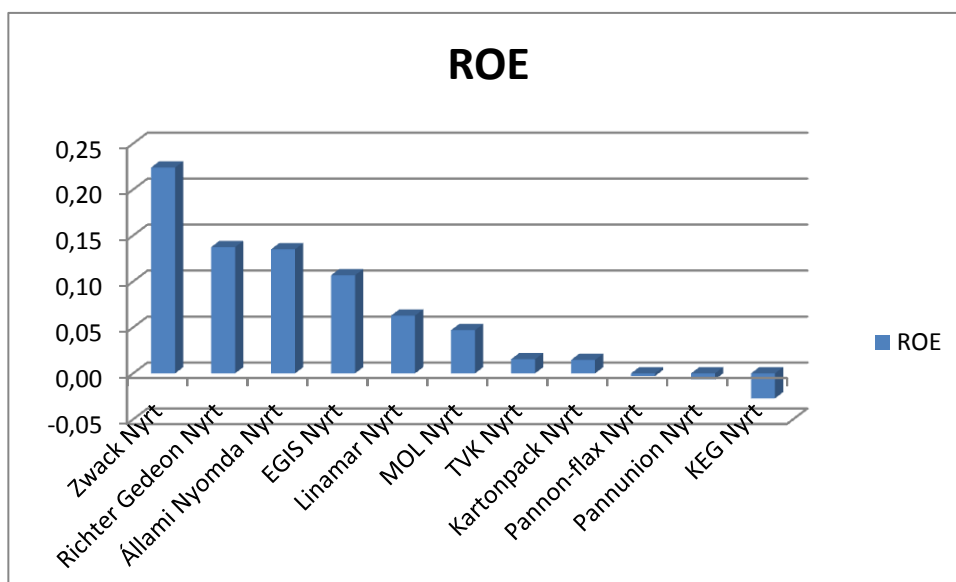
A mutatók közötti nagyságrend tekintetében az IFRS alapján készített pénzügyi beszámolók alapján a legjobb eredményeket az Állami Nyomda Nyrt és a Mol Nyrt érte el, de az EGIS Nyrt és a Richter Gedeon Nyrt és a Zwack Nyrt mutatói is jónak tekinthetőek, mert a ROE-nek kell a legmagasabb értéket mutatnia, majd csökkenően a ROA, ROI és ROS irányába. A magyar számviteli beszámolók 4 éves adatai átlagában eltérő eredményre jutottam. A mutatók nagyságrendjét illetően a legversenyképesebbnek a Zwack Nyrt és a Linamar Nyrt tekinthető, de még a Richter Gedeon Nyrt, Mol Nyrt és az EGIS Nyrt eredményei jónak mondhatóak. Mindezek azt az állításomat igazolják, miszerint a kétféle standard szerint elkészített pénzügyi beszámolók eltérően mutatják a vállalkozások versenyképességét. Például amíg az IFRS szerinti mutatószámok szerint az Állami Nyomda a legversenyképesebb, a magyar számviteli mutatószámok szerint a mutatók közötti nagyságrendi sorrendet nem tudja felmutatni.

11. ábra. Vállalkozások versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

Az fenti ábra nagyon jól szemlélteti, hogy a magyar beszámolók szerinti 4 éves átlag alapján a legversenyképesebb vállalkozások a Richter Gedeon Nyrt, a Zwack Nyrt, az Állami Nyomda Nyrt és az EGIS Nyrt.

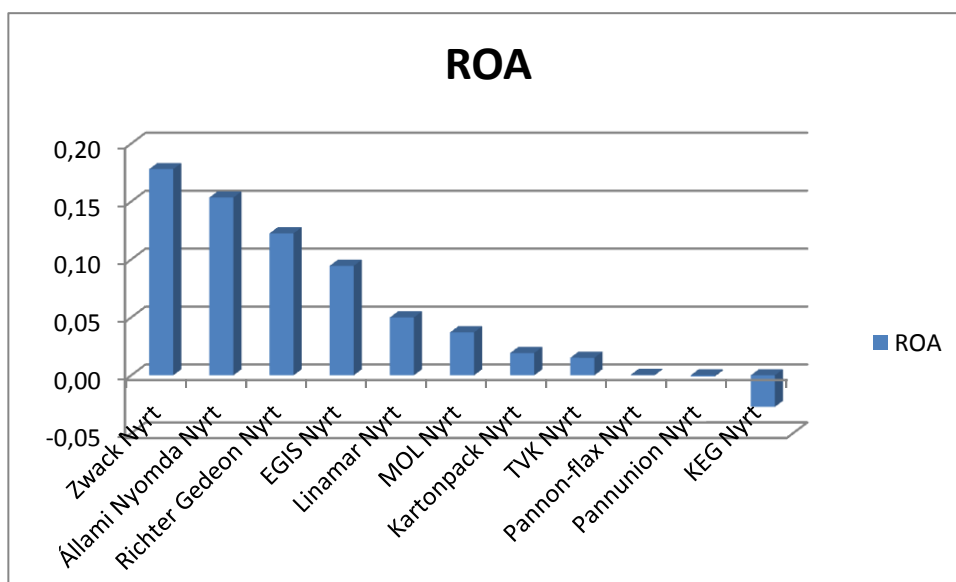

12. ábra. Vállalkozások ROE versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

ROE= saját tőkearányos adózott eredmény tekintetében az IFRS rendszerében az első három helyen az Állami Nyomda Nyrt, a Zwack Nyrt és a Mol Nyrt állt, míg a magyar beszámolókból képzett mutatószámok szerint az első három helyezett a Zwack Nyrt, a Richter Gedeon Nyrt, az Állami Nyomda Nyrt. A tőkearányos adózott eredmény arról ad tájékoztatást, hogy mekkora az eredmény hozama. Az optimális érték 30-65 % között van. Úgy gondolom, hogy egy befektetőt, aki nem jártas a számvitelben, nagyon megzavarhatja, hogy akkor melyik beszámolóból készült mutatók alapján döntsön befektetéseiről. A tőzsdén az IFRS beszámoló jeleníthető meg, ezért azt fogja mérvadónak tekinteni.

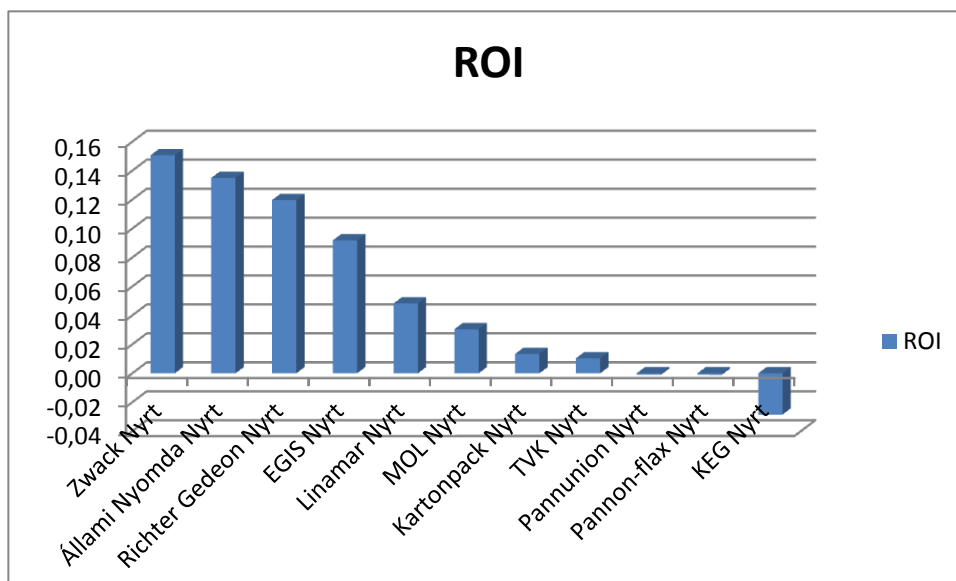
Mindhárom vállalkozásra elmondható, hogy a négy év átlagában mutató kiemelt jelentőséggel bír a tulajdonosok, részvényesek számára, ugyanis az osztalék fizetési képességük, vagy a tőke gyarapodásuk kiemelkedőnek tekinthető mindkét számviteli rendszer tekintetében.

13. ábra. Vállalkozások ROA versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

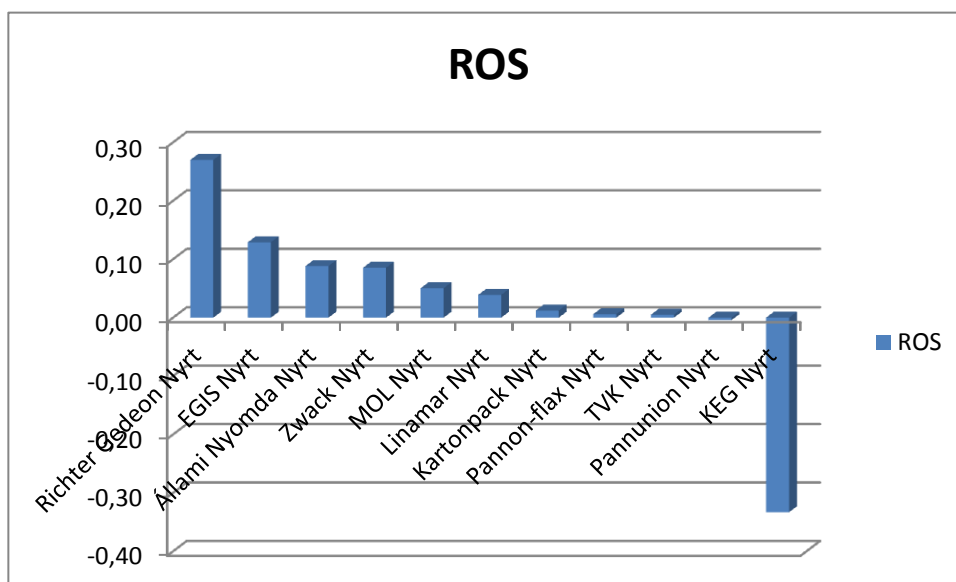
ROA=eszköz arányos adózás előtti eredmény mutatója az IFRS szerint a Zwack Nyrt, az Állami Nyomda, Richter Gedeon az IFRS rendszerében és ez a sorrend alakult ki a magyar beszámoló adataiból képzett mutatószámokból is. Van eltérés a mutatók értéke között, de a versenyképességi sorrendet nem változtatta meg.

14. ábra. Vállalkozások ROI versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

ROI= eszköz arányos adózott eredmény terén a Zwack Nyrt, Állami Nyomda Nyrt, Richter Gedeon Nyrt áll az első három helyen mindkét számviteli rendszerben. Ez a mutató az eszközök hatékonyságát mutatja. A versenyképesség tekintetében fontos mutató, mert a vállalkozások vagyona az eszközeikben van, akkor gazdálkodik jól egy vállalkozás, hogyha az eszközeit a lehető legnagyobb mértékben kihasználja.

15. ábra. Vállalkozások ROS versenyképességi mutatói magyar számvitel (HU) szerint (2007-2008 pénzügyi beszámolók alapján)

Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

ROS= árbevétel arányos adózott eredmény, amely a társaság által egy adott időszakban elért eredményt az árbevételhez viszonyítja. A mutató tehát egészen átfogó képet ad arról, hogy a vállalat árbevételének hány százalékát teszi ki a nyereség. A mutató kiszámítása után megállapítottam, hogy az IFRS szerint a Richter Gedeon Nyrt, a Zwack Nyrt és az EGIS mutatói állnak az első három helyen. A magyar számvitel rendszerében képzett mutatók alapján azonban a Richter Gedeon Nyrt, az EGIS Nyrt, Állami Nyomda Nyrt áll az első három helyen. Itt is beigazolódt az állításom, mely szerint az eltérő standardok szerinti pénzügyi beszámolókból eltérő adatokat kaptam, így a versenyképesség megítélése során is más egy vállalkozás rangsorolása.

Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása a magyar számvitel (HU) szerint
15. táblázat

Vállalkozás neve	ROE	ROA	ROI	ROS	Rangsor
Zwack Nyrt	1	1	1	4	1
Richter Gedeon Nyrt	2	3	3	1	2
Állami Nyomda Nyrt	3	2	2	3	3
EGIS Nyrt	4	4	4	2	4
Linamar Nyrt	5	5	5	6	5
MOL Nyrt	6	6	6	5	6
Kartonpack Nyrt	8	7	7	7	7
TVK Nyrt	7	8	8	9	8
Pannon-flax Nyrt	9	9	10	8	9
Pannunion Nyrt	10	10	9	10	10
KEG Nyrt	11	11	11	11	11

Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

A vizsgálatba bevont vállalkozások magyar számviteli előírásainak megfelelő pénzügyi beszámoló adataiból képzett mutatószámok átlaga alapján sorba rendeztem a vállalkozásokat és megállapítottam versenyképességi rangsorukat.

Megállapítottam, hogy hosszú távon, 4 év átlagában a legversenyképesebb vállalkozás a magyar számvitelből nyert információk alapján a Zwack Nyrt, a második helyen a Richter Gedeon Nyrt, a harmadik helyen az Állami Nyomda Nyrt áll. Végezetül elkészítettem egy összehasonlító táblázatot, amely bemutatja, hogy a kétféle számviteli standardok alkalmazásából adódó rangsorolás különbözőségét.

Vállalkozások versenyképességi mutatói rangsorolása IFRS-HU szerint

16. táblázat

Vállalkozás neve	Rangsor/IFRS	Rangsor/HU
Zwack Nyrt	1	1
Állami Nyomda Nyrt	2	3
Richter Gedeon Nyrt	3	2
EGIS Nyrt	4	4
MOL Nyrt	5	6
Linamar Nyrt	6	5
Kartonpack Nyrt	7	7
TVK Nyrt	8	8
Pannon-flax Nyrt	9	9
Pannunion Nyrt	10	10
KEG Nyrt	11	11

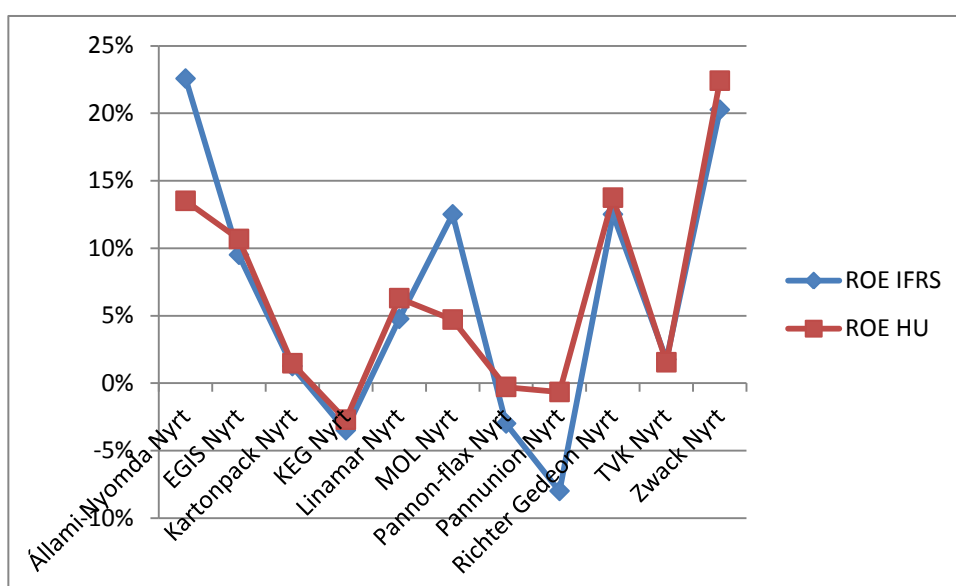
Forrás: www.bet.hu honlapjáról letöltött adatok alapján saját számítás (letöltés időpontja: 2011.07.21.)

A nemzetközi és a nemzeti standardok szerint készített pénzügyi beszámolók adatait, 2007-2010. évekre vonatkozóan vállalatonként összesítettem és meghatároztam számtani átlagukat. Ezt követően külön-külön sorba rendeztem és megállapítottam, hogy mindkét számvitel szerint a Zwack Nyrt a legversenyképesebb vállalkozás a számvitel által biztosított információk alapján. Az Állami Nyomda Nyrt az IFRS rendszerében a második helyen áll, míg a magyar számvitel rendszerében a harmadik helyen áll. A Richter Gedeon Nyrt az IFRS rendszerében a harmadik legversenyképesebb vállalkozás, de a magyar számvitel tekintetében második helyen van. Az EGIS Nyrt áll a negyedik helyen mindkét számvitel keretében elkészített pénzügyi beszámolói szerint. A MOL Nyrt az IFRS rendszerében az ötödik helyen áll, míg a magyar számvitel alapján készített beszámolók szerint csak hatodik.

A versenyképesség méréséhez elengedhetetlenül szükségesek a számvitel által biztosított pénzügyi beszámolók adatai, információi. Ezekből képzett mutatószámokkal lehetőség nyílik a versenyképesség mérésére. A magyar és a nemzetközi számvitel szabályai alapján készített mutatószámokkal különböző eredményekre juthatunk, melyeket elemzésekkel bizonyítottam. A KKV-k fontos szerepet játszanak a magyar gazdaságban.

Működésük, versenyképességük befolyásolja a magyar gazdaság teljesítményét, versenyképességét, ezért kiemelt fontosságú az, hogy a versenyképesség mérése során milyen alapadatokból indulunk ki, fontosnak vélem, hogy pénzügyi beszámolóik a nemzetközi összehasonlításra is alkalmasak legyenek. Annak érdekében, hogy a két számviteli standard alkalmazásából eredő eltérések megszűnjenek, indokolt az IFRS SME bevezetése Magyarországon is.

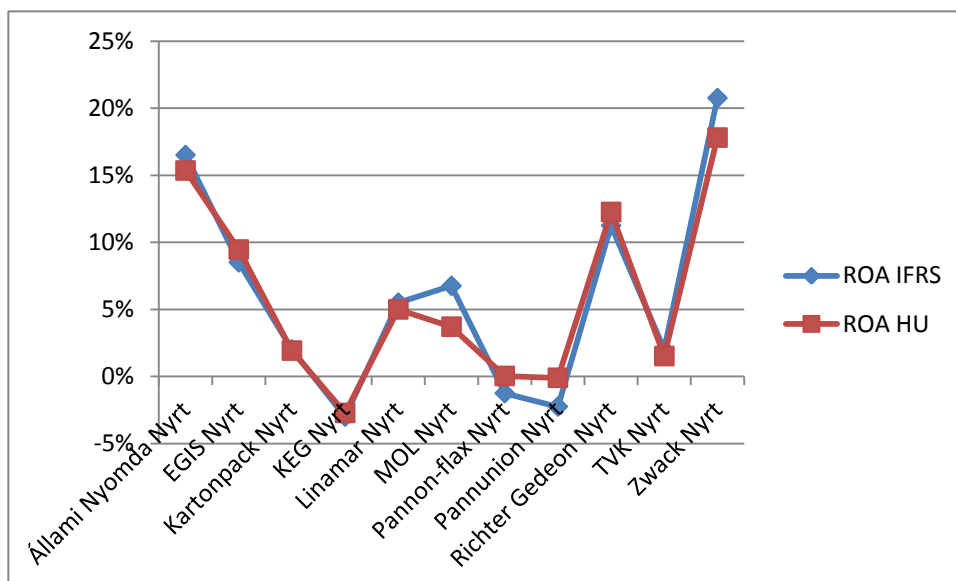
A versenyképesség mérése során a legfontosabb szempont, hogy az erőforrások jobb felhasználása mennyiben eredményezi a termelékenységet. A termelékenység határozza meg a befektetések jövedelmezőségét, amely meghatározza a gazdasági növekedést.

16. ábra. Vállalkozások ROE mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint

Forrás: Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

A ROE mutató esetében az IFRS szerinti versenyképesség általában magasabb értéket ad. Ennek az a magyarázata, hogy a számlálóban az adózott eredmény van, a nevezőben a saját tőke. Az adózott eredmény eltérően került megállapításra a nemzetközi számvitel keretében belül, a saját tőkének pedig a jegyzett tőkéből adódó deviza ártértékelések és az előző évek eredményei mutatnak eltérést. Összességében az IFRS ad magasabb értéket.

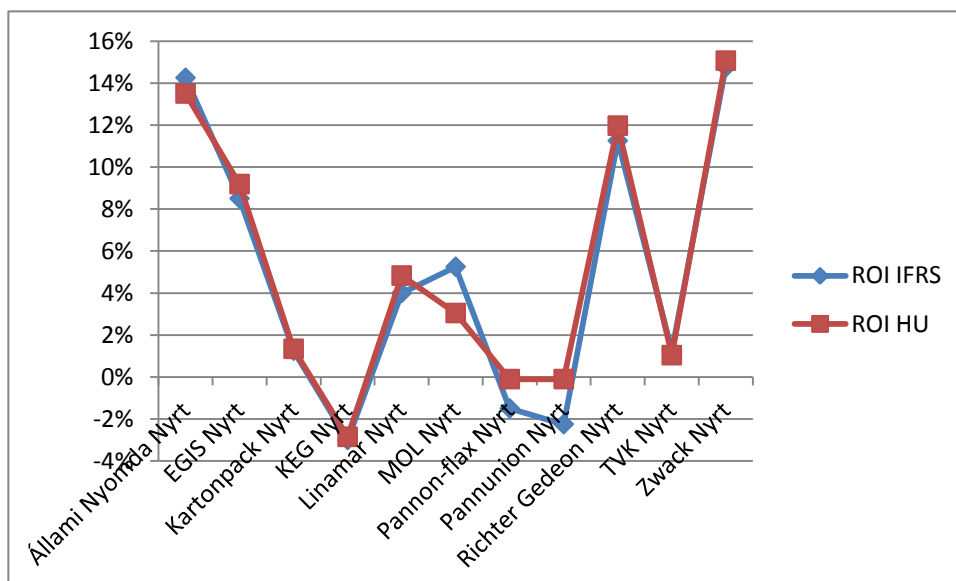
17. ábra. Vállalkozások ROA mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint

Forrás: Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

A ROA mutatónál az adózás előtti eredmény van a számlálóban, a nevezőben az eszközök összesen. Azt méri, hogy a vállalkozások milyen hatékonyan működtetik eszközeiket. A vizsgálatba bevont vállalkozások többsége a nemzetközi számvitel keretében készült pénzügyi beszámoló adatai alapján itt is versenyképesebbnek mutatkoznak.

A két számvitelből adódó eltérés okai abból adódnak, hogy az adózás előtti eredmény meghatározása és az eszközök is magasabb értéket mutatnak az IFRS rendszerében. Az eszközöknél az eltérést azt jelenti, hogy ugyanazon eszközállománnyal magasabb eszközérték mutatható ki a nemzetközi számvitelben.

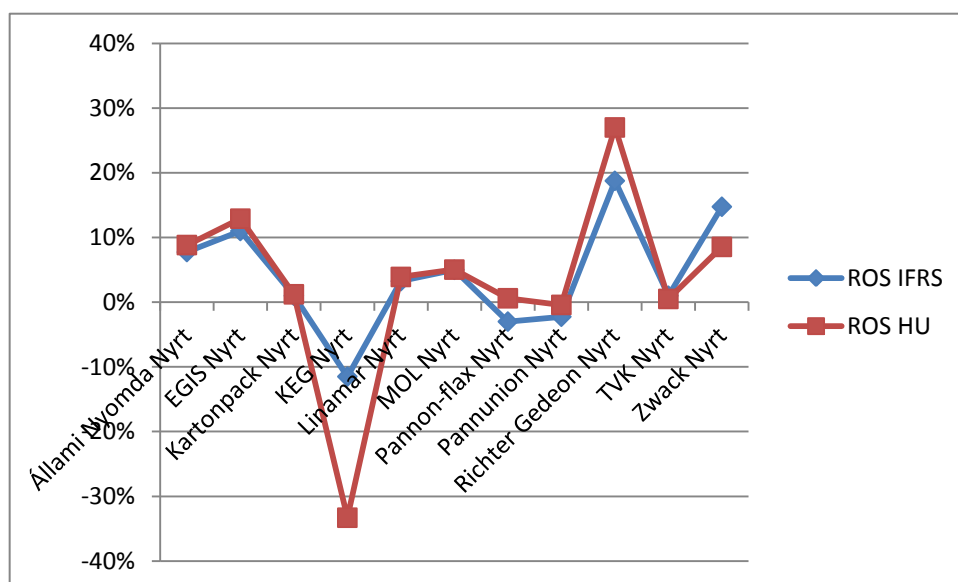
A mutató nagyon fontos, mert arról ad információt, hogy a vállalkozás milyen hatékonyan használja eszközeit, mekkora hozamot ért el az eszközeinek működtetésével. Az a jó, ha egy vállalkozáson belül ez a mutató növekedő tendenciát mutat, de azonos szektorban tevékenykedő vállalkozások esetében összemérhetjük a versenytársak adataihoz.

18. ábra. Vállalkozások ROI mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint

Forrás: Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

ROI mutatónak a számlálójában az adózott eredmény van, míg a nevezőben az eszközök összesen. Ez egy pontosabb értéket ad, mint a ROA, mert már az adózott eredmény a vetítési alap. Itt már a magyar beszámolóból készült mutatók a magasabbak.

19. ábra. Vállalkozások ROS mutatójának összehasonlítása IFRS és HU standardok szerint

Forrás: Forrás: www.bet.hu alapján saját szerkesztés (Letöltés 2011.07.21.)

ROS mutató esetében a számlálóban az adózott eredmény található, a nevezőben az árbevétel. A magyar számvitel keretében készült pénzügyi beszámolók mutatói magasabbak. Ennek oka, hogy az adózott eredmény és értékesítés nettó árbevétele eltérően került meghatározásra a magyar és a nemzetközi számvitelben.

Az, hogy eldönthető legyen, ez a versenyképesség előnyét vagy hátrányát jelenti, további kutatásokra van szükség. Dolgozatnak elsősorban az volt a célja, hogy rámutassak arra, hogy a nemzetközi és a nemzeti számvitelből eltérő információtartalommal kapják meg az érintettek a versenyképesség méréséhez szükséges információkat. Ezek az eltérő információk a számvitelben nem jártas érintetteket nagyon elbizonytalanítják. Véleményem szerint ahhoz, hogy ez az eltérés megszűnjön, szükség van az IFRS SME szabvány bevezetésére.

Az IFRS SME szabvány a KKV-k részére készült könnyített nemzetközi számviteli standardok alkalmazását teszi lehetővé. Magyarországon a vállalkozások 99 %-a KKV szektorban végzi tevékenységét. Ezért nagyon fontos téma napjainkban, hogy milyen számviteli standardokat alkalmazzanak. A KKV-en belül a 94 %-uk mikro vállalkozásnak tekinthető, ami azt jelenti, hogy a foglalkoztatottak száma 10 fő alatt van, a nettó árbevétel, vagy az mérlegfőösszeg 2 millió euró alatt van. A kisvállalkozások a 99%-on belül 4%-os arányt képvisel, az általuk foglalkoztatottak létszáma 10-50 fő között van, nettó árbevételük, vagy a mérlegfőösszegük 10 millió euró alatt van. A középvállalkozások foglalkoztatottjai 50-249 között mozog, az értékesítés nettó árbevétele 50 millió euró, vagy a mérlegfőösszeg 43 millió euró alatt van.

A KKV-k számára az IFRS SME szabvány bevezetése a versenyképesség szempontjából előnyökkel jár. Nemzetközi összehasonlításra alkalmas pénzügyi beszámolót biztosít a KKV szektor számára. Azoknak a KFT formájában működő vállalkozásoknak, melyek a jövőben a részvénytársasági formában tervezik működésüket és a majdani részvényeik nyilvános értékesítését, első lépés lehet a teljes IFRS bevezetése felé. A jelenleg két számviteli rendszerben dolgozó vállalkozásoknál csökkentheti a két rendszer fenntartásából eredő eltéréseket, hibákat és a beszámoló készítés és könyvvizsgálat költségeit. Hatékonyabbá teheti a világ különböző pontjain működő leányvállalatok konszolidációs folyamatait.

3.3. IFRS SME szabvány bevezetésének lehetőségei és korlátai szakértői interjúk eredményei alapján

Az IFRS SME a KKV-kra vonatkozó IFRS-ek könnyített alkalmazása. Azoknak a vállalkozásoknak nyújt előnyt, akiknek tőkére van szükségük. Ezek a vállalkozások befektetőket, vagy hitelezőket keresnek. Számukra kiemelkedően fontos a jó átláthatóság, amit a következetesen alkalmazott globális pénzügyi beszámolási szabványok tudnak megteremteni. Az IASB 2009. júliusban tette közzé az IFRS SME szabványt. A teljes IFRS alkalmazása nagy terhet rónak a KKV-kra, ezért került kidolgozásra részükre az IFRS SME, amely egy könnyített nemzetközi számviteli keretelvet határoz meg számunkra. A teljes IFRS-hez képest 85%-kal kevesebb útmutatót tartalmaz. Az IFRS SME csökkenti a közzeendő információk körét, egyszerűsíti az elszámolási és értékelési követelményeket is, választási lehetőségeknél az egyszerűbb lehetőséget fogadja el. Magyarországon a hazai számviteli szabályoknak megfelelő pénzügyi elszámoló az elfogadott, a számviteli törvény írja elő ennek elkészítésének és letétbe helyezésének szabályait. Azok a vállalkozások, akik a nemzetközi standardok szerint is készítenek pénzügyi beszámolót, jelenleg kénytelenek gondoskodni a kétféle könyvvizelésről és kétféle beszámoló készítéséről, amely nagy terhet ró a KKV-kra. Amennyiben a jogszabályi háttér megváltozik, és hazánkban is elfogadott lesz az IFRS SME alkalmazás, akkor az versenyképességet biztosít számukra a nemzetközi szinten való összehasonlítás során, de az átállással kapcsolatosan több kérdéssel, problémával fognak a számviteli szakemberek találkozni, amelyre most még nincsenek felkészülve.

A vizsgálatomban megfogalmazott 3. számú hipotézisem szerint azt feltételeztem, hogy a vállalkozások érintettjei nem rendelkeznek kellő ismeretekkel sem az IFRS alkalmazásában rejlő lehetőségeket illetően, sem az áttérés és bevezetés tekintetében. Ezt a megállapítást az elmúlt évek empirikus tapasztalatai alapját tettem meg. Állításom igazolását kérdőíves felméréssel kívántam alátámasztani. A kérdőívben Likert-skálát alkalmaztam, amely a kérdőívben található kijelentésekkel való egyetértés vagy egyet nem értés mértékét 5 fokozatú skálán fejezik ki a megkérdezettek. Ez azt jelenti, hogy az egyes érték egyáltalán nem értek egyet, a kettes érték a nem értek egyet kategória, míg a 4 egyetérték és 5-ös a teljesen egyetérték, a 3-as érték pedig egy köztes, amikor a válaszadó nem tudja eldönteni, hogy igaz vagy nem igaz az állítás.

Megkérdezettek köre számviteli vezetők, vagy könyvviteli szolgáltatást végzők. Mérlegképes könyvvizsgálók kötelező továbbképzése során 50 kérdőívet osztottam ki a jelenlévő számviteli vezetők között. A kérdéseimre szívesen válaszolt mindenki, így 50 kérdőív válaszait tudtam feldolgozni. A dolgozatom 9. sz. melléklete tartalmazza a szakértői interjú kérdéseit.

Szakértői interjú kiértékelésének eredménye (db)

17. táblázat

Kérdések/Skála	1	2	3	4	5
1	0	0	2	14	34
2	0	0	0	15	35
3	0	0	0	5	45
4	0	0	0	19	31
5	0	0	0	16	34
6	0	0	7	32	11
7	0	13	23	14	0
8	0	6	25	18	1
9	0	1	3	24	22
10	0	0	25	25	0
11	0	14	21	15	0
12	0	15	29	6	0
13	0	17	25	8	0

Forrás: saját számítás

Szakértői interjú kiértékelésének eredménye (%)

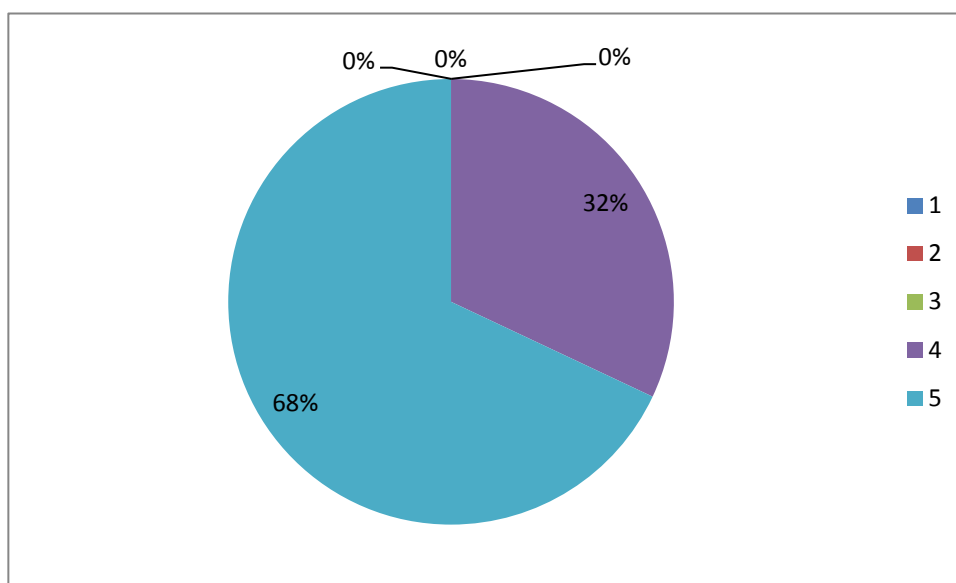
18. táblázat

Kérdések/Skála	1	2	3	4	5	Összesen
1	0%	0%	4%	28%	68%	100%
2	0%	0%	0%	30%	70%	100%
3	0%	0%	0%	10%	90%	100%
4	0%	0%	0%	38%	62%	100%
5	0%	0%	0%	32%	68%	100%
6	0%	0%	14%	64%	22%	100%
7	0%	26%	46%	28%	0%	100%
8	0%	12%	50%	36%	2%	100%
9	0%	2%	6%	48%	44%	100%
10	0%	0%	50%	50%	0%	100%
11	0%	28%	42%	30%	0%	100%
12	0%	30%	58%	12%	0%	100%
13	0%	34%	50%	16%	0%	100%

Forrás: Saját számítás

Az első két kérdésnél a megkérdezettek 68%-a teljesen egyetértett, míg 28%-uk egyetértett abban, hogy a számvitel szállítja a megbízható és valós információkat a gazdasági szereplők részére. A válaszadók 70%-a teljesen egyetértett, 30%-uk pedig egyetértett abban, hogy a pénzügyi beszámolók adatainak összehasonlíthatósága alapkövetelmény. Megállapítottam, hogy a számviteli szakemberek jól látja a pénzügyi beszámoló készítés fontosságát.

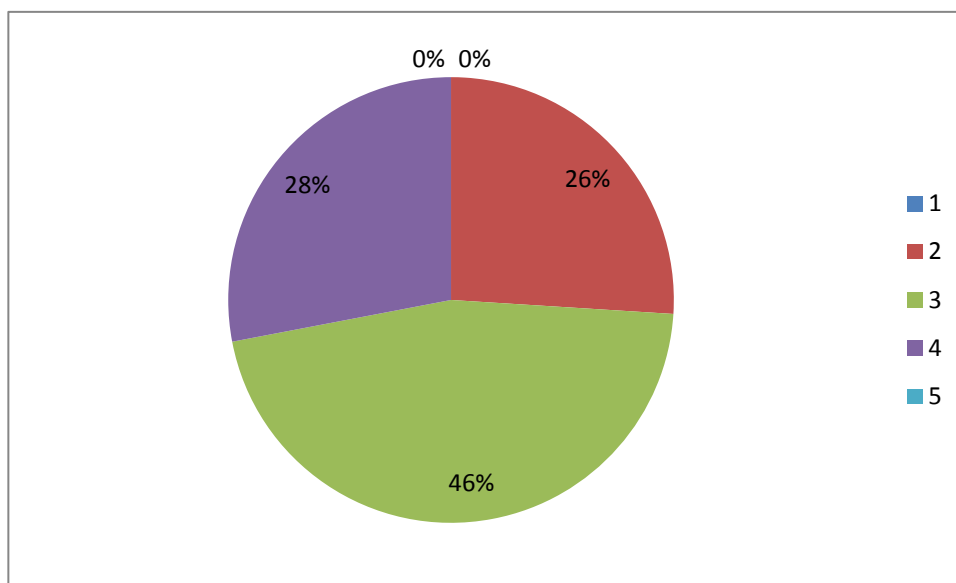
A harmadik kérdésnél a válaszadók 90%-uk úgy gondolta, hogy a számviteli információkkal szembeni elvárás a pontosság, aktualitás és naprakészség kiemelten fontos alap követelmény, a negyedik kérdésnél pedig 62 % értett teljesen egyet azzal a meghatározással, hogy a pénzügyi beszámolóknak minden érintett számára elérhetőnek kell lennie.

20. ábra. Ár/értékarány a számviteli információk előállításában.
Forrás: saját szerkesztés kérdőíves felmérés eredményéből

Az ötödik kijelentés az ár/értékarány kérdésre vonatkozott, hogy ez mennyire fontos a vállalkozások életében a számviteli információk előállítása során. A válaszadók 68 %-a (ábrában két szín) gondolta úgy, hogy ez különösen fontos, 32%-uk (ábrában lila szín) gondolta úgy, hogy fontos. Az ábrán a kétféle válaszon kívül még látható három 0%, ami azt jelenti, hogy egyik megkérdezett sem marad semleges, illetve senki nem vélte úgy, hogy az ár/értékarány a számviteli információk előállítása során nem lenne fontos tényező. Véleményem szerint főleg azoknál a vállalkozásoknál okoz ez problémát, ahol a hazai és a nemzetközi számvitel szerint is kell könyvvizetést és eltérő pénzügyi beszámolót készíteni.

Döntő többségüknel kétféle könyvelési és beszámoló készítési rendszert kell fenntartani és üzemeltetni, amely jelentős anyagi teher a KKV-k részére. Abban az esetben, ha egy a könyvvézetési számítástechnikai rendszer, a beszámoló készítésre már mindenképpen eltérő rendszert kell alkalmazni. Ennek beszerzése, fenntartása jelentősen befolyásolja a vállalkozások vezetőinek véleményét akkor, amikor dönteniük kell kétféle számviteli rendszer fenntartásáról.

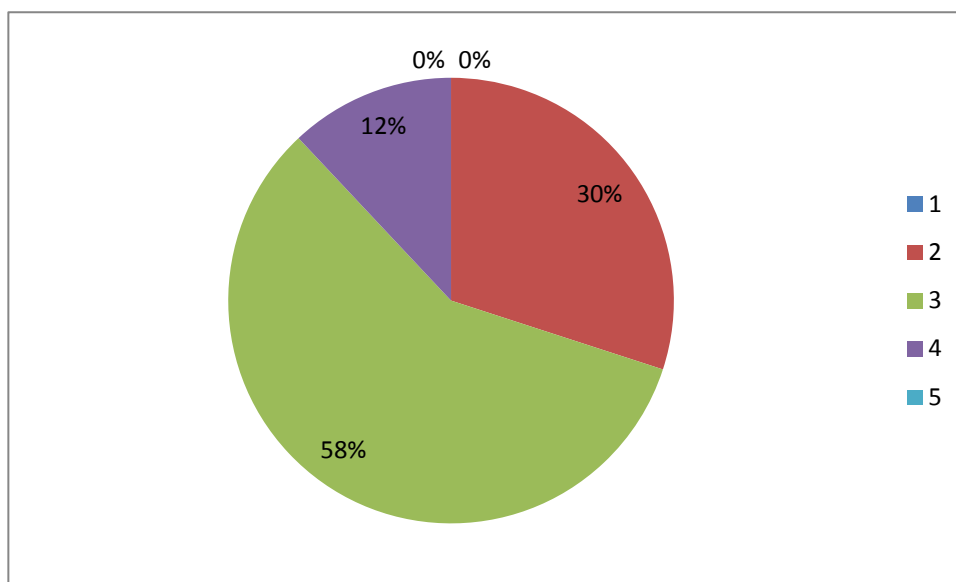
21. ábra. A hazai számviteli rendszerek által biztosított információk összehasonlíthatósága a nemzetközi számvitel rendszerében megkérdezettek szerint

Forrás: saját szerkesztés kérdőíves felmérés eredményéből

A hatodik kérdésben azt állapítottam meg, hogy a hazai számvitel jelenlegi szabályozási szintje kielégítő és közérthető. Szerencsére az egyáltalán nem értek egyet és a nem értek egyet válaszadók száma 0 volt, ezért az ábra tetején kettő 0% található. A megkérdezettek 28%-a (lila szín) teljesen egyetértett, míg 26%-uk (pirossal jelölve) egyetértett. Tehát számviteli szakembere több mint a fele elégedett a hazai számviteli jogszabálykörnyezettel. 46%-uk azonban nem foglalt állást, ami azt jelenti számomra, hogy sokan nem gondolkodtak még el ezen a kérdésen. A szakma egy része tudomásul vette a jelenlegi szabály rendszert, azt nem minősíti, azzal együtt él és azt alkalmazza kötelező jelleggel.

A hetedik kérdésben azt fogalmaztam meg, hogy a hazai számviteli rendszer által elkészített beszámolók a nemzetközi környezetben is összehasonlíthatóak. Ezzel az állítással a válaszadók 28 %-a részben egyetértett, ami azt jelenti, hogy úgy gondolták, a magyar számvitelből biztosított információk is alkalmasak a nemzetközi szinten való összehasonlításra. 46 %-a nem foglalt állást, ami valószínűleg azt jelenti, hogy nem foglalkoztak ezzel a kérdéssel, nem tudnak véleményt nyilvánítani. A megkérdezettek 26 %-uk úgy gondolta, hogy nem teljesen helyes a megállapítás, ami azt jelenti részükre, hogy a magyar számvitelből nyerhető információk nem alkalmasak a nemzetközi összehasonlításra.

A következő állításban azt fogalmazta meg, hogy az IFRS SME alkalmazása előnyökkel jár a KKV-k számára. Ezzel a megkérdezett számviteli szakemberek csak 2 %-a értett teljesen egyet, 36 %-uk részben értett egyet, míg 50 %-a nem foglalt állást, 12%-a pedig nem értett egyet. Ez az eredmény azt támasztotta alá, hogy a megkérdezett számviteli szakemberek csak minimális hányada látja a bevezetés előnyeit. A döntő többségük nem foglalkoztak még ezzel a témakörrel, nem látják az IFRS SME bevezetéséből adódó előnyöket. Nemzetközi standardok nyomon követése, lefordítása és értelmezése nagy terhet ró majd a számviteli szakemberek számára, melyet a megkérdezettek nagyobb hányada látja így.

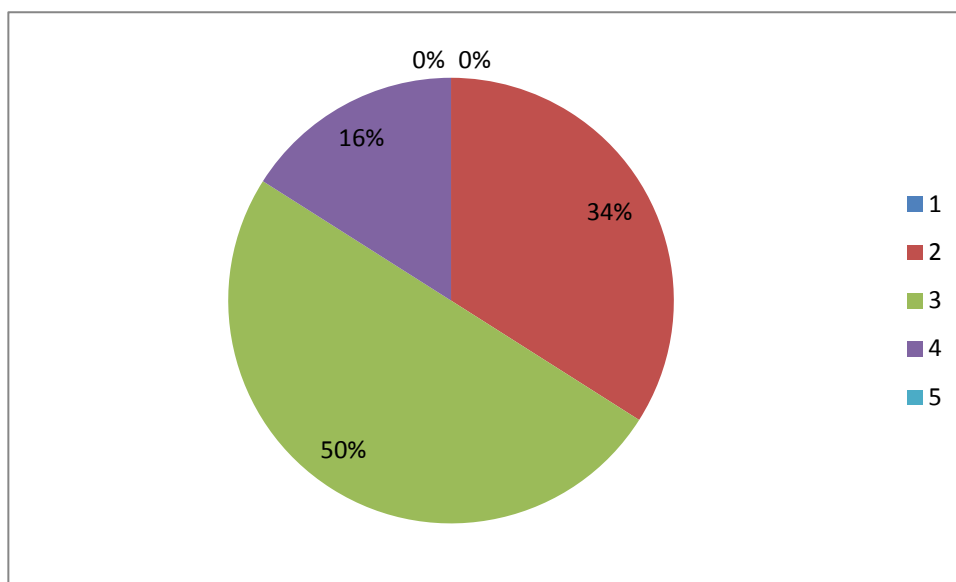
22. ábra. A hazai számviteli rendszer kielégítően gondoskodik a nemzetközi számviteli standardok oktatásáról

Forrás: saját szerkesztés kérdőíves felmérés eredményéből

A megkérdezett számviteli vezetők 50%-a részben értett egyet azzal, hogy a hazai képzési rendszer kielégítően gondoskodik a nemzetközi számviteli standardok oktatásáról. 50%-a pedig nem foglalt állást a kérdésben, aminek az oka az lehet, hogy még nem foglalkoztak az IFRS SME bevezetésével.

A következő kérdésem az informatikai hátérre vonatkozott, mert a nemzetközi számviteli standardok bevezetéséhez és alkalmazásához megbízható informatikai hátérre is szükség van. A megkérdezettek 30%-a értett egyet azzal, hogy a számviteli szoftverek általában alkalmasak a hazai és nemzetközi standardok által elvárt könyvvizetésre és beszámoló készítésre. 42%-a nem foglalt állást, 28%-a pedig nem értett egyet a megfogalmazottakkal.

A vizsgálatom egyik legfontosabb megállapítása az volt, hogy a számviteli szakma felkészült az IFRS SME bevezetésére és alkalmazására, ismeri az átállás kapcsolatos teendőket. A megkérdezettek csak 12%-a értett egyet ezzel a kérdéssel, 58%-a nem foglalt állást, ez azt jelenti számomra, hogy még bizonytalanok abban, hogy egyértelműen megállapíthassák, hogy kész lenne a szakma a nemzetközi számviteli standardok bevezetésére. 30%-a pedig úgy gondolta, hogy Magyarországon a számviteli vezetők, könyvelők nem készültek fel az átállásra.

23. ábra. A vállalati vezetők és számviteli vezetők támogatják az IFRS SME bevezetését

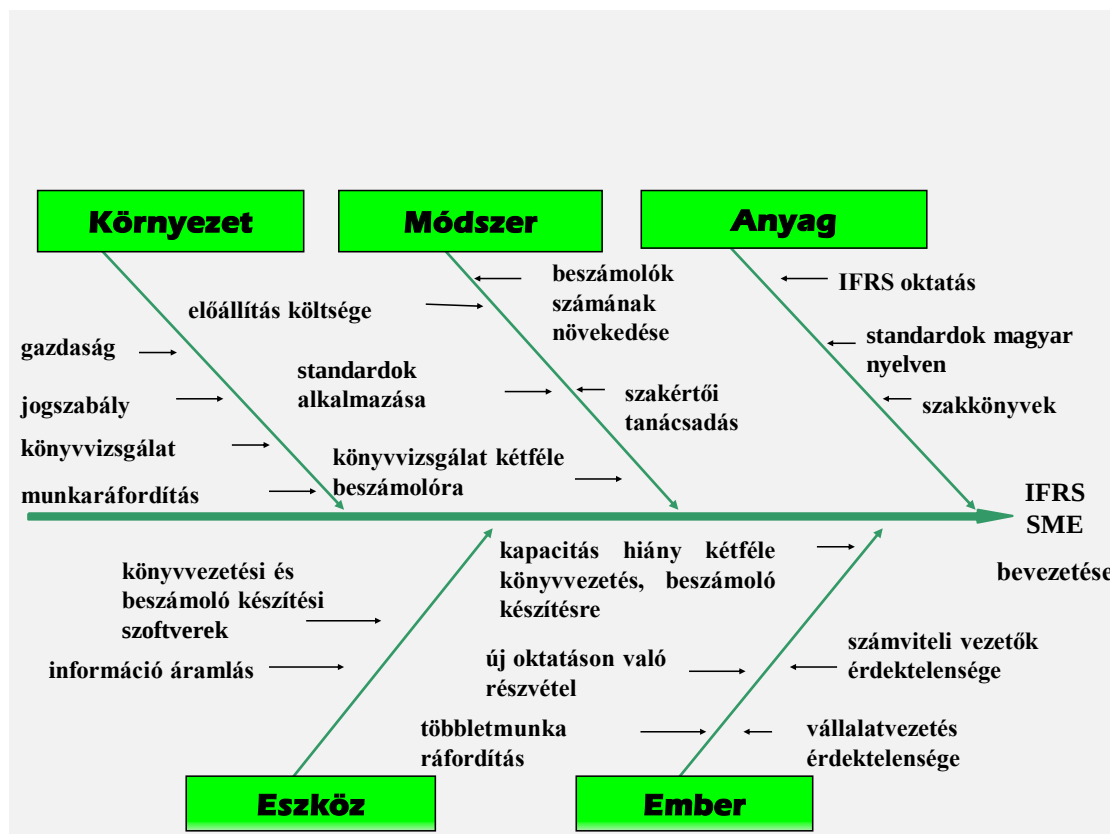
Forrás: saját szerkesztés kérdőíves felmérés eredményéből

Az utolsó megállapításomnál arra szerettem volna választ kapni, hogy a KKV szektorban tevékenykedő vállalkozások vezetői és számviteli vezetői támogatják-e az IFRS SME bevezetését. A válaszadók 16%-a gondolta úgy, hogy a vezetők és a könyvelők is támogatják a nemzetközi számvitel alkalmazását. 50%-a köztes választ adott, ami azt jelenti, hogy nem foglaltak állást a kérdés megválaszolásában. Véleményem szerint ez a válasz jelentheti azt, hogy ezzel a témával még nem foglalkoztak mélyrehatóan a KKV szektorban tevékenykedő vállalkozások. A megkérdezettek 34%-a pedig nem értett egyet, tehát úgy gondolták, hogy a vállalkozások vezetői és könyvelői, számviteli szakemberei nem támogatják az IFRS SME bevezetését.

A tizenhárom kérdés feldolgozása és a személyes beszélgetések során megállapítottam, hogy a számviteli szakma információja az IFRS SME bevezetéséről és annak alkalmazásának előnyeiről még kezdeti fázisban tart. A standardok bevezetése egy lehetőség napjainkban, az ebben rejlő lehetőségeket még nem látják teljes mértékben. A tizenhárom kérdésből öt kérdésnél tapasztaltam azt, hogy a skála középső értékét jelölték meg a válaszadók 50%-ban. A válaszadásokból az derült ki a számomra, hogy sok a bizonytalanság a bevezetés és az alkalmazást illetően. Álláspontom szerint, célszerű felhívni a figyelmet az IFRS SME bevezetésének előnyeire és arra, hogy az átállás milyen feladatokat ró a számviteli szakmára.

Dolgozatomban bemutattam a számvitel helyét és szerepét, rámutattam a nemzetközi és nemzeti számviteli standardok alkalmazásából eredő eltérésekre. A fő célom az volt, hogy rámutassak arra, hogy az IFRS SME egységes alkalmazásával a magyar KKV szektor pénzügyi adatai a nemzetközi környezetben is alkalmassá teszik a vállalkozásokat az összehasonlításra.

A szakértői interjú során összegyűjtöttem azokat az okokat, melyek a nemzetközi standardok alkalmazásának bevezetését befolyásolják. Ezeket az információkat összefoglaltam egy halszáлка ábrában. Ez a Cause and Effect Analysis, ok-okozati összefüggések megállapítására szolgáló ábra. Egy adott probléma (okozat) lehetséges okainak kérdőíves megkérdezés formájában történő összegyűjtése, majd azok csoportosítása és ábrázolása.

24. ábra. IFRS SME bevezetését befolyásoló tényezők

Forrás: saját szerkesztés

A végső ábrában, amely egy hal formátum, az IFRS bevezetésének befolyásoló tényezőit az ábra bal oldalán a hal csontvázához hasonló formába illesztettem be. A végeredményt a diagram jobb oldalán tüntettem fel, ezt a hal fejénél szerepeltettem. A végeredmény az IFRS SME alkalmazása. Így a diagram úgy néz ki, mint egy hal váza, innen az elnevezés halszájka diagram. Elkészítésekor a felmerült hiányosságokat határoztam meg, és ezt követően a fő okokat gyűjtöttem össze és helyeztem el az ábrán. Ezzel a módszerrel rávilágítottam az ok-okozati összefüggésekre, hogy mely tényezők akadályozzák az IFRS SME alkalmazását.

Elsősorban a jogszabályi környezetnek kell megváltoznia, amely azt jelentené, hogy Magyarországon az IFRS SME szerint készült pénzügyi beszámolót is elfogadottnak kellene tekinteni. Ezt követően gondoskodni kell a számviteli szakma felkészítéséről, módszertani útmutatókra van szükség az alkalmazására, a könyvelési és beszámoló készítési szoftvereket módosítani kell, hogy megfelelőek legyenek az új elvárásoknak.

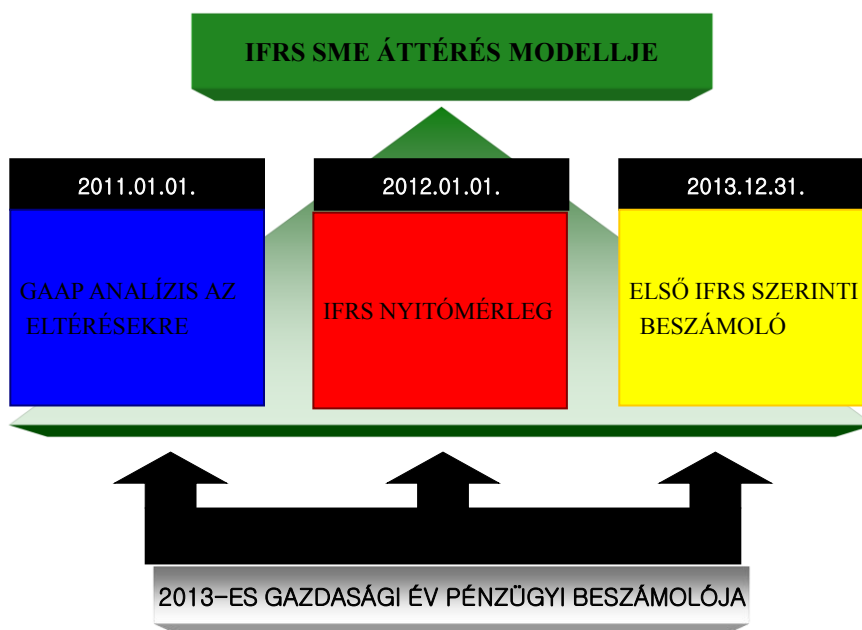
Mélyinterjút készítettem egy olyan nagyvállalat pénzügyi vezetőjével, ahol az IFRS bevezetésére került az anyavállalat kérésére és jelenleg a hazai és a nemzetközi számviteli standardoknak megfelelően kétféle beszámolási rendszerben dolgoznak. A személyes beszélgetés során előre elkészített interjú vázlat alapján tájékoztam arról, hogy mitől függ az átállás sikere és arról, hogy napjainkban milyen terheket ró a vállalkozásokra a hazai és a nemzetközi számviteli standardokból eredő kétféle könyvvizetés és beszámoló készítés. A mélyinterjú során elhangzottakat az alábbiakban foglaltam össze. Ez a gyakorlati tapasztalatok alapján készített összegzés támpontot nyújt a KKV-k számára, hogy az áttérés során milyen feladatokkal, problémákkal találkozhatnak az IFRS SME bevezetése és milyen előnyökkel és hátrányokkal jár az IFRS SME alkalmazása. Az előny egyértelműen abból adódik, hogy a külföldi tulajdonnal rendelkező vállalkozások leányvállalatainak adatai összehasonlíthatóvá, konszolidálhatóvá válnak. A hazai tulajdonú vállalkozások pénzügyi beszámolói is olyan információkat biztosíthatnak az érintettek számára (befektetők, piac), amelyek valóság tartalma a nemzetközi szinten is elfogadottak és összehasonlíthatóak. Ezek mindenképpen növelik versenyképességüket.

Az IFRS SME bevezetése hazánkban egy lehetőség lehetne a magyarországi vállalkozások számára, de meg kell vizsgálni azt, hogy a gyakorlatban hogyan véghez vihető a bevezetés és ez milyen kihívások elé állítják a vállalkozásokat. A kérdőíves felmérésből kiderült, hogy a számviteli szakma még nem készült fel a nemzetközi standardok bevezetésére és alkalmazására.

A mélyinterjú során először azt tisztáztam, hogy az áttérés a hazai számviteli rendszerről a nemzetközi számviteli rendszerre, mennyi időráfordítás igényel. Amikor a pénzügyi beszámolót IFRS rendszerében is össze akarja egy vállalkozás állítani, vagy teljesen át akar térni az IFRS SME-re, akkor nemcsak a tárgyévet, hanem a korábbi éveekkel való összehasonlíthatóságát is biztosítani kell. Az első legfontosabb feladata az első évben GAAP analízis elvégzése. Ez azt jelenti, hogy meg kell állapítani a legfontosabb eltéréseket a magyar és nemzetközi számvitel között. Ezt követően elemezni kell a magyar főkönyvi kártyák tartalmát és összevetni a nemzetközi számviteli standardokkal.

Meg kell határozni az eltéréseket a két számviteli terület között és tervet készítenek arra vonatkozóan, hogy az eltéréseket hogyan kívánják kimutatni és átvezetni az IFRS beszámolóikban.

A második évben a GAAP analízis és az eltérések kezelésének módjának meghatározása folyamatosan zajlik. Amikor ez a munka befejezésre kerül, akkor meghatározásra kerül az adott év nyitómérlege és a záró mérlege az IFRS szerint is. A harmadik évben pedig már az IFRS teljes adoptációja révén elkészül az IFRS szerinti pénzügyi beszámoló. A két utolsó év (tárgyév és előző év) pénzügyi beszámolóját kell könyvvizsgálóval hitelesíttetni és közzétenni (amennyiben ezt törvény, vagy rendelet előírja). Tehát a bevezetés időigényes, mert három év szükséges a teljes áttéréshez. Ezt azt jelenti, hogy a vállalatoknak időben kell elkezdeniük az átállásra való felkészülést.

26. ábra. IFRS SME áttérés modellje

Amennyiben a magyar jogszabályi környezet megváltozik és hazánkban is elfogadott lesz az IFRS SME, akkor annak alkalmazása legelőször is a 2013-es gazdasági évben történhet meg. Ennek az oka, hogy az átállás egy időigényes, gondos előkészítő munka eredménye. Ahhoz, hogy egy vállalkozás 2013-es gazdasági évre elkészíthesse az IFRS SME szerinti pénzügyi beszámolót, már most 2011-ben el kell kezdenie a GAAP analízist, 2012-re meg kell állapítania a nyitó és záró mérlegadatokat. A gyakorlatban azt jelenti, hogy a 2011-es év nemzeti számvitele szerinti záró adata mellé beállítja egy külön oszlopba az eltéréseket és a harmadik oszlopban elkészíti az IFRS szerinti záró éves beszámolót.

Ez a záró adat lesz a 2012 nyitó adata. 2012-ben párhuzamosan végzi a könyvvezetést mindkét számvitel szerint és a módosításokat ugyanígy végrehajtja. A 2012 záró IFRS beszámoló adata lesz a 2013 nyitó beszámoló adata. A 2013-ban folyamatosan gondoskodnia kell az IFRS szerinti könyvvezetésről és beszámoló készítésről. A 2012 és 2013 gazdasági évekre könyvvizsgálóval hitelesített beszámolót kell készíteniük, majd közzétenniük. Álláspontom szerint már nincs elegendő idő ahhoz, hogy 2013-ban a KKV-k az IFRS SME alkalmazását megkezdjék. Ennek értelmében úgy gondolom, hogy Magyarországon az IFRS SME legelső alkalmazása 2014-ben látszik reálisnak.

Az áttérés nemcsak időigényes, szakmailag is komoly felkészülést igényel. A nemzetközi számviteli standardok nem követik sem a magyar beszámolórészek szerkezetét, sem a magyar beszámoló összeállításánál előforduló feladatok logikai sorrendjét. Ezért a GAAP elemzés elvégzése nagyon összetett szakmai kihívás elé állítja a számviteli szakembereket. Szükséges az egyes témákra vonatkozó követelmények alapos ismerete, rendszerező képesség, hogy idő alatt megtalálják az adott elszámolási, értékelési kérdésekre a válaszokat.

Mielőtt hozzákezdene bárki is a GAAP analízishez, először is ehhez a munkához szükséges nemzetközi számviteli alaptudást kell megszereznie. Erre hazánkban számos lehetőség van angol és magyar nyelven is. A szükséges tudás megszerzését biztosítják még az idevonatkozó szakirodalmak összegyűjtése magyar és angol nyelven. Mindenképpen szükséges nemzetközi könyvvizsgálók tanácsadóinak segítségét kérni, akik szakértői számvitelnek, a nemzetközi számvitelnek és az áttérés során is gyakorlattal rendelkeznek.

Ellenőrizni kell, hogy a rendelkezésre álló számítógépes rendszer alkalmas-e a kétféle könyvvezetésre és beszámoló készítésre, vagy amennyiben lehetőség lesz az IFRS SME alkalmazására eleget tesz-e a jelenlegi rendszer a nemzetközi elvárásoknak.

Az IFRS keretében készített pénzügyi beszámolók több információt igényelnek, mint a hazai kiegészítő mellékletek. Úgy gondolom, hogy mindenképpen szükséges lesz az informatikai rendszer fejlesztésére, vagy egy teljesen új bevezetésére. A nemzeti és a nemzetközi számviteli szabályozás nem tér el lényegesen egymástól, ezért Magyarország kész az IFRS SME adoptálásra. 2009. júliustól megnyílt a lehetőség a KKV-k számára a könnyített nemzetközi számviteli standardok alkalmazására.

Az egyik két fő kérdés, hogy Magyarország jogszabályi környezete biztosítani fogja-e az IFRS SME adoptálását. A másik fő kérdés, hogy hogyan lesz képes reagálni a helyi KKV szektor a globális kihívásra, az IFRS SME bevezetésére.

Azok a vállalkozások, akik külföldi tulajdonnal rendelkeznek, azok jelenleg arra kényszerülnek, hogy a magyar számvitel szerint készítsék el pénzügyi beszámolójukat, és készítsenek pénzügyi beszámolót az anyavállalat elvárásainak megfelelően is (egyre kevesebb US GAAP és döntően IFRS szerint). Ezek a vállalkozások jelenleg különösen nehéz helyzetben vannak, mert kétféle könyvvizetésről és kétféle beszámoló készítésről kell gondoskodniuk. Ez jelentős kiadással jár számukra. Az IFRS SME bevezetése számukra különösen előnyös lenne, mert az információ előállítás, a beszámoló készítés és könyvvizsgálati költsége jelentősen csökkenne. Ez több tízezer vállalkozást érintene Magyarországon, az előny számukra egyértelmű.

A magyar tulajdonú KKV-k számára az IFRS SME bevezetése számára komoly költségeket és ezzel együtt szakmai és anyagi megterheléseket ró, mely a vállalkozás méretétől függően nagyon eltérő lehet. A bevezetés során elsődleges szempont a hatékonyság annak érdekében, hogy a folyamat költsége a lehető legkisebb legyen és az átállás a lehető legkevesebb problémával megtörténjen. A bevezetés költséges rövidtávon, de hosszútávon költség megtakarítást jelenthet. A KKV-k folyamatosan rá fognak kényszerülni arra, hogy nemzetközi szinten is valós pénzügyi beszámolókat készítsenek a befektetők, hitelezők, vevők részére az egységes értékelés miatt. A kétféle könyvvizetés és beszámoló készítés pedig megnöveli a számviteli információk előállításának költségét. Ezért számukra is előnyös lenne az IFRS SME bevezetése.

4. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Kutatásomban arra törekedtem, hogy olyan kérdéseket vizsgáljak, melyek különösen aktuálisak napjainkban. A globális gazdasági életben egyre fontosabbá vált a hiteles, megbízható, valós, összehasonlításra alkalmas pénzügyi adatok megszerzése. A befektetői, hitelezői, vásárlói döntésekhez szükséges információkat a számvitel szállítja a pénzügyi beszámolói révén az üzleti világ érintettjei részére. Magyarországon jelenleg a hazai számvitel rendszerében elkészített pénzügyi beszámolók az elfogadottak. Sok vállalkozás kényszerül azonban a nemzetközi számviteli standardok, az IFRS szerinti beszámoló készítésére is. Ezek a vállalkozások a Budapesti Érték Tőzsdén jegyzett vállalkozások, vagy a Budapesti Érték Tőzsdén nem jegyzett vállalkozások. A Budapesti Érték Tőzsdén jegyzett vállalkozásoknak az IFRS rendszerében is el kell készíteniük a pénzügyi beszámolóikat. A Budapesti Érték Tőzsdén nem jegyzett vállalkozások számára ez választás, de közülük is vannak, akik készítenek IFRS szerinti pénzügyi beszámolót. Ők a világ tőzsdéin jegyzett cégek magyarországi leányvállalatai, nem tőzsdén jegyzett nagyvállalatok, nem tőzsdén jegyzett KKV-k. A vállalkozások számára a kétféle könyvvizetés és beszámoló készítés jelentős terheket ró.

Megvizsgáltam a hazai és nemzetközi számvitelből adódó eltéréseket és azt, hogy a vállalkozások versenyképességének méréséhez a számvitel milyen információkat biztosít, amelyek elemzésre adnak lehetőséget. A sokaság, a minta a Budapesti Érték Tőzsdén jegyzett, iparban tevékenykedő, 11 vállalkozás volt, amely ugyan nem reprezentálta az egész nemzetgazdaságot, azonban biztosította a szükséges információk megszerzését, így megfelelő mennyiségű adat állt rendelkezésemre a következtetéseimre, hogy kellőképpen támasszák alá a kutatás téziseit. Álláspontom szerint a nemzeti és a nemzetközi számviteli standardok és pénzügyi beszámolók között van eltérés, de az eltérés nem jelentős. Ezért nincs akadálya az IFRS SME bevezetésének Magyarországon. Megállapítottam, hogy a versenyképesség méréséhez elengedhetetlenül szükségesek a számvitel által biztosított pénzügyi beszámolók adatai, információi. Ezekből képzett mutatószámokkal lehetőség nyílik a versenyképesség mérésére. A magyar és a nemzetközi számvitel szabályai alapján készített mutatószámokkal különböző eredményekre juthatunk, ez indokolja az egységes számvitel, IFRS SME alkalmazását hazánkban is.

Az IFRS SME a KKV-kra vonatkozó IFRS-ek könnyített alkalmazása. Az IASB 2009. júliusban tette közzé az IFRS SME szabványt. A teljes IFRS alkalmazása nagy terheket rónak a KKV-kra, ezért került kidolgozásra részükre az IFRS SME, amely egy könnyített nemzetközi számviteli keretelvet határoz meg számunkra. Magyarországon a vállalkozások 1 %-a nagyvállalat, 99%-a kis és középvállalkozás. A KKV szektor kulcsfontosságú szerepet tölt be a gazdaságban. Működési helyzete és versenyképessége kihat a magyar gazdaság teljesítményére és döntő szerepet játszik a foglalkoztatásban.

Megállapítottam, hogy a KKV-k számára az IFRS SME szabvány bevezetése a versenyképesség szempontjából előnyökkel jár. Nemzetközi összehasonlításra alkalmas pénzügyi beszámolót biztosít a KKV szektor számára. Azoknak a KFT formájában működő vállalkozásoknak, melyek a jövőben a részvénytársasági formában tervezik működésüket és a majdani részvényeik nyilvános értékesítését, első lépés lehet a teljes IFRS bevezetése felé. A jelenleg két számviteli rendszerben dolgozó vállalkozásoknál csökkentheti a két rendszer fenntartásából eredő eltéréseket, hibákat és a beszámoló készítés és könyvvizsgálat költségeit. Hatékonyabbá teheti a világ különböző pontjain működő leányvállalatok konszolidációs folyamatait.

Álláspontom szerint a fő kérdés az, hogy a hazai KKV-k képesek lesznek-e erre a globális kihívásnak eleget tenni. Dolgozatomban bemutattam, hogy melyek az áttérés mérföldkövei és azt, hogy ez komoly időráfordítást, anyagi és szellemi beruházást igényel.

Feltártam az IFRS SME áttérésével kapcsolatos kérdéseket és problémákat, melyekkel a hazai KKV-k az adoptáció során találkozhatnak. A magyar számvitelről a nemzetközi számviteli standardra való átállás időigényes és alapos szakmai felkészülést igényel. Az IFRS alkalmazására áttérő vállalatoknak ahhoz, hogy beszámolójuk a nemzetközi előírásoknak teljes mértékben megfeleljen, három évet kell szánniuk a teljes átállási folyamatra.

Javaslom a számviteli szakemberek számára, hogy az IFRS szerinti beszámoló elkészítéséhez először a nemzetközi standardokkal kapcsolatos ismeretekre tegyenek szert. Kísérjék figyelemmel a magyar és angol nyelven megjelenő szakkönyveket és az internetes portálokat, ahol szabadon elérhető hatalmas információ mennyiség áll rendelkezésre.

Ha az elméleti felkészülés megtörtént, elvégezhetik azt az elemzést, amelynek során fel kell tární, hogy mely részterületekkel kell a vállalatnak alaposabban is foglalkoznia, hol mutatkoznak nagyobb eltérések a hazai és a nemzetközi standardok között. Fel kell mérni az IT rendszert, hogy képes-e az átállásra. Amennyiben a jogszabályi háttér biztosítja az áttérést, akkor el kell készíteni egy költség tervet az áttérésre vonatkozóan, hogy ez mennyibe fog kerülni a vállalkozás számára.

Dolgozatom végén fel kívánom hívni a számviteli képzést végzők figyelmét arra, hogy a jövőben megváltoznak a számviteli szakemberekkel szembeni elvárások, ennek megfelelően a képzési rendszerünkbe is be kell építeni a nemzetközi számviteli standardok áttérésére és alkalmazására vonatkozó módszertant.

Dolgozatom elkészítése során megállapítottam, hogy milyen előnyökkel jár a nemzetközi standardok egységes értelmezése és használata, hogyan befolyásolhatja a magyar vállalkozások versenyképességének növelését az áttérés. Kutatói munkám során az előzetesen felállított hipotézisekre különböző, számszaki adatokkal kellően alátámasztott válaszokat kaptam. Végezetül pedig felhívtam a számviteli szakma figyelmét az áttérésből adódó feladatokra.

ÖSSZEFOGLALÁS

A tudományos diákköri dolgozatomban vizsgálom a globalizáció jelentését és annak hatását a számviteli harmonizációs folyamatainak tekintetében. A globalizáció egy jelenség, mely hat a vállalkozások működésére, így hatással van a pénzügyi és számviteli folyamatokra is. A számvitel szolgáltatja a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének megítéléséhez szükséges adatokat és információkat. Dolgozatomban bemutatom a magyar nemzeti számvitel és a nemzetközi számvitel - IFRS rendszerét. Magyarországon jelenleg csak a nemzeti számviteli standard alapján készített beszámoló az elfogadott. A kutatásom alapvető kérdése volt, hogy a felhasználás során vannak-e jelentős eltérések a hazai és a nemzetközi standardok használatában, illetve hogy milyen előnyökkel vagy hátrányokkal járna egy vállalkozás működésére a nemzetközi számviteli standardok alkalmazásának bevezetése. A dolgozatomban áttekintettem az idevonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalmat, mely lehetővé tette az elemzések és tapasztalati kutatások elvégzését.

Kutatásom során megállapítottam, hogy a számvitel által biztosított adatok nem különbözőek jelentősen a nemzeti és nemzetközi standardok szerint. A jövő a teljes globális átalakulás. Az IFRS alkalmazásának bevezetése Magyarországon is egyre szélesebb körben kell, hogy alkalmazásra kerüljön. A TDK dolgozatomban vizsgáltam, hogy valójában az áttérés vagy a csatlakozás a nemzetközi számviteli standardokhoz milyen előnyökkel és esetleges nehézségekkel járnak. Kutatásomban arra törekedtem, hogy arra a kérdésre válaszoljak, hogy az IFRS használata hogyan növelheti a vállalatok versenyképességét. Megvizsgáltam, hogy milyen lépések szükségesek a nemzetközi standardok áttéréshez egy vállalkozás példáján keresztül és azt, hogy ez milyen költségmegtakarítást jelenthet. A fő cél és ok az IFRS bevezetésére az, hogy mindenki globálisan ugyanúgy készítse el a pénzügyi kimutatásait, mint versenytársai. Továbbá, a vállalatok és leányvállalataik, akik más kontinensen vannak, világszerte egyféle, általános számviteli nyelven elérhető és mindenki számára érthető legyen. Ha megfelelően történik a bevezetés a globális számviteli nyelv csábítja a külföldi befektetőket és létrehoz egy nagyobb érdeklődést, ami a gazdasági életünket ösztönzi.

Kulcsszavak: versenyképesség, nemzetközi számviteli szabvány, globalizáció, konvergencia

ABSTRACT

The paper defines globalization and expands the globalization and accounting research agenda introducing in this context the harmonization process in accounting. Globalization is a symptom and businesses and sciences cannot ignore, so make impression on accounting. The accounting system delivers all the quantitative data and information that reflect the financial, monetary and profitability situation of a company. In today's business environment the need comparable data for proper time has become vital in everyday operations. There are two systems which are disputing the first stage of being the research, Hungarian national GAAP and IFRS.

In the centre of the research was that are there relevant differences between two GAAPs and what is the advantages and disadvantages of IFRS for the Hungarian companies.

The dissertation intended to explore the relevant professional literature, after a little background has been brought to the table on the history of accounting presentation of theoretical basis succeeded empirical researches taking advantage of the opportunities of the fundamental analyses.

The statement of the research is that is necessary to take attention that in the course of the use of the data obtained from accountancy differences aren't significant within the detailed rules depend on the national and international accounting standards. So the future is do the complete global transformation, adopt the IFRS in Hungary also.

The working paper presents due to this fact a convergence of the two, joining the advantages of the two should be the solution for an unique international accounting solution. In this research I attempted to answer questions that the IFRS enhance competitiveness for the companies. I examined what steps should be done changing over from national accounting for the international accounting by a company example.

The main goal and reason to convert to IFRS is to put everyone globally on the same level with respect to present their financials on the same level as foreign competitors. Furthermore, companies with subsidiaries on other continents will able to prepare statements in one, worldwide, universal accounting language understood by all. If properly implemented, the global accounting language could entice foreign investors and create a greater interest in our economy possibly providing a stimulus.

Keywords: firm competitiveness, international accounting standard, globalization, convergence

Irodalomjegyzék

Könyv, kutatási jelentés, önálló kiadvány:

1. Bakács András [2006]: Versenyképesség-koncepciók. Budapest. MTA Világgazdasági Kutatóintézet. Műhelytanulmányok 57. szám. 14 p.
2. Barth, M.E.-Landsman, W.R.-Lang, M.H. [2005]: International Accounting Standards and Accounting Quality. Journal of Accounting Research, Vol. 46. No.3 June 2008. 467-497 pp.
3. Bíró Tibor, Fridrich Péter, Kresalek Péter, Mitró Magdolna [2009]: Számviteli kézikönyv. Budapest. Unió Kft. 856 p.
4. Bosnyák János-Gyenge Magdolna-Pavlik Livia-Székács Péterné [2010]: Vezetői számvitel. Budapest. Saldo Zrt. 295 p.
5. Brealey-Myers [2005]: Modern vállalati pénzügyek. Budapest. Penem Kft. 1175 p.
6. Büdy Zoltán [2011]: Lízingügyletek elszámolása és várható változások a nemzetközi számviteli standardokban. Budapest. Számviteli tanácsadó, számviteli szaklap 2011.április III. évfolyam 17-20 p.
7. Büdy Zoltán [2011]: Keretelvek az IFRS és a US GAAP rendszerében. Budapest. Számviteli Tanácsadó Számviteli Szaklap III. évfolyam 2. szám. 18-26 pp
8. Chikán Attila [2010]: Bevezetés a vállalat gazdaságtanba. Budapest. Aula Kiadó Kft. 340 p.
9. Dinya László [2008]: Szervezetek sikere és válsága. Budapest. Akadémia Kiadó Zrt. 362 p.
10. Farkas Péter [2010]: Válságkezelés és növekedési trendek. Budapest. MTA Világgazdasági Kutatóintézet. Műhelytanulmányok 85. szám 34 p
11. Grant, R. [1991]: The Resource-Based Theory of Competitive Advantage: Implications for Strategy Formulation; California Management review, Spring, pp. 114-135
12. Grant, R. [1996]: Toward a Knowledge-Based Theory of the Firm; Strategic Management Journal; Vol. 17, pp. 109-122
13. Hamel, G.-Prahalad, C.K. [1990]: The core competence of corporation; Harvard Business Review, May-June, pp. 79-91
14. Helgertné Dr. Szabó Ilona-Kurcsinka Tamásné [2008]: Számviteli alapismeretek. Budapest. Saldo Zrt. 214. p
15. Helgertné Dr.Szabó Ilona-Kurcsinka Tamásné [2008]: Pénzügyi számvitel, mérlegképletek. Budapest. Saldo Zrt. 252 .
16. Kállay László-Imreh Szabolcs [2004]: A kis- és középvállalkozások fejlesztés gazdaságtana. Budapest. Aula Kiadó Kft. 303 p.
17. Kardos Péter-Szakács Imre-Tóth Mihály [2011]: A számvitel nagy kézikönyve. Budapest. Complex Kiadó Kft. 1200 p.
18. Kertész Márta [1999]: Tőzsdei ismeretek. Budapest. Saldo Rt. 291 p.
19. Kovács Dániel Máté-Mohl Gergely [2011]: A kkv-knak szóló IFRS-ek Magyarországon. Budapest. Számvitel-Adó-Könyvvizsgálat 2011/6 június.280-284 pp.
20. KPMG Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Csoportja [2011]: IFRS-ek nagyító alatt KPMG kiadvány a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok értelmezéséről és alkalmazásáról. 2005/6. Budapest. Perfekt KFT. 954. o.
21. Kresalek Péter [2005]: A számviteli beszámolók elemzésének egyes elméleti kérdései. Budapest. Budapesti Gazdasági Főiskola. 119-129 pp.

22. Losonczi Csaba-Magyar Gábor [1994]: Pénzügyek a gazdaságban. Budapest. Juvent Kiadó. 429 p.
23. Lukács János [2003]: Az elemzés fogalma, célja, tárgya, területei. Budapest. MKVK. 394 p.
24. Madarasiné Szirmai A. - Matikovics G – Rózsa I. [2005]: IAS vs US GAAP. Hazai és nemzetközi jogszabályok, szabványmagyarázatok gyűjteménye. Budapest. Verlag Dashöfer Szakkiadó Kft
25. Majoros Pál [2004]: A kutatás-módszertan alapjai. Budapest. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó. 249 p.
26. Mandják T.-Durrieu, F [2000]: Understanding the non-economic value of business relationships; 16th Annual IMPCConference, Proceedings, pp. 1-16
27. Nagy Gábor [1999]: A számviteli szabályok továbbfejlesztésének koncepciója. Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat 1999/9. 375-378. pp.
28. Nagy Imre [2002]: Amit a modern számvitelről tudni érdemes I-II. kötet. Budapest. Auditinfo Kiadó Kft 997 p.
29. Paróczai Péterné-Siklósi Ágnes-Sisa Krisztina-Sztanó Imre-Sztani Imréné-Veress Attila [2011]: Budapest. A számvitel időszerű kérdései 2010. Budapest. Perfekt 399p.
30. Rózsa Ildiko [2010]: IAS/IFRS rendszer hatása a vezetői riportokra. Budapest. Vezetői Számviteli Módszertani Füzetek I. évfolyam 2. sz. 36-40 pp.
31. Sajtos László-Mitev Ariel [2009]: Budapest. Alinea Kiadó. 393 p.
32. Somai Miklós [2006]: Adózás és társadalmi versenyképesség. Budapest. MTA Világgazdasági Kutatóintézet. Műhelytanulmányok 73. szám. 19 p
33. Szabó László [2006]: A magyar vállalatok versenyképessége európai összehasonlításban. Műhelytanulmány. Budapest. Ecostat Kormányzati Gazdaság- és Társadalom-stratégiai Kutató Intézet 12 p
34. Szanyi Miklós [2004]: Külföldi tőke és ágazati versenyképesség. Budapest. MTA Világgazdasági Kutatóintézet Műhelytanulmányok 63. szám 31 p
35. Székelyi Mária-Barna Ildikó (2008). Túlélőkészlet az SPSS-hez. Budapest. Typotex Kiadó. 451 p.
36. Trautmann János, Papacsek János [1999]: Mérlegelemzési mutatók. Budapest. Saldo Rt. 59 p.
37. Szabó Tamás [2011]: Uniós számvitel a magyar elnökség alatt. Budapest. Szakma Számvitel Adó Könyvvizsgálat Folyóirat 2011/1. szám. 4-5 pp.
38. Szentés Tamás és munkaközössége [2005]: Fejlődés, versenyképesség, globalizáció I-II. Budapest. Akadémia Kiadó. 702. p
39. Tamus Antalné [2009]: A marketingkutatás gyakorlata. Gyöngyös. Károly Róbert Kutató-Oktat Közhasznú Nonprofit Kft. 294 p.
40. Umenhoffer Ferenc [2011]: A beszámoló készítése. Budapest. Adó- és Pénzügyi Szaklap. XXV. évfolyam 2011/1-2. szám. 57-70. pp.
41. Vékony Tünde [2011]: Készletek árbevételének meghatározása szolgáltatással kombinált értékesítések esetén az IFRS rendszerében egy nemzetközi szolgáltató vállalatnál. Budapest. Számviteli Tanácsadó Számviteli Szaklap III. évfolyam 1. szám 20-22 pp
42. Whittington, G. [2005]: The adoption of International Accounting Standards in the European Union. European Accounting Review, Vol. 14., No.1, 127-153 pp.

Internetes forrás hivatkozása:

43. John R. Alexander : History of Accounting.
http://www.acaus.org/content.aspx?page_id=22&club_id=825456&module_id=39138
Letöltés: 2011. augusztus 22.
44. International Convergence of Accounting Standards—A Brief History.
<http://www.fasb.org/cs/ContentServer?c=Page&pagename=FASB%2FPage%2FSectionPage&cid=1176156304264> (Letöltés: 2011.08.24)
45. Accounting History. <http://www.nevadacpa.org/AccountingHistory.html> Letöltés ideje: 2011.08.26
46. Mit hoz az IFRS Európának.
www.pwc.com/hu_HU/hu/industries/assets/atteresazifrsre.pdf. Letöltés ideje: 2011.09.14.

Joganyagok:

2000. évi C. törvény a számvitelről

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások adatai

Vállalkozás neve	Tevékenység
AAA Auto	gépjármű kereskedelem
ÁKK Zrt.	alapkezelés
ÁLLAMI NYOMDA Nyrt.	biztonsági nyomdaipar
ALTEO Nyrt.	villamosenergia-kereskedelem, vagyonkezelés
Appeninn Nyrt.	vagyonkezelés
Biggeorges-NV Ingatlan Befektetési Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
Biomedical Nyrt	gyógyszer, gyógyászati termék nagykereskedelme
Bookline.hu Nyrt.	kiskereskedelem
Budapest Ingatlan Nyrt.	ingatlanhasznosítás
BUSINESS TELECOM Kft	távközlés
CIB Bank Zrt.	bankszektor
Concorde Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
Csepel Holding Nyrt.	vagyonkezelés
Danubius Hotels Nyrt.	szállodaipar
Diákhitel Zrt.	diákhitel
DIALÓG Befektetési Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
EGIS Nyrt.	gyógyszeripar
EHEP Nyrt.	portfóiókezelés
ELMŰ Nyrt.	villamosenergia-szolgáltatás
ÉMÁSZ Nyrt.	villamosenergia-szolgáltatás
ERSTE AG (Erste Bank Hungary Nyrt.)	bankszektor
Erste Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
E-Start Alternatív Nyrt	energiahatékonyság, alternatív és megújuló energia
EST MÉDIA Nyrt	informatika
Európa Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
EXTERNET Nyrt.	távközlés
FHB NyRt.	bankszektor
FINEXT Befektetési Alapkezelő Zrt.	vagyonkezelés
Finext Nyrt.	vagyonkezelés
FORRÁS nyRt.	vagyonkezelés
FOTEX HOLDING SE	vagyonkezelés
FreeSoft Nyrt.	informatika
Genesis Energy Nyrt.	vagyonkezelés
Graphisoft Park SE	ingatlanfejlesztés és ingatlanhasznosítás
HybridBox Nyrt.	informatika
KARTONPACK Nyrt.	csomagolóeszköz-gyártás

KEG Nyrt.	gázipar
K&H Befektetési Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
KONZUM Nyrt.	kereskedelem
CREDITJOG Corporation Nyrt	Ingatlanfejlesztés és üzemeltetés
Kulcs-Soft Nyrt.	informatika
Linamar Hungary Nyrt.	gépipar
Macrogamma Zrt.	alapkezelés
Magyar Állam	alapkezelés
Magyar Telekom Nyrt.	távközlés
MKB Alapkezelő zRt.	alapkezelés
MKB Bank Zrt.	bankszektor
MOL Nyrt.	kőolaj- és földgázipar
NORDTELEKOM Nyrt.	távközlés
NUTEX Nyrt	gyógyszeripar
Orco	ingatlan
Örmester Nyrt	személybiztonság
OTP Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
OTP Bank Nyrt.	bankszektor
OTP Ingatlan Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
OTP JB Zrt.	bankszektor
PannErgy Nyrt.	energiaszektor
PANNON-FLAX NyRt.	textilipar
PANNON-VÁLTÓ Nyrt.	portfólió kezelés
Pannunion Nyrt.	műanyagipar
PHYLAXIA 1912. Holding Nyrt.	gyógyszeripar
PLOTINUS Nyrt	vagyongazdálkodás
QUAESTOR Értékpapír Nyrt.	értékpapír forgalmazás
RÁBA Nyrt.	járműipar
Raiffeisen Bank Zrt.	alapkezelés
Raiffeisen Befektetési Alapkezelő Zrt.	alapkezelés
RCB AG	bankszektor
Richter Gedeon Nyrt.	gyógyszeripar
Synergon Nyrt.	informatika
Székesfehérvári Hűtőipari NyRt.	élelmiszeripar
TC Befektetési Nyrt.	befektetési tevékenység
TVK Nyrt.	vegyipar
TvNetWork Nyrt.	telekommunikációs szolgáltatók
UniCredit Jelzálogbank Zrt.	bankszektor
VISONKA Nyrt	takarmányipar
Zwack Unicum Nyrt.	italgyártás

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - Eszközök összesen

Vállalkozás neve	Év	IFRS	HU	Különbség	Viszonyszám
Állami Nyomda Nyrt	2007	6783	6197	586	109%
	2008	7477	7116	361	105%
	2009	8783	8171	612	107%
	2010	10331	9496	835	109%
EGIS Nyrt	2007	125842	118767	7075	106%
	2008	139926	133778	6148	105%
	2009	157904	151782	6122	104%
	2010	174542	172831	1711	101%
Kartonpack Nyrt	2007	1405	1405	0	100%
	2008	1598	1598	0	100%
	2009	1504	1504	0	100%
	2010	1648	1669	-21	99%
KEG Nyrt	2007	1785	1785	0	100%
	2008	2273	2273	0	100%
	2009	2679	2722	-43	98%
	2010	7178	6789	389	106%
Linamar Nyrt	2007	22638	21133	1505	107%
	2008	24322	23560	762	103%
	2009	23165	23165	0	100%
	2010	25346	25346	0	100%
MOL Nyrt	2007	2432757	2700068	-267311	90%
	2008	2916413	2595315	321098	112%
	2009	4229399	2738241	1491158	154%
	2010	4485729	2948816	1536913	152%
Pannon-flax Nyrt	2007	4002	4442	-440	90%
	2008	4054	4701	-647	86%
	2009	3912	3148	764	124%
	2010	3458	3217	241	107%
Pannunion Nyrt	2007	12019	11607	412	104%
	2008	11950	11547	403	103%
	2009	11239	11013	226	102%
	2010	12035	11664	371	103%
Richter Gedeon Nyrt	2007	347963	325785	22178	107%
	2008	384133	360743	23390	106%
	2009	429970	411670	18300	104%
	2010	598820	560004	38816	107%

TVK Nyrt	2007	234963	218767	16196	107%
	2008	209781	194456	15325	108%
	2009	211404	195310	16094	108%
	2010	210672	194134	16538	109%
Zwack Nyrt	2007	17073	16279	794	105%
	2008	17967	17746	221	101%
	2009	15266	15886	-620	96%
	2010	13907	14715	-808	95%

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - Saját tőke összesen

	Év	IFRS	HU	Különbség	Viszonyszám
Állami Nyomda Nyrt	2007	4390	3613	777	122%
	2008	4820	4152	668	116%
	2009	5193	5068	125	102%
	2010	6065	5188	877	117%
EGIS Nyrt	2007	108049	103228	4821	105%
	2008	119229	116556	2673	102%
	2009	132757	129460	3297	103%
	2010	149122	147251	1871	101%
Kartonpack Nyrt	2007	1089	1089	0	100%
	2008	1178	1178	0	100%
	2009	1044	1044	0	100%
	2010	1156	1177	-21	98%
KEG Nyrt	2007	591	591	0	100%
	2008	1176	1176	0	100%
	2009	1344	1387	-43	97%
	2010	5347	5450	-103	98%
Linamar Nyrt	2007	17777	16296	1481	109%
	2008	18489	17855	634	104%
	2009	18491	18491	0	100%
	2010	18934	18934	0	100%
MOL Nyrt	2007	919581	1602544	-682963	57%
	2008	1231400	1376897	-145497	89%
	2009	1873095	1628365	244730	115%
	2010	1974477	1735663	238814	114%
Pannon-flax Nyrt	2007	2648	3124	-476	85%
	2008	2361	3054	-693	77%
	2009	2280	3061	-781	74%
	2010	2035	3087	-1052	66%
Pannunion Nyrt	2007	4009	4090	-81	98%
	2008	3325	3597	-272	92%
	2009	3302	3629	-327	91%
	2010	3764	4103	-339	92%
Richter Gedeon Nyrt	2007	306183	297533	8650	103%
	2008	339286	330369	8917	103%
	2009	378755	373746	5009	101%
	2010	437658	427141	10517	102%
TVK Nyrt	2007	157642	151451	6191	104%

	2008	148541	150134	-1593	99%
	2009	137387	140231	-2844	98%
	2010	136241	132743	3498	103%
Zwack Nyrt	2007	12687	10473	2214	121%
	2008	13521	13489	32	100%
	2009	11154	9904	1250	113%
	2010	10618	9885	733	107%

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - Árbevétel összesen

	Év	IFRS	HU	Különbség	Viszonyszám
Állami Nyomda Nyrt	2007	13472	10062	3410	134%
	2008	14620	11708	2912	125%
	2009	14007	10739	3268	130%
	2010	17129	13505	3624	127%
EGIS Nyrt	2007	117176	94011	23165	125%
	2008	109192	96860	12332	113%
	2009	116142	107591	8551	108%
	2010	118915	115006	3909	103%
Kartonpack Nyrt	2007	1166	1166	0	100%
	2008	1492	1492	0	100%
	2009	1265	1265	0	100%
	2010	1566	1566	0	100%
KEG Nyrt	2007	1080	1080	0	100%
	2008	1295	1295	0	100%
	2009	1365	1365	0	100%
	2010	1893	656	1237	289%
Linamar Nyrt	2007	28507	27934	573	102%
	2008	31742	31216	526	102%
	2009	22668	22668	0	100%
	2010	27804	27804	0	100%
MOL Nyrt	2007	2593951	1841501	752450	141%
	2008	3535001	2223171	1311830	159%
	2009	3226036	1856301	1369735	174%
	2010	4298709	2161078	2137631	199%
Pannon-flax Nyrt	2007	2569	2537	32	101%
	2008	2456	3045	-589	81%
	2009	2284	909	1375	251%
	2010	1869	677	1192	276%
Pannunion Nyrt	2007	10054	8114	1940	124%
	2008	11878	8338	3540	142%
	2009	12370	8590	3780	144%
	2010	14799	10424	4375	142%
Richter Gedeon Nyrt	2007	224076	171216	52860	131%
	2008	236518	170418	66100	139%
	2009	267344	184271	83073	145%
	2010	275312	207390	67922	133%
TVK Nyrt	2007	337646	339511	-1865	99%

	2008	323406	326377	-2971	99%
	2009	265372	255737	9635	104%
	2010	365185	356617	8568	102%
Zwack Nyrt	2007	19778	30901	-11123	64%
	2008	17890	32078	-14188	56%
	2009	14998	28082	-13084	53%
	2010	12209	23858	-11649	51%

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - Adózás előtti eredmény

	AEE	IFRS	HU	Különbség	Viszonyszám
Állami Nyomda Nyrt	2007	1395	1260	135	111%
	2008	1594	1530	64	104%
	2009	1380	1019	361	135%
	2010	872	6720	-5848	13%
EGIS Nyrt	2007	7864	7449	415	106%
	2008	12736	14721	-1985	87%
	2009	14525	14257	268	102%
	2010	17755	19263	-1508	92%
Kartonpack Nyrt	2007	138	138	0	100%
	2008	105	105	0	100%
	2009	-245	-247	2	99%
	2010	113	129	-16	88%
KEG Nyrt	2007	43	43	0	100%
	2008	50	50	0	100%
	2009	-119	-66	-53	180%
	2010	-845	-888	43	95%
Linamar Nyrt	2007	2032	1801	231	113%
	2008	1871	1624	247	115%
	2009	650	650	0	100%
	2010	444	444	0	100%
MOL Nyrt	2007	344256	255810	88446	135%
	2008	157958	-223007	380965	-71%
	2009	188123	272779	-84656	69%
	2010	172014	117238	54776	147%
Pannon-flax Nyrt	2007	37	9	28	411%
	2008	-123	-61	-62	202%
	2009	33	9	24	367%
	2010	-151	30	-181	-503%
Pannunion Nyrt	2007	-340	-58	-282	586%
	2008	-728	-492	-236	148%
	2009	8	32	-24	25%
	2010	5	474	-469	1%
Richter Gedeon Nyrt	2007	35780	34847	933	103%
	2008	43453	45102	-1649	96%
	2009	53882	59214	-5332	91%
	2010	67776	64040	3736	106%
TVK Nyrt	2007	30695	29784	911	103%

	2008	854	675	179	127%
	2009	-9276	-9897	621	94%
	2010	-1989	-5496	3507	36%
Zwack Nyrt	2007	3881	3084	797	126%
	2008	4131	3730	401	111%
	2009	3172	2991	181	106%
	2010	2183	1825	358	120%

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - Adózott eredmény

	Adózott Er	IFRS	HU	Különbség	Viszonyszám
Állami Nyomda Nyrt	2007	1169	1083	86	108%
	2008	1327	1323	4	100%
	2009	1099	916	183	120%
	2010	905	638	267	142%
EGIS Nyrt	2007	7622	7281	341	105%
	2008	12044	14262	-2218	84%
	2009	13751	13838	-87	99%
	2010	16783	18725	-1942	90%
Kartonpack Nyrt	2007	114	114	0	100%
	2008	89	89	0	100%
	2009	-245	-245	0	100%
	2010	112	133	-21	84%
KEG Nyrt	2007	37	37	0	100%
	2008	47	47	0	100%
	2009	-117	-67	-50	175%
	2010	-826	-888	62	93%
Linamar Nyrt	2007	1770	1732	38	102%
	2008	712	1559	-847	46%
	2009	636	636	0	100%
	2010	444	444	0	100%
MOL Nyrt	2007	257796	216671	41125	119%
	2008	141418	-223007	364425	-63%
	2009	115796	253016	-137220	46%
	2010	103958	103195	763	101%
Pannon-flax Nyrt	2007	31	5	26	620%
	2008	-128	-73	-55	175%
	2009	24	7	17	343%
	2010	-174	26	-200	-669%
Pannunion Nyrt	2007	-333	-58	-275	574%
	2008	-755	-492	-263	153%
	2009	-36	32	-68	-113%
	2010	5	474	-469	1%
Richter Gedeon Nyrt	2007	33971	33832	139	100%
	2008	41577	43737	-2160	95%
	2009	50953	57325	-6372	89%
	2010	64640	64040	600	101%
TVK Nyrt	2007	23684	25594	-1910	93%

	2008	-146	675	-821	-22%
	2009	-9192	-9897	705	93%
	2010	-1170	-5496	4326	21%
Zwack Nyrt	2007	2817	2627	190	107%
	2008	3072	3007	65	102%
	2009	2314	2469	-155	94%
	2010	1555	1711	-156	91%

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - ROE és ROA mutatók

Vállalkozás neve	ROE/Év	IFRS	HU	Különbség	ROA/Év	IFRS	HU	Különbség
Állami Nyomda Nyrt	2007	0,27	0,17	0,09	2007	0,21	0,20	0,01
	2008	0,28	0,19	0,09	2008	0,21	0,22	-0,01
	2009	0,21	0,11	0,10	2009	0,16	0,12	0,04
	2010	0,15	0,07	0,08	2010	0,08	0,07	0,01
EGIS Nyrt	2007	0,07	0,07	0,00	2007	0,06	0,06	0,00
	2008	0,10	0,12	-0,02	2008	0,09	0,11	-0,02
	2009	0,10	0,11	-0,01	2009	0,09	0,09	0,00
	2010	0,11	0,13	-0,02	2010	0,10	0,11	-0,01
Kartonpack Nyrt	2007	0,10	0,10	0,00	2007	0,10	0,10	0,00
	2008	0,08	0,08	0,00	2008	0,07	0,07	0,00
	2009	-0,23	-0,23	0,00	2009	-0,16	-0,16	0,00
	2010	0,10	0,11	-0,01	2010	0,07	0,08	-0,01
KEG Nyrt	2007	0,06	0,06	0,00	2007	0,02	0,02	0,00
	2008	0,04	0,04	0,00	2008	0,02	0,02	0,00
	2009	-0,09	-0,05	-0,04	2009	-0,04	-0,02	-0,02
	2010	-0,15	-0,16	0,01	2010	-0,12	-0,13	0,01
Linamar Nyrt	2007	0,10	0,11	-0,01	2007	0,09	0,09	0,00
	2008	0,04	0,09	-0,05	2008	0,08	0,07	0,01
	2009	0,03	0,03	0,00	2009	0,03	0,03	0,00
	2010	0,02	0,02	0,00	2010	0,02	0,02	0,00
MOL Nyrt	2007	0,28	0,14	0,14	2007	0,14	0,09	0,05
	2008	0,11	-0,16	0,27	2008	0,05	-0,09	0,14
	2009	0,06	0,16	-0,10	2009	0,04	0,10	-0,06
	2010	0,05	0,06	-0,01	2010	0,04	0,04	0,00
Pannon-flax Nyrt	2007	0,01	0,00	0,01	2007	0,01	0,00	0,01
	2008	-0,05	-0,02	-0,03	2008	-0,03	-0,01	-0,02
	2009	0,01	0,00	0,01	2009	0,01	0,00	0,01
	2010	-0,09	0,01	-0,10	2010	-0,04	0,01	-0,05
Pannunion Nyrt	2007	-0,08	-0,01	-0,07	2007	-0,03	0,00	-0,03
	2008	-0,23	-0,14	-0,09	2008	-0,06	-0,04	-0,02
	2009	-0,01	0,01	-0,02	2009	0,00	0,00	0,00
	2010	0,00	0,12	-0,12	2010	0,00	0,04	-0,04
Richter Gedeon Nyrt	2007	0,11	0,11	0,00	2007	0,10	0,11	-0,01
	2008	0,12	0,13	-0,01	2008	0,11	0,13	-0,02
	2009	0,13	0,15	-0,02	2009	0,13	0,14	-0,01
	2010	0,14	0,15	-0,01	2010	0,11	0,11	0,00
TVK	2007	0,15	0,17	-0,02	2007	0,13	0,14	-0,01

Nyrt	2008	0,00	0,00	0,00	2008	0,00	0,00	0,00
	2009	-0,07	-0,07	0,00	2009	-0,04	-0,05	0,01
	2010	-0,01	-0,04	0,03	2010	-0,01	-0,03	0,02
Zwack Nyrt	2007	0,22	0,25	-0,03	2007	0,23	0,19	0,04
	2008	0,23	0,22	0,01	2008	0,23	0,21	0,02
	2009	0,21	0,25	-0,04	2009	0,21	0,19	0,02
	2010	0,15	0,17	-0,02	2010	0,16	0,12	0,04

A vizsgálatba bevont tőzsdén jegyzett vállalkozások pénzügyi beszámoló adatai (millió Ft) - ROI és ROS mutatók

Vállalkozás neve	ROI/Év	IFRS	HU	Különbség	ROS/Év	IFRS	HU	Különbség
Állami Nyomda Nyrt	2007	0,17	0,17	0,00	2007	0,09	0,11	-0,02
	2008	0,18	0,19	-0,01	2008	0,09	0,11	-0,02
	2009	0,13	0,11	0,02	2009	0,08	0,09	-0,01
	2010	0,09	0,07	0,02	2010	0,05	0,05	0,00
EGIS Nyrt	2007	0,06	0,06	0,00	2007	0,07	0,08	-0,01
	2008	0,09	0,11	-0,02	2008	0,11	0,15	-0,04
	2009	0,09	0,09	0,00	2009	0,12	0,13	-0,01
	2010	0,10	0,11	-0,01	2010	0,14	0,16	-0,02
Kartonpack Nyrt	2007	0,08	0,08	0,00	2007	0,10	0,10	0,00
	2008	0,06	0,06	0,00	2008	0,06	0,06	0,00
	2009	-0,16	-0,16	0,00	2009	-0,19	-0,19	0,00
	2010	0,07	0,08	-0,01	2010	0,07	0,08	-0,01
KEG Nyrt	2007	0,02	0,02	0,00	2007	0,03	0,03	0,00
	2008	0,02	0,02	0,00	2008	0,04	0,04	0,00
	2009	-0,04	-0,02	-0,02	2009	-0,09	-0,05	-0,04
	2010	-0,12	-0,13	0,01	2010	-0,44	-1,35	0,91
Linamar Nyrt	2007	0,08	0,08	0,00	2007	0,06	0,06	0,00
	2008	0,03	0,07	-0,04	2008	0,02	0,05	-0,03
	2009	0,03	0,03	0,00	2009	0,03	0,03	0,00
	2010	0,02	0,02	0,00	2010	0,02	0,02	0,00
MOL Nyrt	2007	0,11	0,08	0,03	2007	0,10	0,12	-0,02
	2008	0,05	-0,09	0,14	2008	0,04	-0,10	0,14
	2009	0,03	0,09	-0,06	2009	0,04	0,14	-0,10
	2010	0,02	0,03	-0,01	2010	0,02	0,05	-0,03
Pannon-flax Nyrt	2007	0,01	0,00	0,01	2007	0,01	0,00	0,01
	2008	-0,03	-0,02	-0,01	2008	-0,05	-0,02	-0,03
	2009	0,01	0,00	0,01	2009	0,01	0,01	0,00
	2010	-0,05	0,01	-0,06	2010	-0,09	0,04	-0,13
Pannunion Nyrt	2007	-0,03	0,00	-0,03	2007	-0,03	-0,01	-0,02
	2008	-0,06	-0,04	-0,02	2008	-0,06	-0,06	0,00
	2009	0,00	0,00	0,00	2009	0,00	0,00	0,00
	2010	0,00	0,04	-0,04	2010	0,00	0,05	-0,05
Richter Gedeon Nyrt	2007	0,10	0,10	0,00	2007	0,15	0,20	-0,05
	2008	0,11	0,12	-0,01	2008	0,18	0,26	-0,08
	2009	0,13	0,14	-0,01	2009	0,19	0,31	-0,12
	2010	0,11	0,11	0,00	2010	0,23	0,31	-0,08
TVK	2007	0,10	0,12	-0,02	2007	0,07	0,08	-0,01

Nyrt	2008	0,00	0,00	0,00	2008	0,00	0,00	0,00
	2009	-0,04	-0,05	0,01	2009	-0,03	-0,04	0,01
	2010	-0,01	-0,03	0,02	2010	0,00	-0,02	0,02
Zwack Nyrt	2007	0,16	0,16	0,00	2007	0,14	0,09	0,05
	2008	0,17	0,17	0,00	2008	0,17	0,09	0,08
	2009	0,15	0,16	-0,01	2009	0,15	0,09	0,06
	2010	0,11	0,12	-0,01	2010	0,13	0,07	0,06

SZAKÉRTŐI INTERJÚ

Értékelje 1-5-ig terjedő skálán az alábbi állítások alapján a számvitel fontosságát (1=legkisebb...5=legnagyobb)

1.	A számvitel szállítja a megbízható és valós információkat a gazdasági szerepelők részére.	1. 2. 3. 4. 5.
2.	A pénzügyi beszámolók adatainak összehasonlíthatósága alapkövetelmény.	1. 2. 3. 4. 5.
3.	A számviteli információkkal szembeni elvárás a pontosság, aktualitás és naprakészség.	1. 2. 3. 4. 5.
4.	A pénzügyi beszámolóknak minden érintett számára elérhetőnek kell lennie.	1. 2. 3. 4. 5.
5.	Ár/értékarány tekintetében a számviteli információk előállításának költségének hasznosságban kell állnia az előállított információ hasznosságával.	1. 2. 3. 4. 5.
6.	A hazai számvitel jelenlegi szabályozási szintje kielégítő és közérthető.	1. 2. 3. 4. 5.
7.	A hazai számviteli rendszer által elkészített beszámolók a nemzetközi környezetben is összehasonlításra alkalmas.	1. 2. 3. 4. 5.
8.	Az IFRS SME alkalmazása előnyökkel jár a KKV-k számára.	1. 2. 3. 4. 5.
9.	Nemzetközi standardok nyomon követése, lefordítása és értelmezése nagy terhet ró a KKV-kre.	1. 2. 3. 4. 5.
10.	A hazai képzési rendszer kielégítően gondoskodik a nemzetközi számviteli standardok oktatásáról.	1. 2. 3. 4. 5.
11.	A számviteli szoftverek általában alkalmasak a hazai és nemzetközi standardok által elvárt könyvvizetésre és beszámoló készítésre.	1. 2. 3. 4. 5.
12.	A számviteli szakma felkészült az IFRS SME bevezetésére és alkalmazására, ismeri az átállás kapcsolatos teendőket.	1. 2. 3. 4. 5.
13.	Vállalat vezetők és számviteli vezetők támogatják az IFRS SME bevezetését.	1. 2. 3. 4. 5.